

Brifin 9

Broj 4
Stara Pazova

ISSN 2334-6779

91772334677003

Strahinić Bane i Jug-Bogdane

"Znaš li, zete? ne znali te ljudi!
"Al' ak oje jednu noć noćila,
"Jednu noćcu šnjime pod čadorom,
"Ne može ti više mila biti,
"Bog j' ubio, pa je to prokleto,;
"Voli njemu, nego tebe sine;
"Neka ide, vrat je odnesao!
"Boljom ču te oženiti ljubom,
"S tobom hoću ladno piti vino,
"Prijatelji biti do vijeka,;
"A ne dam ti đecu u Kosovo"

Planu bane, kako oganj živi,

Banu jutros nema prijatelja:
Nije lasno u Kosovo poći,;

Ode Bane na konju đoginu,
Te prijeđe polja i planine,;
Ja kad dođe u polje Kosovo,
Kad sagleda po Kosovu silu,
Al' se bane malo prepanuo,
Pa pomenu Boga istinoga,
U ordiju Tursku ugazio,;
Ide bane po polju Kosovu,
Ide bane na četiri strane,
Traži bane silna Vlah-Aliju,
Al' ne može bane da ga nađe;
Spušta s' bane ka vodi Sitnici;

Kad to viđe Strahiniću bane,
Prohesapi i umom premisli,
Baš je čador silna Vlah-Alije,
Te đogina konja prigonaše,
Koplje junak skide sa ramena,;
Te čadoru vrata otvorio,
A da vidi, ko je pod čadorom;
Ne bijaše silan Vlah-Alija,
No bijaše jedan stari derviš

Bekrija je taj nesrećan derviš,

A ti, bane, danas k mene dođe,
"Da ti uzmeš tvoje dugovanje,
"A ja, bane, ni dinara nemam.

Ja ne tražim, brate, ni dinara,
"Ni ja tražim tvoje dugovanje,
"No ja tražim silna Vlah-Aliju,

"Koji mi je dvore rasturio,
"Koji mi je ljubu zarobio;

Turčinu ćeš na planinu doći,
"Hoćeš doći, al' ćeš grano proći:

"Živu će ti oči izvaditi."

Nasmija se Strahiniću bane:
"Bogom brate, starišu dervišu!"

"Tek me vojscu Turskoj ne prokaži."

"Nevjere ti učiniti ne ču,
"Ni Turcima prokazati tebe."

Al' da vidiš silna Vlah-Alije!
Svu noć ljubi Strahinovu ljubu

Koliko je njemu mila bila
Ta robinja ljuba Strahinova,
Panuo joj glavom na krioce,
Ona drži silna Vlah-Aliju,
Pa čadoru otvorila vrta,
Ona gleda u polje Kosovo,

Kako viđe i okom razgleda,
Turčina je dlanom ošinula,
Ošinu ga po desnom obrazu,
Ošinu ga, pa mu progovara:
"Gospodare, silan Vlah-Alija!
"Nu se digni, glavu ne digao!
"Nu opasuj mukadem-pojasa,
"I pripasuj svjetlo oružje,
"Eto k nama Strahinića bana,
"Sad će tvoju glavu ukinuti,
"Sad će mene oči izvaditi."

"Duša moja, Strahinova ljubo!
"Čudno li te vlašče prepanulo!

"Ono nije Strahiniću bane,
"Već je ono carev delibaša,

"Gospodare, silan Vlah-Alija!
"Ta l' ne vidiš? ispale ti oči!
"Ono nije carevi delija,
"Moj gospodar Strahiniću bane,

,(Nastavak na strani 49.).

IMPRESUM

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd 659.3

BRIFING / glavni i odgovorni urednik Dejan Pavkov. - 2013, br. 1- Stara Pazova, Šafarikova 19:

Štampar : Savpo - 30 cm. Mesečno, tiraž: 1000 ISSN 2334-6779 = Brifing COBISS.SR-ID

195474444

Naslovna strana –

RUBRIKE

Proza i poezija, Savremena žena, Lečenje kulturom (knjiga, pozorište, film) Svet veštačke inteligencije, Eseji, Drštvena i književna kritika

O NAMA

Glav.odg.urednik, Prof. mr Dejan Pavkov

Mi zaposlenih nemamo.

Šta je istina niko u našoj redakciji ne zna. Mi je tražimo.

Preuzimamo odgovornost za ono što napišemo a ne za ono što ste vi razumeli.

Saradnici u ovom broju: Igor Feldi, Sanja Petrović, Miroslav Mahač, Zlatko Paško, Mirjana Selena, Selena Danilović-Miladinović, Dajana Kostić, Branko Rakočević, Nebojša Hafizović, Tatjana Suslov, Gordana Knežević, Ljubica Đukić, Berislav Balaž, Milenko Milošević, Mina Mihić, Miodrag Jakšić, Tanja Milojević, Vladimir Blagojević, Bane Ekser, Aleksandar Obrovski, Branislav Đorđević, Zoran Antonić, Vitomir Miletić - Mića, Goran Poletan, Sanja Popović, Svetlana Đurđević, Ljiljana Crnić, Vida Nenadić, Rajica Dragičević, Jelena Stojsavljević, Franjo Frančić, Irena Miletić, Sabahudin Hadžialić, Viera Benkova, Dagmar Maria Anoca, Stevan Đekić, Samuel Boldocky, Aleksandra Prle, Danijela Tukelić, Zoran Milić, Jaroslav Litavski, Jaroslav Supek, Vladimir Valentik, Martin Prebuđila, Leontina Vukomanović, Miroslav Bjelik, Tanja Pljakić- slikar, Zorana Živković - slikar.

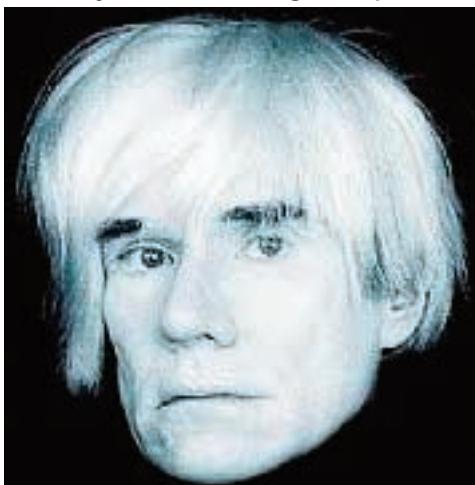
Čitaoci saradnici: Pišite, izložite svoje mišljenje sudu vremena.

e-mail: magazinbrifing@gmail.com

e-mail: dejan.pavkov@gmail.com

Žiro račun: 285-2241050000068-41

IZDAVAČ ; „BRIFING“ RADNJA ZA IZDavanje NOVINA I ČASOPISA, DEJAN PAVKOV PREDUZETNIK, ŠAFARIKOVA 19, STARA PAZOVA, Stara Pazova, sa matičnim brojem: 63014753, dodeljen je PORESKI IDENTIFIKACIONI BROJ – PIB: 107822680 pod kojim je i upisan u jedinstveni registar poreskih obveznika Poreske uprave.

IGOR FELDI, BOŽIJA SVEMOGUĆNOST I PROBLEM ZLA

Verovanje u Božiju svemogućnost (omnipotentia) i problem postojanja zla su povezani. Neki misle da hrišćani tvrde da Božija svemogućnost znači da On može činiti što god želi, čak i ako je to logički nemoguće. Iz ovoga se izvodi pitanje zašto onda postoji zlo, ako je Bog svemoguć, i u svojoj suštini absolutno dobro i ljubav? Ovo su neke osnovne dileme na koje će se potruditi da dam, po mom sudu, logički, zadovoljavajući, ali ne i konačan odgovor. Takođe će se potruditi da, osim ljudske perspektive na našu temu, barem delimično ukažen na Božju perspektivu, pogled na nju. Znam da će to nekom izgledati veoma optimistički, ali mislim da ako kao hrišćanin verujem da nam se Stvoritelj objavio kroz Njegovu reč - Bibliju, mi imamo mogućnost da barem delimično shvatimo Njegovu perspektivu naše teme. Osnov ovog izlaganja predstavlja jedan od mojih seminarskih radova iz vremena studija, koji sam pisao kod dr Hansa Zorna, u sklopu studija religije i filozofije sa seminarom „Filozofija religije“ (Roanoke College, Salem, Virginia.)

Ne slažem se sa konstatacijom da Božja svemogućnost znači moći činiti sve, i ono što je izvan logike. Zbog toga pitanja tipa: ako je Bog svemoguć, zašto ne može da stvori tako težak kamen koji ni sam ne može podići, ili ako je Bog svemoguć, neka stvori trouglasti krug... To su logičke kontradikcije i nemaju veze sa Božjom svemogućnošću.

Dakle, govoriti o trouglastom krugu, tj relativizrati, ili otvoreno ići protiv logike, po meni je neispravno. To bi nas dovelo i do relativiziranja patnje i postojanja zla.

U hrišćanskom shvatanju, patnja i zlo su realne kategorije. Njihovo postojanje, zajedno sa verom u Svemogućeg, dobrog Stvoritelja, možemo logički, za sada, delimično shvatiti. U ovom radu će se truditi da ovu tezu dokažem.

Naš problem Božje svemogućnosti i zla se može izraziti i ovako:

Svemogući Bog je mogao stvoriti svet bez zla, bez toga da izgubi svoju svemogućnost

Ako postoji ili-i ako je dobar On bi to i učinio

U svetu ima zla

→ Nema Boga ili On nije svemoguć

Odgovore na ove dileme tražićemo najpre u istoriji.

Krenućemo od teističkog pogleda na egzistenciju svemira, gde se filozofski dokazuje Božja egzistencija i daje zanimljivo rešenje za postojanje zla.

Argument nerealnosti zla

Ovaj argument su čvrsto podržavali hrišćanski filozofi starog i srednjeg veka. Na primer Sv. Augustin i Toma Akvinski. Oni su pratili logiku klasičnih grčkih filozofa, Platona ili začetnika no-

voplatonizma Plotina. Ovi hrišćanski filozofi ne negiraju realnost patnje i bola. Oni priznaju da se ljudi nekada i stravično muče i da postaju žrtve. Ali zlo za njih nije neka samostalno bivstvujuća individua, konkretno ljudsko biće ili neka osobina kvaliteta karaktera. Za njih zlo je „*praznina izmedju onoga što zaista postoji i onoga što bi moglo postojati (i trebalo bi da postoji) ali ne postoji.*“ (Davies str. 169.)

Jednostavno rečeno zlo je neprisutnost dobra. Akvinski veoma jasno dolazi do zaključka da ako je dobar Bog stvorio sve stvari nije moguće da nešto što je On stvorio bude loše, bude zlo. Za mene, iako zvuči dosta logično, ovo nije ubedljiv odgovor, jer ako je Bog stvorio sve stvari, kako je moguće da imamo *neprisutnost dobra*. Drugim rečima, šta ova neprisutnost u Božjem dobrom stvorenju zapravo znači? Jednostavno nisam našao dovoljno jasno rešenje ovog problema u ovom pogledu na stvari.

Slobodna volja

U savremenoj filozofiji ovo shvatanje je jako nagašavao Alvin Plantinga. Zbog realnosti zla mnogi neverujući ljudi su kritikovali hrišćanskog

veru u Boga koji je dobar i koji je stvorio svemir. Njihov pristup je bio sledeći: ako je Bog svemoguć, i ako je perfektno dobar, perfektno dobro biće bi mogao da stvori „savršen“ svet. To bi bio svet u kojem ne bi bilo zla. On to nije učinio i iz toga proizilazi da ili Bog nije savršeno dobar, ili on jednostavno ne postoji. Plantingov odgovor na ovo je baziran na argumentu slobode izbora koji je dat ljudima od njihovog Stvoritelja. Za njega Božja svemogućnost znači da Bog može uraditi sve što je logički moguće. Na primer, ako je Bog stvorio svet u kome bi sve ljudske aktivnosti bile dobre (na osnovu njegove prirode) onda ljudi ne bi imali slobodu, ili drugačije rečeno, ne bi bili osobe, drugačije od Boga. Ljudi bi bili kao roboti koji rade jedino po volji drugog. Da sumiramo Plantingovu poentu: logički je nemoguće za Boga da stvori (biće) stvorenje čije delovanje je ujedno slobodno i determinisano Bogom. Zaključak argumenta slobodne volje jeste da Bog može biti shvaćen na ovaj način, što znači da je realnost egzistencije zla deter-

minisana našom mogućnošću *slobodnog* izbora. Po mom shvatanju, ovo je najbolji mogući logički odgovor na problem postojanja zla, zato što ovaj pristup pokazuje samo mogućnost Božje egzistencije i u isto vreme egzistencije zla. Takođe, postojanja mogućnosti ljudskog izbora, što nije u logičkoj kontradikciji sa Božjom egzistencijom. Ali ovaj pristup ne daje odgovor na pitanje šta esencijalno jeste zlo, i kako Bog može ili ne može koristiti zlo za postizanje dobra. O ovome govore sledeći argumenti:

Argument: „Sada ne možemo videti celu sliku“

Mnogo teista često koristi ovaj argument. On glasi otprilike ovako: „*Zbog toga što ne možemo da shvatimo zašto postoji zlo u svetu koji je stvoren dobrom Bogom, mora postojati razlog. Tačnije, branioci ovog argumenta drže da zlo sa kojim se susrećemo može značiti da ga je Bog dopustio, ili da ono donosi na kraju dobro koje ne može biti dosegnuto bez njega (na kraju je nekako opravданo zlo), iako nismo u mogućnosti da dokažemo ovaj argument (na primer, Bog ima svoje razlove i kada mi ne možemo da ih shvatimo)*“ Davies, str. 173. Jedan od najpoznatijih predstavnika ovog pogleda je Arlston. Njegove teze su da Bog zna šta radi i šta dopušta. On ima razloge za činjenje onoga što čini, i onoga što dozvoljava, ali mi ne moramo biti u stanju da shvatimo šta je u stvari Bog dok živimo ovaj život. Veoma sličan pristup je i sledeći.

Pogled sa kraja (pogled sa završnice)

Poenta ovog pristupa je da nam se mnoge aktivnosti i stvari koje nam se dešavaju u životu na početku čine kao zlo, ali posle nekog vremena shvatimo da su, u stvari, bile dobre, ili su služile većem dobru. Na primer, ako neko vidi nepoznatog čoveka koji seče nogu druge osobe, pomicliće da je ta aktivnost zla. Ali kada shvati da je taj „zao čovek“ u stvari doktor koji pokušava da spase život druge osobe, taj isti doktor postaje dobar u očima čoveka koji gleda i njegova aktivnost može biti shvaćeno kao dobro. Sličan primer bi mogao biti odlazak kod zubara. Ova logika daje smisao sve dok neko ne dokaže da nije sve loše u ovom svetu u stvari dobro. Neopravdano zlo koje se dešava u svetu nazvao bih *evidentno zlo*. U ovom svetu možemo pronaći mnogo takvog zla. Na primer, patnja i ubijanje nevine dece u ratovima, i slično. Za neverujuću osobu, to može biti jasan „znak“ da dobar Bog u stvari ne postoji, ili ako postoji, nije voljan ili sposoban da zaustavi zlo. Ja mislim da hrišćanska doktirna života posle smrti može pomoći verniku da reši problem zla.

Ako ne bi bilo nade za život posle smrti, onda je smrt te dece apsolutno neopravdana. Slična situacija se desila na kraju Isusovog ze-

maljskog života. On je bio razapet. Kada je umro na krstu, činilo se da je sve izgubljeno za njegove učenike, ali hrišćani veruju da je sledeće nedelje On vaskrsnuo iz mrtvih, i sve, čak i njegova smrt, je dobilo smisao. Njegova patnja je shvana među hrišćanskim vernicima kao patnja zbog nas. „Grozota zla i dobrota Božja“

Marilyn McCord Adams u svom radu „Grozota zla i dobrota Božja“ je shvatila da rešenje za problem zla u hrišćanskom pogledu na svet jeste u ličnom učešću u hrišćanskoj soteriologiji (nauka o spasenju). Ona je izrazila to na sledeći način: „*Pošto je Bog u Hristu učestvovao u grozoti zla preko Njegove patnje i smrti, ljudsko iskustvo strahote može biti način identifikacije sa Hristom. Da li već kroz saosećajnu identifikaciju (osoba trpi lični bol) ili mističnu identifikaciju (u kojoj osoba navodno doslovno oseća ideo u Hristovoj patnji)*“ Adams str. 219.

Njen drugi pristup je da vernik ima mogućnost da zahvaljuje Bogu za sve što je On učinio za njega, ali i Bog će reći: „*hvala ti za svu tvoju patnju*“ u smislu *Božanske zahvalnosti*. Ova *Božanska zahvalnost* će doneti *radosno ispunjenje* koje će biti dar od Bog, a koji nije moguće zaslužiti čak ni morem ljudskog bola i patnje kroz sve vekove!

Mislim da u ovom trenutku ljudi stvarno treba da odluče gde stoje. Poznajemo tezu koja proizilazi iz augustinijanske perspektive- „*vera koja traži razumevanje*“. U našem slučaju radi se o shvatanju nedužnog pačenika i težnji da se veruje da sve što se događa verniku na kraju ima smisao. Ali sa druge strane tu je i ateistički pogled koji kaže da postoji realno zlo koje jednostavno ne može biti opravdano čak ni verom u Boga. U ovom trenutku vidim tenziju u mogućnosti verbalnog objašnjenja, ili čak i razgovora između verujućeg i neverujućeg, koju snažno izražava filozofija Vitgenštajna i Filipsa. Poenta je u tome što vernici i neverujući žive u dva različita sveta, dva različita pogleda na realnost. Na primer, hrišćanski vernik verom shvata smisao ličnog života koji proizilazi iz biblijske tvrdnje da: „*A znamo da onima koji ljube Boga sve ide na dobro, koji su pozvani po namerenu*.“ Biblijka Poslanica Rimljanim 8, 28. Ovo aplikovano u lični život znači da je vernik vođen snagom Duha Svetoga i da apsolutno sve što mu se dešava, uključujući svu patnju i proganjanje, služi dobru. Mnogo puta čak i hrišćani ne otkriju u vreme ovozemaljskog života smisao toga. Oni svoje pouzdanje i poverenje daju Bogu. U hrišćanskom pogledu, u najtežim vremenima patnje i progonstva, oni se fokusiraju na Isusa na krstu, u kome vide da čak i nevina smrt biva opravdana. Čak i najveće zlo može biti nekako, kroz veru i pouzdanje u Boga, opravdano kada se hrišćanskim očima fokusiramo na Isusa. U svim okolnostima života, hrišćani su vođeni ovom verom i pouzdanjem, mnogo puta bez jasnog shvatanja, ali sa motom da „*sve ide na dobro*“ ili u drugom prevodu „*sve stvari služe na dobro*“. Što ne sme voditi stanju pasivnosti i nesuprostavljanju zlu. Razume se - hrišćanskim metodama. Po Lutheru, u *društvenom sektoru* (sudstvu i sl.) po starozavetnom principu (na shvatiti doslovno), „*oko za oko, Zub za Zub*“, a u ličnom životu, principom ljubavi i hrišćanskim moralom, izraženim u Jevandjelu po Mateju (5- 7 glava.).

Iako u ovoj hrišćanskoj metodi rešavanja problema zla možda nisam našao jasno shvatanje šta je zlo u svojoj esenciji, odakle ono dolazi, nadam se da sam pokazao da „*pogled*

“slobodne volje” može delimično da odgovori na ovo pitanje. Čak i kao vernik moram priznati da problem zla i Božjeg postojaњa kao apsolutno dobrog bića ima u sebi dozu misterije. Ali, prateći Augustinovu logiku, pouzdanje i vera u Boga u svim životnim okolnostima, i u momentu smrti, mogu, po mom shvatanju, i u logičnom smislu, voditi do konačnog shvatanja stvari.

Literatura: Filozofija religije, Edited by Brian Davies O. P. Georgetown University Press Washington DC, The Problem of Evil, Edited by Marilyn McCord Adams and Robert Merrihew Adams Oxford University Press, Beleške sa seminara Filozofija religije kod dr. Hansa Zorna

Autor: Igor Feldi, sveštenik Slovačke evangeličke a. v. crkve u Staroj Pazovi

STEVAN ĐEKIĆ, ROMI

Već hiljadu godina Cigani lutaju diljem zemljinog šara. Iako su ih prezirali kao otpadnike, progonili kao zveri, prodavali kao roblje, a u novije doba i sistematski uništavali u nacističkim gasnim komorama, oni su ipak opstali zahvaljujući svojoj neverovatnoj dovitljivosti, prilagodljivosti i oštromnosti. Najveći broj njih još živi na rubu postajećeg društva, od mrvica sa trpeze bogatih zarađujući za život kao zabavljači, muzikanti, gatari, trgovci konjima,

kotlokrpe, prosjaci itd.

Romi su nomadski narod poreklom iz Indije koju su napustili početkom X veka. Naselivši se u čitavoj Evropi, Maloj Aziji i u Africi, pa čak i Americi i Australiji. Zbog specifičnog načina života nisu uspeli da razviju svoju nacionalnu kulturu niti da izgrade državnu etičku teritoriju. Njihov jezik pretrpeo je znatne izmene, uglavnom su zadržali nomadski način života baveći se uglavnom sitnim zanatskim poslovima. Kod Roma je razvijena usmena književnost (legende i bajke), muzikom su veoma nadareni, međutim taj talent se uglavnom svodi na interpretiranje pesama i igara sredine u kojoj žive. Ikone, srebrne čaše su im najveće bogatstvo.

Njihov način života oduvek je bio inspiracija mnogih umetnika: književnika, slikara, muzičara i filmske umetnosti.

U Srbiji se prvi put pojavljuju 1289. godine (prvi pisan pomen). Naseljavaju Beograd, Požarevac i druge veće gradove. Na našim prostorima su se doselila plemena

Gurbeti, Usari i Kalderaši. U staroj srpskoj vojsci trubači su uvek bili cigani pošto su spadali u retke vojнике koji imaju neko muzičko znanje. Tako je vojnička truba najčešći instrument koji cigani u Srbiji sviraju. Postoji priča kako je u balkanskom ratu protiv Turaka 1912. godine jedan cigan u sred bitke trubom oglasio tursko povlačenje i tako doprineo srpskoj pobedi.

U Staru Payovi se nastanjuje prva ciganska porodica 1787. godine. Slave Svetu Petku. Iz gruntovnice iz 1806. godine nema ih u imeniku Srba posrednika niti imaju kućni broj. Ciganske kuće su napravljene od pruća i blata, obično imaju samo jednu prostoriju u kojoj žive svi ukućani. U XVIII veku za vreme vladavine marije teresije donosi se zakon o skitnji, Cigani počinju da žive u malim naseljima, a nomadski način života je počeo polako da izumire.

Stara Pazova je od svog nastanka uvek bila tolerantna u svim mogućim i prema svim norodima i narodnistima, kako u društvenim tako i u verskim slobodama.

Slovačka evangelistička crkva posedeje bibliju na romskom jeziku. U pismu Vladimira Hurbana iz 1941. godine upućenog biblijskom društvu u Beogradu sledi citat: "Imamo i Ciganski prevod Biblije (evang. Luke) pa da vidite radost malih Cigana kad im čitam iz knjige ciganski, a oni razdražani tumače na srpskom šta sam im pročitao". Za vreme drugog svetskog rata većina Rioma odlaze u partizane. Posle rata malo po malo zbog neaktivnosti Roma i nadležnih organa njihov način života se odvaja po starim pravilima

Početkom XXI veka na đubrištima mnogih zemalja odvija se jedan drugi život, koji postoji istovremeno sa našim. Život koji počiva na istim snovima i željama, ljubavima i strastima, nadanjima i očekivanju, ali na granici ljudskog postojanja. Da bi živeli život oni moraju da nauče naš jezik, prihvate naše običaje da nas služe i da nas zabavljaju. A koliko mi znamo o njima i šta smo učinili za njih.

DEJAN PAVKOV

HOĆEMO LI
STVARNO
NA KAFU,
AMALIJA

“Pozivom na kafu zapravo dajete do znanja da vam je stalo da se zista vidite sa nekim; kafa je reč koja nas zблиžava; tako smo se i mi stalno dogovarali da se vidimo i na kraju je ta ključna reč bila “stvarno” i otud i naziv knjige jer ni mi nismo mogli da nađemo vreme da dogovorimo nešto u životu”, objašnjava naslov jedan od autora.

Mogu im, Art grupi, reći, da mi, Brifing grupa, negujemo huamizam (kao i oni) koji veruje u umetnost bez cenzure i očekujemo da tome budu posvećene sve šire grupe ljudi, različitih interesovanja i zanimanja.

Slobodno vreme je ključna izgubljena reč za kojom tragamo. Ona je prostor, prvi prostor, kreativnosti i posebnosti roda

ljudi.

Šta se desilo sa slobodnim vremenom? I ono je fatamorgana? Putem saznanja fizike smo saznali da je haos uređen. Posredstvom Teorije haosa to je dobro istumačeno ali sve to ne dotiče iskušenja slobodnog vremena.

Evolucije je ukinuta kao i svaki drugi lažni entitet. R-evolucija je otimanje otetog a religija rešenje kada više nema rešenja. Selekcija je surova. Poezija je krik oslepljenih. Filosofija muca svoja pitanja. Generacije ne komuniciraju. Hoćemo li, stvarno, na kafu.

Amalija?

BELEŠKA

STEVANA ĐEKIĆA

(skupljača starih spisa i alata)

Čitaonica Srba zanatlija osnovana je 11. 04. 1904. Dramska sekcija u Staroj Pazovi, seća se Mira Jović, rođene Grujić radila je pri srpskoj čitaonici.

Sada te čitaonice nema. Knjige su spaljene a neke spašene od paljevine i prenešene u ‘gradsku’ biblioteku.

Na zahtev Jovana Vučevića sajdžije i Paje Todorovića krojača Srpska čitaonica bila je smeštena u gostionici S. Rapaića. Imala je 600 knjiga i pretplatu na 9 listova. Iz priloga te dvojice zanatlja, a i drugih, pomagane su mnoge srpske ustane. Pazovački Srbi su uprkos svojoj malobrojnosti uspeli da održe svoje ustane.

Od 1881. u Staru Pazovu dolazi Srpsko narodno pozorište iz

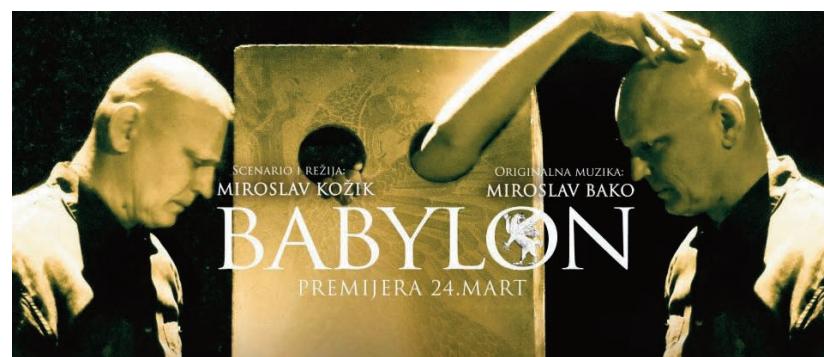

Novog Sada. 1907. godine izvedeno je čak 24 predstave. U to vreme Srpsko narodno pozorište u Staroj Pazovi ima svoje članove (17 članova). Predsednik je Simeon Aranicki. Zbog ratova pozorište je bilo zabranjivano ali je uvek nastavljano sa radom.

Posle oslobođenja 1945 godine diletanske grupe pripremaju skećeve i kraće pozorišne komade. U to vreme jednu predstavu je pripremila grupa pri komandi mesta i milicija. Mešovita gimnazija 1948. daje predstavu Sumnjivo lice. Srpska narodna čitaonica od 1950. nastavlja pozorišni rad. 1954. i 1964. daje predstave Hajduk Stanko; Đido; Koštana; Vuk Buboko itd. Reditelj svih predstava bio je Momčilo Rakić. Glumci predstava su omladinci srpskog kraja Stare Pazove, tadašnji članovi čitaonice. To su porodice: Momčilović, Ivančević, Tabaković, Vranić, Grujić, Despot, Čortan, Babin, Rapaić, Čugalj, Borovac, Dolinić, Uzelac, Jović, Delibos, Budimirović, Vlahović, Gavranović, Jojić, Berber i Vujović. Zbog poljskih radova priredbe su uglavnom davane u zimskom periodu. Pored prikazivanja u Staroj Pazovi sekcija je učestvovala u mnogim sremskim mestima: Belegiš, Golubinci, Indija itd. U to vreme entuzijazam i rad mladih je bio na visokom nivou. Svi su bili aktivni u stvaranju i organizovanju priredbe. Igranke su bile uobičajene posle priredbe.

BRANKO RAKOČEVIĆ, SCENSKI TAJNOPSIS UNIVERZUMA

Premjerno izvođenje koreo -drame "Vavilon" ("Babylon") u Slovačkom pozorištu VHV u Staroj Pazovi (koprodukcija sa SKUD"Čmelik"); sezona 2012/13;

Scenario , režija i scenografija: Miroslav Kožik; autor muzike: Miroslav Bako; kostimi : Ivana Bako ; svetlo : Vladana Stepanović ; tehnika: Davor Gašpar; igraju Zdenko i Miroslav Kožik , Dušan Cetina , Milan Mutić, Andrea Stanišić, Dušan Simić, Sanja Ćirković, Jelena Vučković i David Forgač

Više od 400 mladih gledalaca ovacijama pozdravilo izv+ođače

Više od 400 ljubitelja scenskih čarolija , skoro isključivo mladih, koji su te večeri ispunili pozorišnu dvoranu do poslednje stolice, ovacijama je pozdravilo premjeru koreo drame „Vavilon“ , autorski projekat tandem-a –dva Vladimira , Kožika, scenariste , reditelja scenogtafa i Bakoa, autora originalne muzike, a koja je u produkciji Slovačkog pozorišta VHV (Vladimir Hurban Vladimirov) i u koprodukciji sa SKUD-om "Čmelik," izvedena na sceni Gradskog pozorišta u Staroj Pazovi .

O ovom scenskom događaju analog kojemu se odavno nije desio na ovdašnjoj pozorišnoj sceni , tek će se čuti.

Ponikao u teatru pokreta proslavljenog reditelja Miroslava

Benke

Ponikao u stvaralačkoj radionici teatra pokreta proslavljenog Miroslava Benke koji je od 1990.g., kad je predstavom S.O.S utemeljio svoj pozorišni ideal kao lik, ikonu, onako kako ga je zamislio Tvorac, scenski satvorio desetak koreo dramaskih igara u Staropzovačkom Slovačkom pozorištu ili u svom Art centru , ali uvek sa glumcima iz slovačkog ansambla, njegov imenjak Miroslav Kožik se pre dve godine osmelo da sam formira koreo ansambl , pipremi I izvede " predstavu čutanja „, u kojoj je izražajan samo govor tela i duše uz punu podršku muzike koju je za ovo scensko ostavrenje napisao treći Miroslav (ime često kod Slovaka), Bako .

Tako je u sezoni 2011/ 12 nastala predstava „Poroci čovečanstva „, koja je rediteljskom debiju Miroslava Prvog i autoru muzike, Miroslavu Durgom , donela priznanja i nagrade na festivalima kod nas i u inostranstvu.

Kod glumaca istražuje unutrašnje impulse pokreta Sa dragocenim iskustvom igrača –glumca u koreo projekatima svog učitelja i uzora, a uz to , i imenjaka , Benke, Kožik je u od samog početka u obema predstavama istraživao kod svojih igrača-glumaca unutrašnje impulse za pokret .Kako ,od čega nastaje rađanje gesta? Upravo rađanje gesta ,a ne njegovo izmišljanje, osmišljavanje.

Glumačka individualizacija plesne improvizacije u "Vavilonu"

U svojoj prvoj koreo drami, "Poroci čovečanstva „, od pre dve godine, Kožik je zakone plesne improvoizacije otkrivaо pre vashodno u kolektivnoj igri „, zajedničkom nastupu“ glumaca

na sceni , dok se u „Vavilonu“ nije zadovoljio „opštim stanjem“, pa je prešao na praktično ulazeњe u improvizaciju, u njenu glumačku individualizaciju.U „Vavilonu“ je ubedljivije i jasnije ta traganja usmeravalo u takva duhvna stanja u kojima igra ne bi samo bila puka lutanja tela.

Tako je ,iskjlučivo plesom, pokretima tela, muzikom, Kožik uspeo da kamerne sličice individualnog doživaljaja propadanja drevnog Vavilona, poveže u jednu razigranu scensku fresku sazadnu od mašte kojom se urušavaju i ponovo uzdižu sve naše kule sreće. Vavilonske.

Vladimir je Kožik, podstaknut muzkom svog imenjaka Bakoa , angažujući ujednačeni i igrački kolektiv u kome je i sam učestvovao zajedno sa bardom Slovačkog pozorišta pokreta Zdenkom Kožikom, prisutnim u plesnim scenskim snoviđenjima još od 1984. godine („ Nesrećna Kafina“, lutkarska igra Miroslava Benke po Jovanu Jovanoviću Zmaju) u svom „Vavilonu „, na zanimljiv način otkrivaо na jtešnju povezanost sa drevnom umetnošću upotrebom jednog jedinog instrumenta izražajnosti- čovekovog tela koje postaje scensko ovapločenje duhovnog potencijala . Kad telo od nemuštог jezika duhovnosti prelazi u scenski tajnopsi univerzuma

Upravo taj instrumenat izražajnosti sa muzikom kao trećom dimenzijom duhovnosti, na radost više stotina mladih ljubitelja pozorišta na premjeri „Vavilona „, u Staroj Pazovi , omogućio je gledaocima da dožive trenutke kad se telom , i samo telom, kao nemuštim jezikom , scenskim tajnopsisom univerzuma , može govoriti o mnogom: od najprizemnijeg do najproduhovljenijeg, o potisnutim instiktima kao i o složenom unutrašnjem svetu savremenog čoveka.

Neko-

liko stotina mlađih gledalaca u staropazovačkoj pozorišnoj dvorani ,koji su bez daha pratili jednočasovna dinamična scenska zbivanja u „Vavilonu „, shavtli su moć tog govora tela , taj dvoboј duhovnog i telesnog,koji se pred njihovim očnjim vidom i sluhom odigrava na nepoičin-polju razigrano-glumačkom Miroslava Prvog- Kožika ,scenariste i reditelja i muzičkih pejzaža Miroslava Drugog - Bakoa , kompozitora .

Mladi su spoznali da ima nešto važno u tom teatru pokreta Mlada publika je spoznala da postoji nešto značajno i važno u tom teatru pokreta u kojem su glavni akteri (u većini njihovi vršnjaci i vršnjakinje), nešto što naoko i ne liči na

svakod-

nevici, ali ipak u celini nastoji da se porve sa višom realnošću, što gledaocima omogućava da dožive potpunu katarzu.

Predstava „Vavilon“, drugo koreodramsko ostvarenje Miroslava Kožika , obogaćuje repertoar slovačkog teatra pokreta koje je učvrstilo vodeću poziciju Stare Pazove kao centra neverbalnog pozorišnog izraza sa vrhunskim scenskim učinkom u Vojvodini.

Teatar koncentrisanja izraza ritma čovečjeg tela Ova predstava je još jedan dragocen prilog razvoju „pozorišta organskog čutanja“, tetara pokreta koje postaje način filosofskog osmišljavanja sveta, koncentrisanje izraza ritma čovečjeg tela.

Jer „Vavilon“ se fokusira na čoveka onakvog kakov on jeste. Igram se muzičkim smerom scenskih putokaza u ovoj predstavi „prelistavaju“ duševna stanja čovekova koja vladaju i nama samima, gledeoacima, koji postajemo, hetli- ne hteli saučesnici .

Mladi gledaoci su se solidarislali sa čovekom koji je izgubio sebe zog velikih strahova , preživljavalii njegov duhovni rast i pobedu, želju da se započne neki novi život, da se istraje na putu traganja za spasenjem,koje je moguće naći jedino ako se zagledamo u prirodu i opet vratimo sami sebi.

A možda su mladi gledaoci u Kožikovom „Vavilonu“ naslutili, ako ne i sasvim otkrili , neku začuđujuću grandioznost neslućene borbe između dobra i zla, naizmenične dominacije belog i crnog u životu.

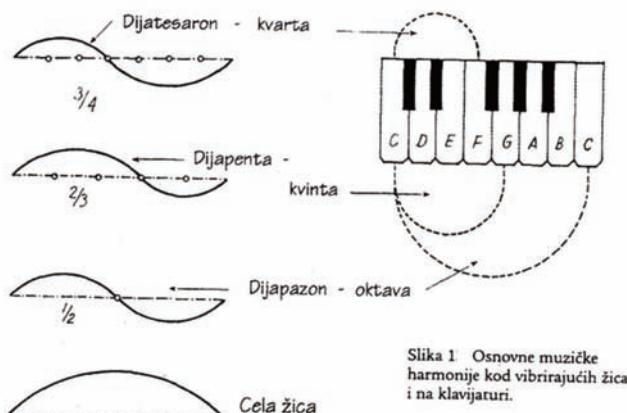
Ili su elegantnost predstave, njen stil, izvođačka gracioznost, posebno mladih glumaca , čvrst korak i stroga lepota u ritmovima muzike Miroslava Bakoa bar donekle uticale da mladi postanu nešto odlučniji u dilemi kojim životnim putem će svako od njih poći.

Ostalo je sadržano ne samo u scenskom, nego i u životnom tajnopsisu univerzuma.

Branko Rakočević

ZLATKO PAŠKO HARMONIJA

Pod harmonijom podrazumevamo uklapanje, sređeno i prijatno spajanje različitosti. Pri tom često kontrastni elementi

jedan drugog upotpunjaju. O tome govori i poreklo reči harmonija - grčki harmonos – spojiti.

Crno-bele dirke

Prema legendi, Pitagora je otkrio harmoniju slušajući udarce čekića u nakovanj u kovačkoj radionici, pa je to primenio na vibriranje žica lire. Utvrdio je da dve žice zvuče najprijatnije kada su jednake ili u odnosu koji je u proporciji najmanjih celih brojeva: 1,2,3,4.

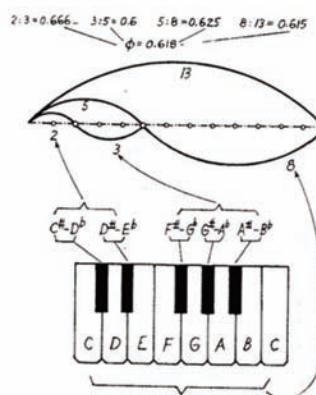
Proporcija 1:1 naziva se *unison* (u muzici *prima*). To je ponovljeni osnovni ton.

Proporcija 1:2 naziva se *dijapazon* (u muzici *oktava*) i predstavlja isti ton, ali na višem stupnju, odnosno osam intervala iznad/ispod osnovnog tona.

Prijatan zvuk proporcije 2:3 nazvan je *dijapenta*, danas poznatiji kao *kvinta*.

Sazvučje proporcije 3:4 nazvan je *dijatesaron*, odnosno *kvarta*.

Proporcija 2:3 kvinte iznosi 0,666 što je približno odnosu

Zlatne proporcije klavijature.

čuvenog zlatnog preseka koji iznosi 0,618..., a odgovara trouglu u osnovici pentagrama).

Kvarta nas upućuje na odnos pitagorejskog trougla (trouga kod petougla), dok oktava ima odnos 0,5 tj. geometrijski se može predstaviti kao pravougaonik sačinjen od dva jednak kvadrata. Dijagonalna takvog pravougaonika je kvadratni koren iz 5 = 2,236.

Upravo ta dužina nalazi se u osnovi konstrukcije kvadrata sa dva bočna »zlatna« pravougaonika.

Prateći odnose tonova u muzičkim harmonijama, vidimo da se oni javljaju u alikvotnim tonovima ili harmonicima, koji se mešaju sa osnovnim tonom dajući mu punoču i lepotu, tzv. membr. Isto se može primeniti na izgled cele klavijature.

Posmatrajući jednu oktavu prepoznajemo njene harmonične, zlatne proporcije: ima osam belih i pet crnih dirki, koje su opet, grupisane po dve ili tri. Ova serija 2:3:5:8 jeste dobro poznat početak Fibonačijevog niza, gde je svaki naredni broj zbir prethodna dva, a čiji količnici svi teže ka iracionalnom i savršeno recipročnom količniku zlatnog preseka 0,618.

Muzike da nema - sve bi u nama ostalo prazno i belo.

DAJANA KOSTIĆ UČITELJICI S LJUBAVLJU

„Nauči se od mudrijeg – to ti je velika korist.
I nauči drugog – to ti je velika zadužbina“

Dositej Obradović

Da li se sećate koja je bila vaša učionica kada ste išli u osnovnu školu?

Sećate li se u kojoj klupi u razredu ste sedeli? I ko je sedeo pokraj vas?

Verujem da se tek mali broj može

prisetiti tih dana , naročito onih kada smo bili u nižim razredima osnovne škole.Sećamo se verovatno više onih dana kada smo bili već „veliki“ đaci u višim razredima , a i to čini mi se tek nakon zavirivanja u prošlost i pogleda na stare fotografije i prisećanja imena svih drugarica i drugova iz razreda.

Verovali ili ne , postoji jedna osoba koja se , rekla bih bez poteškoća, priseća ko je gde sedeo , u kom redu i sa kim. Ništa ne bi bilo čudno, da nije u pitanju 86 godišnjakinja. Neko bi rekao starica , a ja nikako ne mogu sa time da se složim.

Ona samo ima 86 godina, ali je i dalje mladalačkog duha, bistrog i oštrog uma, blage naravi, milog osmeха i toplog pogleda. Ista je onakva kakva je bila i nekada. Da,zaista,

verovali ili ne.Uvek dostojanstvena, doterana, odmerena i sa stilom.

Takva je Jelena Lela Petrović , danas učiteljica u penziji.

Učiteljica Jelena Petrović rođena je u Kragujevcu u porodici Nenković pre 86 godina od oca Čedomira i majke Zorke. Kao trogodišnja devojčica ostala je bez majke , a onda je , kako kaže, dobila drugu mamu koju je od milošte zvala majka Zaga ili moja gospa Zaga. Uz dva brata , majka Zaga joj je bila jedina porodica nakon što je izgubila oca u stravičnom streljanju Kragujevčana '41.g.odine u Šumaricama.

Kaže, maštala je da bude apotekarka. Sviđala joj se čistota , belina i urednost u apotekama i beli mantili apotekara. Otac joj nije branio, podržavao je u ambicijama. Nažalost , nakon smrti oca , silom prilika , upisala je učiteljsku školu jer je to tada bilo najjeftinije školovanje. Učiteljica Jelena kaže da nije volela da bude učiteljica pa kako ste onda radili, pitala sam se, a ona mi kaže : „ Pa volela sam decu, zato sam to mogla da radim“.

Naviru neka sećanja na školske dane , moja tek po neka , a

njena živa kao da se sve to dešavalо tek nedavno.

Neverovatno. Jednog momenta pita me učiteljica :“Sećaš li se priče o malom Gruji“? Šta da kažem , pa naravno da se ne sećam i sramota me zbog toga , ali šta će kada se ne sećam.

Ali , zato se učiteljica priseća i priča: „Čitam ja vama priču o malom Gruji , koji je spasio voz itd sad nije važno , nego čitam vam ja samo donekle i kažem da za domaći uradite kako bi vi završili tu priču“. I dalje priča :“ čitam ja radove , a moja Anica (drugarica iz razreda) je napisala ... i onda je Drug Tito pozvao malog Gruju za nagradu u nedelju na ručak“ . Ja ostanem začuđena , ničega se ne sećam , a učiteljica nastavlja „Baš me interesovalo zašto baš u nedelju , pa pitam , Anice , a zašto u nedelju na ručak , a ona mi odgovara , pa zato što drugarica Jovanka ne radi nedeljom i onda može da spremi ceo ručak : supu, pa sa supe i bundevaru“ . Ja sam stvarno ostala bez teksta , a učiteljica se slatko smejava kao da se to dešava ovoga momenta.

Priestila se i pismenog zadatka koji je dala na temu šta će mo biti kada porastemo. Svi smo želeli da budemo : učiteljice, doktori, inžinjeri , fudbaleri, a naša drugarica Radojka želela je da bude frizerka i da ćešla učiteljicu. „Joj“ , kaže učiteljica,“ ja se pogledam u ogledalo da vidim na šta to ličim kada dete hoće da me frizira, pa je pitam : a što sine učiteljicu da ćešlaš?“ . Naša Rada joj je odgovorila:“Pa da vam se zahvalim za sve ono što ste za mene učinili“.

Mislim da je tada Rada rekla ono što smo i mi ostali osećali .

Učiteljica Jelena pamti da je bila skojevka, da je nosila prvu Titovu štafetu koja je išla iz Kragujevca , da je bila đak i omladinka za primer. Ali, pamti i da je, kako, kaže, imala svoju glavu i pitala kad šta nije razumela i govorila ono što misli, a to nije bilo popularno , pa je onda izašla iz Skoj-a. Kasnije , kaže, niko nije mogao da je uvede ni u kakva udruženja .

Jelena tada Nenković , prvu učiteljsku službu dobila je u selu Spanci kod Kuršumlije i tu je provela nekoliko meseci. Udalala se ubrzo za Svetislava Petrovića koji je tada dosluživao vojsku u Kragujevcu. Na sva pitanja svoje majka Zaga : ko je on , odakle je , koga ima, šta radi i sl.odgovarala je sa ne znam , a i na pitanje „znaš li ti išta“ opet je odgovorila da ne zna.

I kaže , zaista nije mnogo znala , a eto sa svojim Svetislavom provela je u slozi i ljubavi više od šezdeset godina. On je takođe bio učitelj, tada je službovao u Krneševcima , a ona je od januara 1948.godine premeštena u Žarkovac , potom je službovala u Putincima, Rumi, Novoj Pazovi i na kraju u Staroj Pazovi odakle je 1982.g. otišla u zasluženu penziju.

Za svoga supruga kaže da ga je uvek zvala Svetislav , a ne Sveta, da je bio divan muž i otac , da ju je uvek poštovao, voleo i uvažavao. On je bio član Saveza komunista, nije slavio slavu , nije išao u crkvu , ali je podržavao i poštovao njenu veru u Boga i nikada nije zaboravio da joj čestita ni jedan praznik niti je ikada zaboravio njen rođendan i godišnjicu braka.

Za svoje sinove , učiteljica kaže da su brižni , da su čestiti i dobrí ljudi , da im ništa nije teško za nju da urade i da će sve što joj treba časkom da učine , samo neka ona kaže . I onda

na sve to , sa toplim osmehom kaže : ljubi ih majka. Snahe vole kao svoju decu , a u unucima i praunicima uživa srećna, zadovoljna i ponosna.

Za nas svoje đake, kaže da smo bili dobra deca, da smo uspeli , za naš razred kaže da smo baš bili jaki i kompaktni. Svoje đake i danas prepoznaće na ulici, svi joj se rado javljaju, zastaju, razgovaraju, pozovu je telefonom, svarte ponekad da je vide.

Učiteljica nas je posebno učila da se lepo ponašamo , da se lepo izražavamo i lepo pišemo i čitamo, da igramo , pevamo, glumimo. Prve igračke korake naučili smo od naše učiteljice. Na velikom odmoru, obavezno se čula pesma , a mi smo igrali razne igre koje nas je naučila. Nešto mislim da je još tada i meni usadila ljubav prema narodnoj igri. Da, verovatno da je tako. Godinama je vodila folklornu sekciju škole.

Učila nas je i da budemo dobri ljudi , da budemo solidarni i da pomažemo jedni drugima. Mislim da je jedna od retkih , ako ne i jedina učiteljica koja je sve svoje đake posećivala da bi videla gde , kako i sa kime žive.Ništa joj nikada nije bilo teško. Ili možda i jeste , ali mi to nismo nikada primećivali. Neki naši drugovi živeli su na Svinjogojstvu, pešačili su do škole. I njih je posećivala, mislim i češće nego nas ostale , a u zimskim danima dočekivala ih je brižno i stavljala ih kraj peći da se osuše i ugreju.

Danas učiteljica Jelena svoje penzionerske dane provodi mirno u društvu svoje dece i prijatelja. Čita knjige i novine, štrika, druži se sa komšijama, ide na rođendane, poridčna slavlja , u crkvu. Omiljena je u okruženju. Od milošte svi je zovu baka Lela.

Moja , a možda i vaša , učiteljica je jedinstvena. Ona nije Sremica po rođenju , ali svakako jeste značajna žena iz Srema . Zasluzuće da se o njoj govori i piše.Volela bih da napišem još i još i više....i mislim da ovo nije dovoljno. Verujem, čak sam sigurna da će se setiti još nečega i da će mi biti žao što sam nešto zaboravila.

Moja učiteljica je draga i mudra žena. Mnogo je volim i mislim da ona to zna. Uvek se raznežim kada se vidimo, razgovaramo , ispričamo i nasmejemo, a onda mi ona kada se razlizimo kaže:

Ljubi te twoja baba učiteljica“.

Ljubim i ja moju učiteljicu Jelenu.

BRANKO RAKOČEVIĆ, BIBLIA ,KNJIGA NAD KNJIGAMA: MATIČNA KNJIGA O JOVU

Bibliju je teško čitati zato što se ona sva sastoji od epigrafa.Reputacija te knjige je tako velika, da je svaka iz nje iščupana rečenica napojena tajanstvenom mnogočinjeničnošću.Na Bibliju se zaklinju, po njoj proriču, s njom umiru. Čitati je, međutim, sasvim druga stvar, u što se svojim odnosom prema ovoj knjizi nad knjigama mogao uveriti svaki čitalac, a to znači većina ljudi na ovoj planeti što se još uvek skladno vrti.

Napisana prvim u svetu stihovima

Biblia je napisana prvim stihovima koje je svet sazadao.Mi jednostavno od njih očekujemo jasnoću eposa. Pre bi se moglo reći da je u srodstvu sa Mesecom, nego sa Suncem.Biblijska poezija sve čini tajansatvenim, plašljivim.

Homer je opisivao, Biblija izražava

Homer je opisivao, ona izražava.Stvari Grci su deklamovali, ona je zakljinjala;oni su pevali, a ona dovodila do transa.Eliot je pisao da je njen smisao da posluži kao mamac koji drmuša razum da bi ga podvela pod vlast zvuka .Ponavlajući ih , stihovi Biblije , zavode, „dižu se na ustanak“ i dovode do ekstaze.Takve scene se stalno vide kod Zida plača u Jerusalimu,gde se ljudi mole, viču, skaču, „kao David pred Golijotom“.Biblija poput pevača u horu traži

saučestovanje umesto čitanja .Otuda nju ne treba čitati u sebi, nego celim telom, gestukulirajući i drmasajući se. Nije slučajno u mnogim prevodima Biblije , pa i ovim na srpski jezik, glavni znak interpunkcije, koji se najčešće upotrebljava, tačka i zapeta . Oni dele stih na dve ravne časti, koje govore o istom na dva različita načina.Podižući se i spuštajući se ta retorička volna ,večna plima i oseka, drži nas na mestu, usijavajući svetlost poznanja u našu poziciju, mobilišući emocije , slikajući večnu putanju od rođenja do smrti čovekove . Poput cveta, on se rađa i opada, pobegne kao senka ne osvrćući se .

Da niko neku metaforu slučajno ne proguta

Da niko slučajno pri govorenju njenih stihova ne proguta neku metaforu , jer one služe da bi Biblija njima prenerazavalu one koji joj stihove slušaju .Svaka u isti mah i tamna i očevidna.Tako se u Knjizi o Jovu kaže:“*Vjerovanje grešnika –„paukova kuća“*.Da je rečeno“paučina“ nestla bi

jedna vrlo važna nijansa za nomada.

Uvereno razapinjući svoj šator, pauk živi i radi , premda je

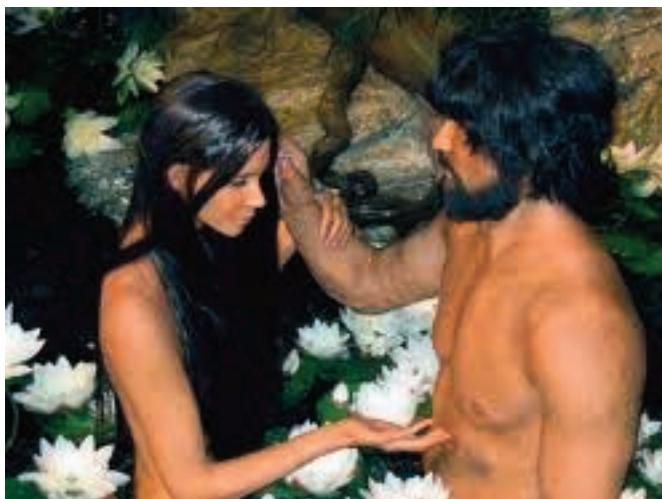
to samo „sigurana kuća za muve.

Biblja, živa mašina moralnosti, posvećena onom što je večno

Kao i pesmu, sitohove u Biblji treba najpre da naučiš, pa da ih naučene zavoliš, i zavoljene da ih razumeš. I tu je najvažnije da je lepotu samo “nuz produkt proizvodnje“. Biblja je živa mašina moralnosti. Ona je sva posvećena onom što je značajno i važno.

Jer svako je od nas Adam, ostale su- Eve, a svi smo i Kain , i Avelj.

Biblja je lično, subjektivno delo. I ako su delima nastalim u

antičnosti potrebnii komentari, onda su Biblji neophodna tumačenja, ali samo, lična, subjektivna. Sve je u njoj sazdano od gorućih pitanja i odgovora u potaji, koja su našla utočišta u tajnovitim skrovištima da bi čovek zagonetajući prve (pitanja), bio kadar da odgoneta druge (odgovore), čime ne čini ništa drugo nego zauzima tačku gledišta, svoju, a i njenu. Podrobnosti je suviše mnogo, ali one nailaze tek kasnije.

Biblja je knjiga nepredvidiva

Biblja je knjiga nepedvidiva, ona odjednom prelazi na suštinu stvari, ostavljaajući detalje da svedoče „šta će s nama biti do pošljetka“. Sve što je važno, razumljivo je bez ičeg je tolkovanja. „Biblju najbolje shvataju i razumeju Amerikanci zato što je ona knjiga njihovog života, od dečjeg vrtića do Bele kuće, i oni znaju sve njene pojedinosti. Ostali, boga mi, ne. Možda i zato što detalji iz Biblje nisu nepohodni da bi ona jednom za svagda prodrla svojom celovitošću do duše čovekove, kojoj je i namenjena.

S Biblijom se ,kao s Bogom ,o glavnom govori na “ti “

S Biblijom se ,kao s Bogom, o glavnom govori na “ti “. Tome se takođe treba učiti, jer u poređenju s Bibljom, sve naše knjige izgledaju” neozbiljno“ .Čak i Tostoj i Dostoevski u svojim delima kao da namiguju, a to čine zato što sami duh i poetika romana zahevaju od pisca otuđenje i ironiju. Mi jedostvno ne umemo ni čitati ni pisati bez samozadovoljnog podsmeha koji Biblja nije poznavala.

Žanr Biblje je tragedija

Njen žanr je tragedija. Ali dok su stari Grci tragedije pisali i prikazivali da bi gledaoci prisustvujući stradnju dugih zbog teških im sagrešenja, osetili strah i sažaljenje prema sebi samima, doživljavajući katarzu, duševno očišćenje na tuđim greškama .

U Biblji je tragedija sam život, i ,što je najzloslutnije, naš soptveni.

Knjiga o Jovu –centralna tema Biblje koja treba da opravda Boga

Stari zavjet nije spomenik drevne književnosti. Moglo bi se reći bez preterane bojazni da će se naprvti odveć velika greška da je centralna tema Starog zavjeta Knjiga o Jovu

koja u očima čoveka treba da opravda Boga. Ako u tome ne uspe, sve ostalo mora pasti u vodu.

Teodicija je kriterijum religije. Rečeno je da same preseljene duše objašnjavaju naše stradanje :plaćamo za praroditeljski greh.Karma da se odgovara za roditeljski greh je i Staljinova “revolucionarna pravda”. Knjiga o Jovu zadaje jedinstvena pitanja koja nikog ne mogu mimoći. Čak i više od toga:Biblja na njih odgovara.

Stradalnik Jov čak i nije Jevrejin, on je apstraktni pravednik

Stradalnik Jov čak i nije Jevrejin, on je apstraktni pravednik iz zemlje Uzu . „*Bijaše čovjek u zemlji Uzu, po imenu Jov; i taj čovjek bijaše dobar i pravdan, i bojaše se Boga i uklanjaše se od zla.*“ (1.,1.). Jov je žrtva nepravde, paragraf i ulog u ugovoru o klađenju zaključenom između dva “ortaka“ Sataane i Boga ;njegova sudbina je određena tiketom opklade dva međusobno suprostavljeni lidera,”večita rivala“.

Bog Starog Zavejta je razočaran Bog

Bog Starog Zavjeta je razočaran Bog. On je uradio sve nabolje da ljude spasi od prvobitnog greha , a dalje je sve pošlo naopako do Potopa, i prvo što je uradio ucveljeni Noj kad se dokopao kopna , bilo je da se napije do izmenoglosti i tako ugasi nesnošljivu žđ koja ga je morila , čime je princip pačeništva prešao na šaljivi “teren”.

Bog je iz gomile odabrao sebi elitno društvo koje ga je okruživalo. Među “talentima i obožavaocima “ bio je i Jov kao produkt moralne selekcije, plod truda Gospodnjeg i na-

jvišeg među smrtnicima postignuća: on je bio bezgrešan. Umilnim glasom šapuće Sotona koji služi Bogu kao unutrašnjo glas njegov: "A Sotona odgovori Gopsodu i reče:eda li se uzalud Jov boji Boga ." (1.,9.) Pošto iskušenje sa Jovom nije završeno uspešno, Gopsod dalje ne može produžiti započeto, jer ga čekaju velika dela:izlaz iz Egipta, put u obećanu zemlja,Jerusalim, hram, mesija...

Pravednost Jova kao zaloga velike budućnosti

Beskorisna pravednost Jova služi kao zaloga velike budućnosti .Zato je Gospod dozvolio Satani da iskuša Jova koji se herojski nosi sa gubicima .Lišen dece , velikog bogatsva, stoke, " ne rekavši ništa nerazumno o Bogu", Jov sa kamenitim dotojasnstvom stojički zaključuje :" *Jer su strijele svemogućega u meni , otrov njihov ispija mi duh, strahote Božje udaraju na me*"(6., 4.).

Ali smrt koju bi oduševljeno dočekao sa velikom radošću, takođe mu ne daju.Satana traži i dobija "kožu" Jovovu , pa je od svih napasti da ga iskuša odabrao lepru, da bi mu patnja postala iako ne smrtna, a ono očigledna, a to znači sramotna.To je žigosanje grešnika na koje Jov ne pristaje, čuteći se prevrćući do samog rasvita,ne kao mučenik nego kao grešnik kažnen sramotnom kaznom, nepravdenu, što je samo po sebi nečasno, budući da je tema Knjige o Jovu pravednost.

Dogovor Boga s čovekom

Bog se dogovrio sa čovekom:dao mu je sve što mu je potrebno u zamenu za jednu jedinu vrlinu-pravednost.

Jov ovu vrlinu ne ustupa ni samom Gospodu i zavetuje se da dok ne umre,neće odustati od neporočnosti svoje.

A to su uparvo od njega tražila četiri njegoiva prijatelja:Elias Tamanac(Bog ne kažnjava pravoga), Sofar Namačanin (Jov ima da se pokori pred sveznalijem Bogom),Vildad (samo je pokajanje za Jova njegov put sreće), Eliuj, najmlađi prijatelj (prekoreva Jova zbog njegovog pravdanja sebe) .

Jovovi prijatelji kao Staljinov glavni tužailac, Višinski :priznanje je carica dokaza

Svi Jovovi prijateљи su bili ubedjeni poput Višinskog, poslušnog Staljinvg generalnog prokuratora , da je priznanje carica dokaza.Jovovi prijatelji savetnici ne mogu da poveruju da neko može biti kažnen bez ikakve krivice .Tako je pravedni, ali siroti Jov, kao i Buharin dva milenijuma kasnije ,morao da prizna da je učinio ono o čemu čak ni pojma nema , kako bi drugima, navodno, bilo bolje i lakše.

Podlo ponašanje Jovovih prijatelja koje je ostalo bez odgovarajuće božje osude ,lišava ga poslednje kapi strplejnja i zadnje suze vere u čoveka, što se pretače u najpronikljivije biblijske stihove posle psalmi. Taj kazus potresa ceo moralni kosmos .Dijalog između Boga i Jova započet zbumjeno nastavlja se vatreno , ali zamršeno.Oba "učesnika u postupku "havle Boga , prokljinu grešnike i nevrnike, samo što Jov , kao od njega preslikani Ivan Karamazov , ne pristaje da prihvati svet onakav kakvim ga je Gospod satvorio.Njega ,kao ni Smerdjakovljevog srednjeg brata po ocu ,Ivana kKarama-

zova,ne razjaruje toliko saznanje da Gopsod ne nagrađuje pravednike, koliko činjenica da štiti grešnike kad god mu se ukaže za to prilika, što se ne dešava tako retko.

Stari zavjet nije priznavao spasenje

Stari zavjet nije poznavao spasenje pa je zato sva punoča pravednog suda morala biti obznanjena sada i ovde.

Ateizam takođe nije rešenje jer u Knjizi o Jovu ima i onih koji ne prihvataju božje zakone,ali nema nikoga ko bi negirao samo postojanje Boga.I tako je autor doveo sebe u bezizlaznu situaciju:on je dužan da odgovori Jovu , ali tako da njegove reči budu dostojne Boga.

Jov je Bogu kao pas Pavlovu

Za Boga je Jov kao pas za Pavlova kome je ovaj naučnik podigao spomenik,pošto ga je u vreme ispitivanja uslovljenih refleksa "objekat" bio o jadu zabavio.

Jov ima ulogu veličanstvenog eksperimenta koji Bog izvodi sa ljudima.Ali na kraju knjige Jov prestaje da bude laboratorijska životinja ,neutralna materija koja služi za izvođenja ogleda .Mi o njemu znamo mnogo ličnog, čak i neprijatnog,pošto on nikad nije zaboravio kako je nekad bio važan u pravednosti svojoj :" *U pravdu se oblačih,i ona mi bijaše odijelo,kao plašt i kao vijenac bijaše mi sud moj.*(29., 14.)"Njegova je uvek bila poslednja :" *Poslije mojih riječi nitko ne pogovaraše,tako ih natapaše besjeda moja.*"(29.,22.)

Poražavajuće je to što je i sam Gospod priznao pravednost Jovovu, (a na onake ga je muka stavlja !) ,jer drukčije mu ne bi ni odgovorio.

Obraćanje Gospoda direktno Jovu u nelkoliko navrata je samo po sebi grandiozan, neopisiv, senzacionaln poklon čoveku , odgovor dat samo zato da ga mi više ne bismo nikad ni zašta pitali.

Istorijski dijalog Boga sa Jovom počinje sarkazmom

I čime je gospod počeo taj istorijski monolog, odnosno dijalog sa Jovom?Sarkazmom, eto čime.Šta treba neko da bude kako bi mogao odbaciti tu pripovedačku logiku, taj nadmeni hvalospev sopstvenoj moći , u koju nijedan ljudski stvor, a najmanje Jov,nije sumnajo, a kamo li da mu je bio neki

oponenet, rival.”*Tada odgovri Gospod Jovu iz vihora i reče:ko je to što zamračuje savjet riječima nerazumno ?(83.,2.)Opaši se sada kao čovkjak; ja ču te pitati,(83., 3.) a ti mi kazuj. Gdje si ti bio kad ja osnivah zemlju ? kaži , ako si razuman (83., 4.).”*

Svet je dobar s nama ,ili bez nas

Svet je, kazuje Knjiga o Jovu, dobar s nama ili bez nas. Čovek, istina , strada, ali sve se dešava u raskošnom dvorcu. Njegovo, (naše) delo) slavimo ushićeno kao praznik svemira, samo što poneko, kao Ivan Karamazov, na primer, vraća ulaznicu za raj zažmurivši od nepodnošljivog bola u duši.

Sažalivši se na Jova, Gospod mu je otvorio oči. Gospod (42.,4.)**”Slušaj kad izgovorim, a kad zapitam,kaži mi ..”**Jov:**”Ušima slušah o tebi, a sada te oko moje vidi “**(42., 5.)*Egzaltacija kao u partizanskoj priči Jovana Popovića* “Pinki je video Tita !”,nema šta!

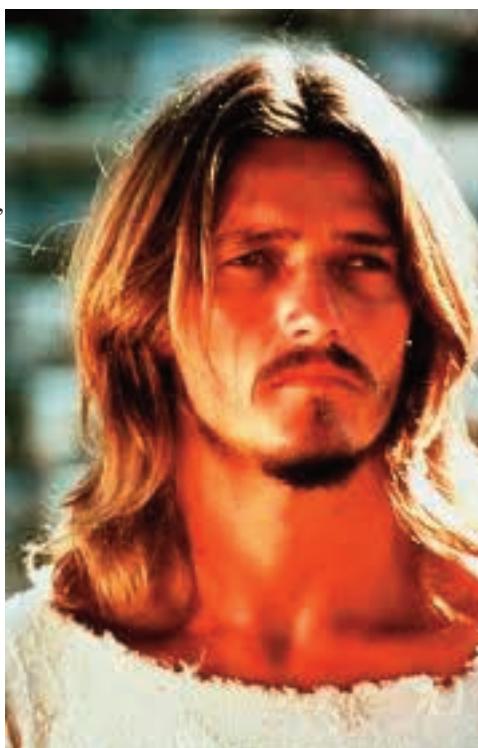
Hepi- end kao u Holivudu

Kao kod istinskog pesnika i bogom nadahntog pravednika nastupa zanos i ushićenje božjom pravednošću, pa se Jov mogao okrenuti od svojih rana da bi shavtio okolinu, onaku kakva jeste, sama po sebi,

bez nas.

Svojim očima se osvedočio da je svet beskrajno lep.Ali od toga se za njega, Jova, ništa nije promenilo.

On je kao i pre, bedan, go, bos,

bolestan.Ipak,priznavšpi lepotu sveta iznad svog bola, on se uzdigao nad svojom nesrećom zasluživši milost Gospoda.I dobio je.

Takvoj apoteozi ništa ne pridonosi srećni kao u Holiu vudu kraj.

Jer u Bibliji je sam život tragičan. Bez obzira što je Gospod sve udovođio Jovu od onog što mu je na svojoj, Božjoj pravdi bio oduzeo (42.,10.) “ *I Gospod povrati što bješe uzeto Jovu pošto se pomoli za prijateje svoje; i umnoži*

Gospod Jovu dvojinom sve što bješe imao “(42., 10.)I da ne zaboravomo : ponovo imase sedam sinova i tri kćeri.

DEJAN PAVKOV TAJNA ZVEZDE SIRIJUS

Da su nas posetila inteligentna bića iz svemira to se više ne dovodi u pitanje. Ostavili u svoje znake i vratiće se kada te

znaće razrešimo. Razrešenjem tih znakova potvrđujemo da možemo sa njima komunicirati.

Bića, sa kojima ne znamo da komuniciramo, mi uglavnom jedemo. Ne valja im, neoprezno i glupo je, da dođu pre nego budu u stanju da nam razjasne svoje postojanje. Mi im, očigledno, čim ne dolaze, ili, ako dođu ne ostaju, nismo hranljivi.

Sama činjenica da se rasporedi tri glavne piramide na platou u Gizi poklapa sa trima zvezdama u Orionovom pojusu, pojusu zvezde Sirijus, smisleno navodi na misao da je to simbolika međugalaktičke inteligencije koja je, ne tako davno, bila prisutna na ’našoj’ planeti.7787

Velika piramida kod Gize u odnosu na Vitruvijskog čoveka.

Velike piramide predstavljaju određene mere Zemljine veličine. Čini se da Velika piramida obuhvata i izražava vred-

nosti broja pi (3,1416) i još jedne prirodne konstante, fi (1,618) koja je vezana za ulatni presek i brojčanu seriju Fibonačijevog niza (Robert templ, *Tajna zvezde Sirijus*).

Ovo su oblasti svesti gde svako ko insistira na neprikosnovenosti onoga što on govori mora da je šarlatan ili prevarant. U politici i u religiji to su ubice. U sferi umetnosti, oni koji su neprikosnoveni, su buđavi i lajavi krelci.

Evo, za navedenu tvrdnju, jedan argument:

STANOVNIŠTVO MALIJA SPAS, OD OGROMNE BEDE POSLE NAJEZDE EKSTREMNIH ISLAMISTA, TRAŽI U MUZICI.

Na Maliju, prema Nigeru, žive Dogoni. Oni kao i Egipćani su narod koji Sirijus posmatra kao mesto gde se duša smešta nakon smrti čoveka i može da komunicira sa svojima na zemlji. Nikada ih niko nije mogao ubediti da se Sunce vrti oko zemlje i da Mesec nije mesec zemlje.

Šta nas sprečava da mislimo da je moguća direktna komunikacija sa carstvom zvezde Sirijus putem inspiracije ili nadahnuća?

Humanizirati sebe znači ne nametati bilo koje znanje ili svest kao jedinu po kojoj je čovek čovek. Čovek je onoliko mnogo toga koliko i Kosmos. U tome je veličanstvenost stiha pesnika. Ako si na frekvenciji stiha ti ćeš plakati zajedno sa pesnikom, ili voleti... tamo neku Amaliju ili Sanju. Ili sve tri. Napisao je pesnik neku svoju muku ili sreću, ili već kakvu istinu od toga roda, po duhu svetom, po duhu zvezde Sirijus, ili po nekoj svojoj ličnoj zvezdi, Amaliji na primer, i sada će kilometre i kilometre preći da to ‘izrecituje’, da pokaže svoju sliku, i da doživi vibracije drugog dok izlaže sebe rečima, zvukom ili bojom.

Zar pisanje poezije nije iz oblasti energije uma koja nadilazi taj um?

Zar poezija i sama nije paranormalna pojava zemljinog odjeka zvezdane inteligencije?

Poezija je bezgrešna filozofija. Filozofija je poezija sa greškom. To što su joj se, filozofiji, iskonski njene oblasti odmetnule u nauke ne znači mnogo. U naukama je uvek prepoznatljivo ono filosofsko, ono poetično. A filozofiju i poeziju baš briga kako je po naukama. Podsmevaju im se kada

god im nauke pruže šanse. Celokupna ’nauka’ Frojda i Junga, na primer, je zastarela pamet kojom se muče, kroz svo ovo vreme, ljudi koji funkcionišu na nekoj vanplanetarnoj frekvenciji.

DEJAN PAVKOV

BARJAKTARU DARIVAT EVROPU GREHOTA JE O TOME I MISLITI

Veće Stare Pazove drži sednice gde novuinari bolje da ne

prisustvuju jer ne smeju da pitaju, govore niti da prenose šta se dešava. Veće funkcioniše na bazi saopštenja. Bio sam, negde u decembru prisutan jednoj sednici, sekretarica Veća me je upozorila da sam zalutao ali će me istrpiti ako se držim tih pravila.

Jako loše pamćenje imam, u zadnje vreme od kada me žene nerviraju.

Nisam siguran da li sam dobro zapamtio jednu odluku, ili se ona nije ni desila, pa je zato u formi stranog, a nama od bombardovanjadragog, jezika saopštava:

I forbid,“ says president, „to forbid the people to give the name Clinton to their dogs. After all, I forbid anything to be forbidden.“

Dobro je da Veće radi saopštenjima pa barem oni zanju šta rade a mi može da mislimo da je nešto bilo kako bi žeeli da je bilo.

Ne mogu da verujem da sam pobrkao gde sam šta čuo, u kafani ili Veću opštine. Veće je ozbiljno telo. Kafana mu dođe kao lapourlart organ Veća.

Dođe tako na vrata neko, onomad kada sam bio, male sale i vikne: članovi DS MKDV da odmah izađu iz sale ‘na konsultaciju’. Dvojica izleću kao ‘metak iz pušku’ i trk na daske sa one strane vrata ‘što im, po svoj prilici, život znaće’. Neke ozbiljne konsultacije.

Pitam se ko li je sa one strane vrata? ‘Većnici’ se ne pitaju. Oni znaju. A i njima tako neko ‘zvižduk’ i oni, kao pulini, u trk. Izvežbano je to kao plesači u Kožikovoj predstavi ‘Babylon’.

Kako bi bila lepa (i posećena) predstava da se Veće održava na bini pozorišne sale. A ne ovako izlovanji, sami, da ih niko ne vidi kako dižu rukice i idu na konsultovanje.

Mislim da imaju problem kao i ja. Ne mogu da zapamte a na bini ima mesto za šaptače.

**DEJAN PAVKOV, PROFESORI,
pogledajte Kožikove predstave Babylon i Poroke
čovečanstva i slušajte muziku Miroslava Baka.**

Zašto da pogledate 'Babylon'?
Prvo, zato što je genijalna, drugo zato što se pozorište posećuje i gleda, knjige čitaju i piše, ako imate vremena, za časopis **Brifing**. To su karakteristike normalnog profesora

kada knjige, i ono ostalo nabrojano, postoje.

Babylon /Vavilon, biblijski grad poroka/ je pretstava muzike i pokreta takve snage da se pitate da li je moguće takvo nešto napraviti.?

Kada shvatite da je moguće jer ste se sami u to uverili tada sledi suštinsko pitanje: Da li je moguće da se u Staroj Pazovi takvo nešto napravi? Eto, moguće je.

Ta pretstava, na prvi pogled, nema veze sa našim časopisom. Ali ima. Oni su inspiracija.

Možda među nama ima pesnika, pisaca, naučnika, kritičara, takvih, van serijskih, vrednosti. Miroslav Kožik (scenario i režija), Miroslav Bako (muzika) Ivana Bako (kostimografija). Igraju: Zdenko Kožik - Marduk; Miroslav Kožik – Vreme; Milan Mutić – Mehanizam; Igrači: Andrea Stanišić, Sanja Ćirković, Jelena Vučkovac, Dušan Simić, Dušan Cetina, David Forgač.

Treba verovati u sebe, kao što je verovala u sebe i ekipa Babylon i Poroka čovečanstva.

Sate i sate njihovih vežbi mi trebamo zameniti sa satima i satima koncentracije i pisanja. Tu je počelo razlike od umetnosti do umetnosti.

Oni se druže a pisac se usamljuje. Oni se sukobljavaju i grupiraju a pisac se sukobljava sa sobom i druži sa svojim demonima. Nemaš u sebi saradnika. Bez demona ta stvar sa pisanjem ne ide.

Žena ti je neophodna kao inspiracija.
Životni prvi protivnik, žena, a mora da ti je inspiracija ili sve propade.
U toj klopci je sva lepota božanske namere čovekovog stvaranja.

Iz svoje najintimnije dubine, pišući, iznedrili umetničko skriveno u sebi. Skriveno da nas ne povrede svojim podsmehom oni kojima je vlastiti život ruganje životu.
Ovo dvoje, Isidora Dankan (igračica, balerina) i Sergej jesenjin (pesnik- Jesi l' živa staričice moja, živ sam i ja, pozdrav

tebi, pozdrav...)), su Vavilon. Biblijski grad 'poroka' u Iraku. Njoj, Isidori, vrata od auta su uhvatila šal kojim je obavila svoj vrat i koji ju je udavio a on u hotelskoj sobi, sam, veša se i ubija o cev radijatora.

Uuuu kako su se mrzili. igračica i pesnik.
Kako su se voleli to je Kožik pokazao na Babylon sceni.

Ustvari, ja sam video igračicu i pesnika Vavilona u sceni silovanja gde je silovanje bila ljubav. Ili je ljubav bila silovanje.
Moraću da ga pitam.
Prećutao je, umetnik, istinu - kada se kula sagradi

doći će Bog i srušiti je.
Ali čovek je takav, nadam se da je takav, ponovo će je zidati, kamen na kamen iznova, generacije i generacije Sizifa će se

rađati i umirati do univerzuma a onda, kada se stigne, naravno, dalje.

Evo kako se voli najlepša žena svih vremena . Prepisujem pismo.

Možda je lepša bila Nefretita, Ili Jelena od Troje, ili žena Strahinića Bana. Ili ova moja današnja muka.

Taj isti pesnik i filosof, savetuje da kada ideš ženi da uzmeš bič. Neznašica, ništa tu ne pomaže. Bolje mu je da pogleda šta kaže Zzaratustra.

Niče piše, svojoj i Rilkeovoj muzi, gospodi Lujzi-Lu Salome.

“Lu,

Da li ja mnogo patim, beznačajno je prema pitanju da li ćeš ili nećeš, draga Lu, ti sebe ponovo pronaći. Nikada nisam imao posla sa tako jadnom osobom kakva si ti: neznašica, ali oštromorna,

koja obilato koristi ono što je poznato, bez ukusa, ali naivna u toj mani, iskrena i pravedna u malim stvarima, bez upornosti, obično.

Šire gledano, u celokupnom stavu prema životu - nepoštena, potpuno bezosećajna u davanju ili uzimanju; bez duha i **bez sposobnosti da voli**, u afektu uvek bolesna i blizu ludila, bez zahvalnosti, bez stida prema dobročiniteljima, a naročito nepouzdana; lošeg ponašanja, sirova u pitanjima časti, mozak s nagoveštajima duše, karakter mačke - zver maskirana u kućnog ljubimca; plemenitost kao trag druženja s plemenitijima; jaka volja, ali nevelik cilj, bez budnosti i čistote, grubo prognana senzualnost, detinjast egoizam kao rezultat seksualne atrofije i nedozrelosti, bez ljubavi za ljude, ali s ljubavlju za boga; u želji za ekspanzijom vešta, puna samoogranjenja u odnosu na seksualnost muškarca.”

Tvoj, F.N.

U platoskoj ljubavi istina je, očigledno, u emociji.

Pisanje je isto što i čitanje.

Samo, za divno čudo čitate sami sebe. I to ne jednom. Mnogo puta. Gotovo da se znate napamet. Ne svida vam se kako rečenica izgleda? Menjate je. Tragate za dodatnim detaljem priče. Dijalog ne teče kako treba? Upisujete novi. Tražite slične reči, sinonime; Tražite više značenja od svoje rečenice, metafore; preneseno značenje, personifikaciju; pravite poređenja – to je najvažnije. Uzimate reči koje malo ljudi

zna, samo oni najbliži, lokalna sredina. Pravite reči koje samo vi znate šta, kako i kada znače.

Pravite reči kojima terate sebe da razmišljate o značenjima slike koju ste rečima naslikali. Sami sebi ste pametni. Bog kada je stvarao svet sam sebi se, takođe, divio. To je najvažnije. Ulivate sebi samopouzdanje. Izlazite iz mentalnog klonuća, depresije.

DEJAN PAVKOV

NOVINARI

“Oni koji celu naciju snabdevaju informacijama i

„poukama moraju biti dobro obrazovani kako bi sprečili da „novine budu najprizemnija, lažljiva i servilna publikacija koja zagađuje društvo.“

Tako je pisalo u jednom od prvih dokumenata o obrazovanju novinara, objavljenom u Americi još 1799. godine (radi se o članku u časopisu „Gazette of the United States“, koji je napisao Džon Vard Feno).

U 21. veku mišljenje da novinari treba da imaju univerzitetsko obrazovanje je prihvaćeno u celom svetu.

A kada je reč o našem regionu, na primer Hrvatsko novinarsko društvo od 2001. godine više ne prima u članstvo novinare koji nemaju fakultetsku diplomu.

Kada govorimo o fakultetskom obrazovanju za novinara to ne podrazumeva da novinar mora nužno da završi studije novinarstva, medija ili komunikacije.

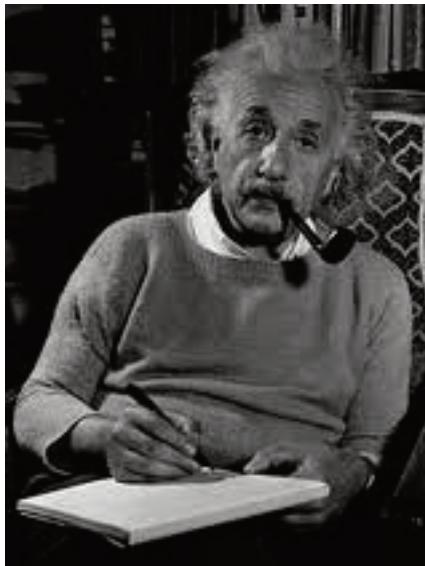

Novinarstvom se odlično može baviti i neko ko završi neki drugi fakultet.

Verovatno je da će dobar poznavalac filma, sa diplomom Fakulteta dramskih umetnosti i dobro razvijenom novinarskom tehnikom pisati odlične

filmske kritike.

Sigurno je da će se novinskom rubrikom o stanju u privredi odlično baviti ekonomista.

Nikad se ne raspravljajte sa glupim ljudima, svući će vas na njihov nivo, i onda će vas pobediti iskustvom! - Mark Tven.

Da se ne bi rasparvljao sa glupim ljudima sedneš i pišeš. Pišeš. Umesto da govorиш pišeš. I čitaš. Tako je i Mark Tven

postao Mark Tven. Nije ga majka rodila. Majka je rodila dečkića a Mark Tven je rodio sebe iz tog dečkića po imenu Mark.

Jednostavno je to Mark Tvenovo iskustvo. Čim se čovek nađe na položaju koji je iznad njegovih moći suđenja on ne može a da ne bude glup.

Tu se javlja i jedna automatika tumačenja sveta. Što čovek manje zna on je sve samouvereniji u vlastito znanje i sve isključiviji sa njim. Njegov svet je jedino mogući svet. Dirnuti u njegovo razmevanje postojećeg ima značenje dovoditi u sumnju, čak šta više negaciju, JA po kome on jeste sebi prepoznatljiv.

Kako novinar da ne bude glup? Prosto ne moraju da znaju sve. Diovoljno je da znaju ko zna.

Evo nekih predmeta koji se slušaju na studijama novinarstva ili žurnalitike na fakultetima za Medije i komunikaciju, Filozofskom fakultetu i Fakultetu političkih nauka:

Novinarska etika, Metode istraživanja javnog mnijenja, Identitet i imidž države, Interpersonalna komunikacija, Uvod u komunikologiju... Od svih ispita najlakši je ispit iz 'Novinarske etike'.

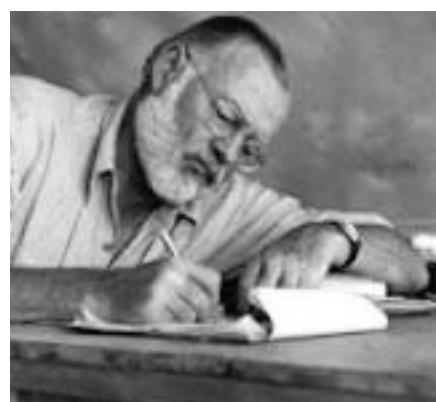
Ispit je razgovor na temu: poštenje novinara.

To je ono što su još roditelji predavali.

Zato je tako lakoshvatljivo. I najveći krimanalac svom detetu predaje dobro a ne zlo. Drugo je pitanje što mu potomak ne veruje.

Kada novinar identificuje informaciju, na primer, vrši prezentaciju neke knjige ili časopisa, pošteno je da je tu knjigu ili časopis pročitao. Ili nastaje nered.

Kako je prezentaciju drugačije moguće raditi a poštovati onog kome je informacija namenjena?

Ako novinar drži u rukama knjigu ili časopis koji su takve vrednosti da ne zavređuju da budu pročitani tada neka to kaže.

Ali kako će to reći kada je nije pročitao? Zna čoveka? Bilo je takvih znalaca koji su vratili za neki

korak unazad ljudski rod.

'Novinarska etika' je ispit koji se sa uživanjem priprema. Čitajući **Odbranu Sokratovu i Pukovniku nema ko da piše** već ste se naučili razlikovanju šta je časno a šta nečasno. Te dve knjige su dovoljne da prođete ispit. Ostalo čitanje je za dušu a ne za ispit.

SAMUEL BOLDOCKY
RECENZIJA
(Dušan Kovač, Istorija Slovačke)

Kaže se da istoriju pišu pobednici, međutim onu pravu ljudsku istoriju „piše“ dakle stvara, sam životi a pobednici je samo krivotvore, prema svom nahodenju, u svoju korist, ideolozi selektiraju i iskorišćavaju za svoje pragmatične potrebe,

književnici ulepšavaju ili dramatizuju... Samo pravi istoričari pokušavaju da je prikažu što istinitije i objektivnije. Među njih spada i akademik Dušan Kovač, inače brat bivšeg, prvog predsednika Slovačke posle razdvajanja Češke i Slovačke (1993). Knjigu Istorija Slovačke slovački akademik Kovač je objavio 1998. god u češkom izdavaštvu Lidové noviny u ediciji Istorija država imajući, između ostalog, u vidu

Dušan Kovač
ISTORIJA SLOVAČKE

činjenicu da u savremenoj slovačkoj literaturi nedostaje naučno zasnovana istorija Slovačke za širu javnost. Jedina publikacija ovakvog tipa je, prema njegovim rečima knjiga Slovenské dejiny grupe autora među kojima je bio i sam D. Kovač (1992). Međutim, ovakvi kolektivni radovi, doduše, imaju neospornu prednost u tome što je svaki autor stručnjak za razdoblje i problematiku koju obrađuje, ali njihov nedostatak je to što je, u takvim delima, teško sačuvati jedinstven stil i, relativno često, se, zbog detalja iz konkretnog razdoblja, gubi uvid u celinu. S druge strane, ako se pisanja ovakvog dela prihvati jedan autor, teško može da izbegne neka uprošćavanja i uvek mu preti opasnost da će napraviti i poneku grešku. Olakšica, u ovom smislu, autoru u pisanju ove knjige bila je u tome što je kao upravnik Istoriskog zavoda Slovačke akademije nauka i kao član uredničkog saveta Istoriskog časopisa već po funkciji morao da se bavi i rezultatima koje su u svojim istraživanjima postigle njegove kolege istoričari, koji proučavaju druga razdoblja, a koji su mu dali i značajne primedbe i dopune za ovu knjigu.

Odmah na početku rada na knjizi Istorija Slovačke autor se suočio sa suštinskim pitanjem, t. j. od kakvih metodoloških principa da krene, jer ako bi pod istorijom država podrazumevali istoriju državnopolitičkih programa, onda bi, u takvom smislu istorija Slovačke mogla do doseže samo do polovine 19. veka. Međutim, ako državu shvatamo u takvom strogom i modernom značenju te reči, onda ne bi starija bila ni istorija Italije, a o istoriji drugih savremenih evropskih država da i ne govorimo. Dakle, jasno da je pod pojmom istorija Slovačke autor morao obuhvatiti predmet mnogo širi, nego što je istorija samostalne slovačke države, odnosno slovačke državnosti (koja, praktično, počinje odvajanjem Slovačke od Češke 1993). U slovačkoj istoriografiji se već duže vreme ustalio predmet istorije Slovačke: to je istorija savremene slovačke teritorije, kombinovana sa istorijom slovačkog etnosa (etničkog entiteta). Ovaj princip se pokazao kao najproduktivniji za upoznavanje slovačkog društva.

Arheološki dokazani počeci naseljavanja teritorije Slovačke stari su oko 100.000 god. Čovek savremenog tipa se, na slovačkoj teritoriji, pojavio pre 30.000 godina a ratarska kultura ovde postoji od 5. milenijuma pre Hrista. Sa druge strane, slovensko naseljavanje naseljavanje na slovačku teritoriju staro je samo 15 vekova, a o Slovacima, kao o samostalnom etnosu, korektno je govoriti tek od 10. veka. Savremena naučna istraživanja, doduše, govore da su u Karpatsku kotlinu Sloveni došli dok je još bila veoma retko nastanjena, međutim u istorijski poznatim razdobljima Karpatska kotlina nikada nije bila nenastanjena. Preistorijski etnosi su ovde, za-

jedno sa istorijskim narodima – Keltima Germanima a, napokon, i Rimljanim – ostavili su svoje tragove. Stanovništvo je migriralo, mešalo se, sukobljavalo i stapalo, asimiliralo.

Ako se, pak, polazi od principa državnosti, onda se istorija Slovačke odvijala, pre svega, u dva državna okvira – u Ugarskoj i Češko-Slovačkoj. Uprkos tome, istorija Slovačke se potpuno ne iscrpljuje u tim okvirima. To bi nam ubrzo postalo jasno kada bismo pokušali da istoriju Slovačke zamenimo istorijom Ugarske do 1918 godine, a posle 1918 istorijom Češko-Slovačke. Sem toga postoji i druga krajnost da se istorija Slovačke i Slovaka samo kao istorija nekog "slovačkog disidenta" u Ugarskoj ili, čak, i Čehoslovačkoj. Pronaći, u navedenom, prave proporcije predstavlja za slovačkog istoričara veoma važan problem, koji istoričari drugih država i naroda ne moraju da rešavaju, ili ne bar u takvom obimu.

Pošto su dosadašnja istorijska istraživanja u Slovačkoj bila, većim delom, usmerena na političku i kulturnu istoriju i istoriju elita, takva istorija čini i okosnicu ovog dela. Na kraju krajeva, kod ovog žanra, kod popularne istorije država i naroda – to važi uopšteno. Autor se, ipak, trudio, i u tome je u velikoj meri uspeo, da u delo unese i rezultate iz manje tradicionalnih oblasti istraživanja – iz socijalne istorije, istorije svakodnevnog života i istorije nastanka građanskog društva a i iz, do sada zanemarivanih, oblasti koje se tiču etničkih i verskih grupa – Jevreja i Roma na teritoriji Slovačke

Istinitost kod svake interpretacije istorijskog procesa je relativan pojam. Svaki istoričar za razliku od ideologa, trebao bi da se zalaže za istinito poznavanje društva i istorijskih procesa. Ipak, na svakom nivou saznanja ostaju i prazna mesta i sporne interpretacije. Sporne interpretacije, naravno, ne moraju da budu baš one koje se spornim često smatraju u javnosti. Zato, u ovoj knjizi, autor javnosti predočava takav sintetički pogled na slovačku istoriju koji, sigurno, neće biti iscrpan, ali će na u datom prostoru i sa neizbjegnim sažimanjima pružiti sliku o tome šta su slovačka i evropska nauka u

ovoj oblasti postigle a ta slika je sažeta u sljedećih šesnaest poglavljia: 1. Pre dolaska Slovena, 2. Stari Sloveni, 3. U srednjevjekovnoj Ugarskoj, 4. Pod pretnjom polumeseca, 5. U „prosvjetljenom“ veku, 6. Nastanak modernog slovačkog naroda, 7. Postepeno otuđivanje od Ugarske države, 8. Prvi svetski rat, 9. U međuratnoj Čehoslovačkoj, 10. Slovačka država kao Hitlerov satelit, 11. Godine „dirigovane demokratije“, 12.

Komunistička diktatura i njena kriza, 13. Od „normalizacije“ ka novoj nadi, 14. Pad komunizma, 15. Slovačka Republika, 16 Ulazak u 21. vek.

Ovaj osnovni sadržinski okvir funkcionalno dopunjaju prilozi na kraju knjige: Hronološki pregled značajnih događaja, Velikomoravski kneževi, Ugarski vladari...

MIROSLAV MAHAĆ

KESTENOVİ

Teško da bi se u to vreme u tom malom selu našao neko ko nije poznavao Milku, vremešnu staricu, učiteljicu u penziji, i njenog sina jedinca Bojana, koji je, pre dosta godina, vozeći se na motoru, koji mu je Milka kupila za njegov devetnaest rođendan, sa jednom devojkom, doživeo težak udes.

Milka je, godinama unazad, svake nedelje pre podne išla u crkvu a posle nedeljnog ručka na groblje da obide grob svojih roditelja i bake, koju je, kad je bila mala, prosto obožavala. Nju u tome ništa nije moglo da spreči, ni kiša, ni sneg ni jak vetar pa, čak, ni njene česte bolesti jer bi toga dana dobijala neku dodatnu, čudnovatu snagu. Nedelja je, zapravo, bila njen dan. Istini za volju, u zadnje vreme, kako su godine počele sve više da je pritišću, postajala je sve zabrinutija pitajući se šta će biti sa njenim Bojanom kad nje više ne bude bilo.

Jednog dana, kada je Milka već bila skoro na izmaku snaga, dok je bila na groblju, o njoj a posebno o Bojanu po selu se raspitivala jedna nepoznata žena. Posle nekog vremena, zadowoljna onim sto je saznala od jedne Milkine priateljice, uputila se zajedno sa njom u ulicu sa mnogo kestenova da tamo sačekaju Milku kada se bude vraćala sa groblja. Ušavši u Milkinu ulicu, sele su na klupu na koju su prvo naišle.

Milkina priateljica tada rukom pokaza na veliku kuću na čošku sa pogledom na crkvu i prelepo crkveno dvorište gde stanuju Milka i Bojan. U toj kući se Milka rodila jer je to bila želja njene majke, ali i zato što je njena majka više verovala staroj seoskoj babici, koja je i nju donela na svet, nego doktorima iz porodišta. Ubrzo se pokazalo da je pogrešila. Drugog dana posle porođaja joj je pozlilo pa su je, zajedno sa bebom, odvezli u bolnicu. Na sreću, posle dve nedelje provedene u bolnici, otpuštene su kao izlečene i bez ikakvih komplikacija.

Kada je Milka malo porasla, njena baba joj je o tome ispričala sledeće:

– Onog dana kada su tebe i mamu odvodili u bolnicu, skupio se ceo komšiluk, svi su bili zabrinuti, svašta se pričalo i nagađalo. Ne smem ni sve da ti kažem. Bilo je i suza i plakanja. U stvari, bilo je veoma žalosno. Kada su kola hitne pomoći krenula prema bolnici, odjednom, kao po komandi, svi kestenovi u celoj ulici su iznenada procvetali a njihovi cvetovi su zamirisali tako snažno, kao nikada do tada, nekim posebnim, prodornim mirisom. Svima je to bilo čudno i svako je to komentarisao na svoj način. Ipak, ostaje činjenica da ste se vas dve vrlo brzo vratile iz bolnice žive i zdrave. Milki se svidela ta priča i od toga dana svi ti kestenovi i sva lepota koja ih je okruživala kao da su postali deo nje. Kada god bi izašla na ulicu, činilo joj se da je svi ti kestenovi, sa brojnim pticama koje su svile gnezda u njihovim razgranatim krošnjama, pozdravljuju i da se raduju što je vide. Milka bi, ponekad, i pričala sa njima, a posebno sa onim ispred njene kuće, obećavajući da će ih čuvati i brinuti o njima.

Kada je stasala za udaju, onako lepa i privlačna, imala je dosta udvarača, ali ne i onog pravog. Teško joj je padalo što su se sve njene drugarice poudavale i imale decu, a ona, kao stara devojka, kao da nigde nije pripadala. Njoj je izgleda bilo suđeno da u svojoj sobi sedi sama pored prozora, da gleda na kestenove i mašta o nekom lepšem životu.

Jedno veče, kada je mrak već uveliko pao, nešto je tresnulo u kesten ispred njenog prozora a začuli su se i jauci. Milka je odmah, najvećom brzinom, izletela na ulicu. Imala je šta da vidi. Jedan momak, odmah ga je i prepoznala, Branko, totalno pijan, naleteo je biciklom na kesten. Lice mu je bilo obliveno krvlju a žalio se i na povredu desne ruke.

Pošto mu je Milka pomogla da ustane, odmah ga je nekako odvela u svoju sobu da mu previje rane. Kada mu je obrisala mu krvavo lice, otišla je po zavoj, ali dok se vratila Branko je zaspao. Probudio se tek ujutro, upravo u trenutku kada je Milka skuvala kafu. Kada je shvatio šta se desilo, počeo je da se izvinjava, pa je pitao za bicikl, pa se ponovo izvinjavao, U stvari, osećao se veoma neprijatno. Milka ga veselim, umirujućim glasom prekinu:

– Za bicikl ne moraš da brineš. Ubacila sam sve njegove delove u dvorište. Nego, kaži ti meni šta ti bi sinoć da se toliko napiješ.

– Veliki i nepremostivi problemi.

– Kakvi? Možda ja mogu da ti pomognem.

– Ne možeš. Ja sam izgubljen slučaj. Moja je nesreća je u tome što sam od nas trojice braće ja najmlađi. Imam devojku, volim je, hoću da se ženim, ali mi oni ne dozvoljavaju.

– Zasto?

– Zato što i njih dvojica planiraju da se uskoro žene, pa u kući neće biti mesta za sve.

– A zašto ne pređeš da živiš kod tvoje devojke?

– Zato što njen brat ne želi za tako nešto ni da čuje.

Milka je tu osetila svoju veliku šansu da, konačno, nađe nekog ko bi, možda, pristao da dođe kod nje da živi. Mozak joj je brzo radio. Ne smem da pogrešim. Možda je ovo moja poslednja šansa u traganju za životnim saputnikom. Više ne mogu da biram. Mlađi je od mene oko tri godine, ali to je sada u modi. Daj šta daš, a posle čemo videti šta i kako dalje. Stvari su joj išle na ruku jer je Branka verenica napustila odmah čim joj je saopštio da zbog braće još ne može da se ženi. Ubrzo posle, toga Milka i Branko su se venčali. Početak njihovog bračnog života mnogo je obećavao. Živeli su u slozi i obostranom poštovanju. Milki je brak prijašao što se video i

po njenom ponašanju, uvek raspoložena, nasmejana kao da se prolepšala pa je izgledala znatno mlađa. Međutim, posle nekog vremena, pročulo se da se Branko, povremeno, tajno viđa sa svojom bivšom devojkom. Te priče su došle i do Milke. Bila je zbumjena, ali ne i mnogo iznenađena. Posle dužeg razmišljanja odlučila je da više ne sluša te neproverene i, možda, zlonamerne priče o Branku jer je bila već u poodmakloj trudnoći pa ne bi bilo dobro da se zbog bilo čega nervira.

Kada se Milka porodila i to baš na Brankov rođendan, Branko je od sreće što bi se reklo skakao do neba. Odmah je pohitao u bolnicu da joj čestita i da joj se zahvali što mu je podarila sina. Oduševljen što je postao otac, rekao joj je da mu je to najdraži poklon za rođendan koji je ikada dobio i da je zato voli najviše na svetu. Branko je bio toliko sretan da je

Bojanovo rođenje proslavlja puna tri dana i tri noći sa svojom braćom kumom i još sa nekim prijateljima. Kada se Milka sa sinčićem vratila iz bolnice, Branko je bio stalno uz njih, ali kako je vreme odmicalo, on je za njih imao sve manje i manje vremena pravdajući se raznim poslovima i obavezama. Milka je osetila da ih namerno izbegava, ali je čutala. Međutim, kada je posle nekog vremena saznala za pravi razlog takvog njegovog ponašanja, povređena i uvredljena ljutito mu je rekla:

– Razočarao si me i kao čovek i kao roditelj. Izlazi iz moje kuće i da te moje oči nikad više ne vide.

Branko kao da je jedva dočekao da to čuje.

Uz pomoć roditelja, koji su na njenu i Bojanovu žalost, nekoliko godina posle njegovog punoletstva, jedno za drugim umrli. Milka se svim silama trudila da Bojana lepo vaspita i da ni u čemu ne oskudeva. Kada je Bojan malo porastao, Milka se trudila i oca da mu zameni. Iako u tome nije uvek uspevala, ta uloga joj je bila zabavna, posebno kada su išli na pecanje ili igrali fudbal. Dani su im proticali mirno, radovali su se svakom novom danu a posebno u proleće kada bi procvetali kestenovi. Godine su prosto proletele pa se približilo i Bojanovo punoletstvo. Danima pre toga, Milka je bila toliko sretna da je po ceo dan pevušila pesme za koje je verovala da će se pevati na Bojanovoj svadbi. Potajno se nadala da će je Bojan toga dana obradovati, kao što je jednom prilikom već nagovestio, njegovom devojkom. To se, ipak, nije desilo jer Bojanu nije bilo mnogo do slavlja pošto Milka za dan punoletstva nije htela da mu kupi motocikl tvrdeći da je on još mlad za moto, iako je znala da su skoro svi Bojanovi drugovi već imali snažne motocikle. Posle Bojanovih silnih moljakanja Milka je nevoljno, ipak, pristala da mu motor kupi za devetnaesti rođendan...

U tom trenutku ugledale su Milku, koja se jedva kretala. Obe su ustale i krenule joj u susret. Dok su, nekako bojažljivo, išle prema njoj, Milka je, sva zamišljena, neprekidno gledala u krošnju jednog kestena koji je počeo da se suši. Kada su joj se približile, Milena kao da se ohrabrla.

– Gospodo Milka, ja sam Milena, ona devojka što je bila sa vašim Bojanom kada je imao udes.

Čuvši to, Milka je delovala kao da se probudila iz nekog dubokog sna, ali se brzo pribrala.

– Znači ti si ta Milena koju je moj Bojan tako često spominjao. Posle toga obe su, gledajući se u oči, neko vreme čutale, a zatim je Milka tihim glasom nastavila:

– Milena, a šta te je posle toliko godina navelo da dođeš kod mog Bojana?

– Gospodo Milka, znala sam da ćete me to pitati, ali prethodno moram nešto da vam objasnim. Meni je Bojan uvek bio drag i znam da je bio zaljubljen u mene. Zato sam i pristala, onoga dana kada smo imali udes, da se sa njime malo provozam. Međutim, ja sam se, dosta vremena pre toga, već zabavljala sa jednim mladićem za koga sam se ubrzao, pošto sam ostala gravidna, i udala. Rodila sam kćerku, koja se prošle nedelje na moju veliku sreću udala i otišla sa svojim mužem u inostranstvo. Pao mi je veliki kamen sa srca. Kćerki sam posvetila sve ove godine. Zbog nje sam trpela razna ponuženja mog muža koji je bio užasno ljubomoran. Stalno mi je nešto prebacivao a najviše to što sam onoga dana bila sa Bojanom. Na kraju me je napustio..., ali glupo mi je da vama pričam o njemu i što mi je sve priređivao. Sada je već sve završeno. Moja kćerka je sretna a ja još sretnija i potpuno slobodna pa ako me Bojan...

U tom momentu na ulici se pojavi Bojan i, u kolicima, krenu prema njima sav srećan, skoro ne verujući svojim očima.

– Milena zar si to ti?

– Ja sam kao što vidiš. Zar si neku drugu očekivao?

– Ne, ne. Pa to je sjajno!

– Bojane, došla sam da te vidim i ako ti to još želiš mogli bi...

Milena začuta jer je primetila je da se sa Milkom nešto čudno dešava. Odsutno je netremice gledala u krošnje kestenova.

Zabrinuto je upita:

– Gospodo Milka, da se vi, možda, ne ljutite što sam ja došla?

– Ne. Naprotiv. Kao da te je sam dragi bog poslao. Nego gledam ove moje kestenove. Izgleda da će ubrzo da procvetaju, a još im nije vreme...

MIRJANA SOKOLOVIĆ ТВОЈ ПОГЛЕД

Твој поглед

У мислима мојим
Неслућену плиму
Изроњених суза миљује
Као месечев длан пучину
Обалама заробљену.

Пространства опседају
Неубране пупољке смисла
Слутњи, омаме,
Непознања времена
Лаганог као морска пена
Пољупцем ноћи
У невид уроњена.

TU NIČEMO

У љубави нераздвојени
И једнако хрлимо сунцу
(свако са своје стране)
Кроз пространства
У којима ничија жудња
Ни страст, ни узнос, ни хтење,
Не дотичу његову врелину –
Разгљујући, огњену,

Животоносну, кобну...

Твој поглед у моме недоумљу
Ромоња и вихори без престанка
Кроњњама јаве и латицама сна
У којем држећи се за руке
Прстију чврсто испреплетених
Нитима постојања и нестајања
Ми лебдимо кроз време –
Овострано, онострано,
Пространо...пространо...

У трајању и спајању
Живот је она најмања тачка
Она најмања звезда
Приљубљена уз зеницу неба

Са које твој поглед
Неизројену плиму
Сузу мојих миљује
Док пупољак ноћи тугу
Као морску пену
У невид урања.

Miroslav Mahač SANJA

Само сто је Dragan tog izuzetno hladnog zimskog дана откљуcao vrata svoga stana, njegova nova ljubav, Sanja, просто је уletela u toplu dnevnu sobu u mokroj zimskoj jakni i čizmicama sa visokim štiklama. Sela je u udobnu kožnu fotelju i stavila noge na mali stočić ispred televizora. Drhteći od zime, obratila se Draganu.

– Izvini što se nisam izula, ali prvo moram malo da se ugrejem jer sam se sva ukočila od zime.

– Nema problema. I prošli put sam ti rekao da se osećas i se ponašaš kao da si u svojoj kuci. Nego kaži ti meni da li si za čašicu gorkog lista, koji će te i iznutra zagrejati.

– Naravno. Dragane svaka ti čast! Pogodio si šta će u ovom momentu najvise da mi prija.

– Sanja, šta još želiš uz gorki list osim kafe, koju ћu odmah da pristavim.

– A sta nudis?

– Ovo ti je odlično pitanje a odgovor prost. Kao i prošli put, nudim sve ono što je najlepše. I da znaš, ja sve želje ispunjavam.

– Pa to je sjajno! Znam ja da se družim sa pravim dasom.

– Sanja hvala ti sto imaš tako lepo mišljenje o meni. .Uz gorki list mogu da ti ponudim vodu iz česme, zatim kiselu vodu, koka-kolu i negaziranu vodu u plastičnim flašama od dva deci.

– Ja bih koka-kolu.

– Dobro Sanja, a da li zeliš da ti je sipam u čistu ili ne baš mnogo čistu času?

– Dragane, objasni mi šta si s tim hteo da kažeš?

– Nista naročito, samo da te obavestim da od svih časa, koje imam u stanu, ostala samo jedna čista.

– Dragane, nemoj da brineš. To nije nikakav problem. Ja ћu da pijem iz flaše a ti pij iz te jedine čiste čase.

– Hvala ti ljubavi, mada bi trebalo da bude obrnuto jer si ti moj gost.

Sanjin odgovor Dragan nije čuo jer se sav posvetio pranju džezve.

– Dok su pijuckali kafu sa ratlukom, Dragan je upita da li želi da gricne i pokoju čokoladnu napolitanku ili „medeno srce,“ које je toga дана kupio specijalno za nju.

– Ti Dragane očigledno da znaš шта ja najviše volim. Sve to mi nudiš je, zapravo, moja velika slabost, које ne mogu nikako da se oslobođim iako imam povišen pritisak i masnoću u krvi. Znam da bi trebala znatno vise da vodim računa sta jedem, ali eto, to kao da je jače od mene.

– Au, to nije dobro, prokomtarisa Dragan.

– Znam, ali ništa ne brini jer se ja bar, za sada, odlično osećam što se na meni može i primetiti. Ali, pošto si se zabrinuo za моje zdravlje, moram da ti kažem da svega toga ne bi bilo da se nisam upetljala u dva baksuzna kredita koje sam brzopleto uzela i sada muku mučim da ih otplaćujem.

Nastavak na strani 30

MINA MIHIĆ RUŽICA

U mutnim prozorima visokih belih solitera ogleda se sivo nebo. Kraj je novembra. Pada sitna i uporna kiša, duva hladan, nesnosan vetar. Dvadesetsedmogodišnja Ružica Tiosavljević stoji sama na stajalistu čekajući autobus. Prošlo je podne i završivši sve svoje obaveze, jedva čeka da stigne kući. Ujutru nije bilo naznaka da će padati kiša, a zaljubljeno rasejana nije se setila da ponese ni kišobran, ni kapu. Ima samo tanak, mrežasti šal boje ciklame koji je prebacila preko glave pomislivši kako sigurno izgleda kao neka arapkinja. Zagledana u mokar kolovoz, sa izrazom tuge na licu pravilnih crta i rukama u džepovima pevuši ...” I don't wanna dance, dance with you, baby, no more, I never do something to hurt you...” . Zaljubljena i usamljena, dozvoli sebi da joj se otme uzdah. Obraduje se kad u daljini ugleda dolazeci autobus, ali iz drugog pravca prolazi automobil.

Crni mini moris i hiljadu letećih mrava joj prožme utrobu. To je On. Da li da mu mahne, ne, On prolazi, a autobus se zauzavlja u stanici i sa tugom koja joj nakrivi krajeve sočnih usana, ona uđe među nepoznate ljude. Gužva je, a kako je niska rastom, jedva uspeva da se drži da ne padne na staricu

која стоји до ње. Vešto manevriše kako bi našla sigurno mesto na rukodržaču za koji jedino može da se uhvati da bi ostala stabilna.

Stabilna fizički, ali psihički i emocionalno već posrće.

Njene oči menjaju boju. Kada je sunčano i kada je raspoložena oči su joj maslinste, a kad je kišno i tmurno, boja je žućkastosmeđa. Kada dugo plače oči su joj zelene kao listovi hibiskusa. Sada su joj oči smeđe sa zelenkastim areolama oko zenica. Vižljast mladić sa crtama lica koje podsecaju na

Maria Vargas Ljosa
u mlađim danima.

Povremeno joj dotakne desno rame i svako malo baca poglедe na nju. Ako ga ne prekine oštrim pogledom nastaviće sve duže i duže da zuri u nju. Svesna je svoje lepote, ali neprijatno je kad neko pilji u tebe. Ružica ga pogleda i on skrene pogled, a ona nastavi da gleda kroz blatnjave prozore trupkavog vozila gradskog prevoza.

Misli na Njega. Zenice joj se šire, nozdrve hvataju sve više zraka, bilo joj je ubrzano od trenutka kada ga je ugledala, pluća traže sve više vazduha, a u gužvi je kiseonik u deficitu. Odmakla bi se da ima kuda, ali je prikovana za mesto na kojem sa naporom održava ravnotežu. Mladi Ljosa je letimice gleda, verovatno u strahu da ga opet ne oštine surovim pogledom. Utonula u slatke misli, ni ne primećuje da je gologlavi dečko već duže vreme gleda i kao da skuplja hrabrost da započne razgovor. Osetivsi njegovog pogleda, sada ga blago pogleda i prekine njegov pokušaj da joj pride. Krajičkom oka primeti da je progutao knedlu, primeti nemo mrdanje njegovih usana. Devojka izlazi iz autobusa i kreće se laganim korakom ka zgradu u kojoj stanuje.

U njenom malom stanu u potkroviju vlada relativan red, nešto odeće mahom je po fotelji i stolicama. Knjige, dve slike i jedna minijatura, nekoliko mini skulptura od gvožđa kojima se usudila da kopira svog nastavnika likovne kulture u osnovoj skoli, Ljubu Lackovica. To je bio veliki poduhvat, no izložene su samo u njenom domu. Skida kaputić i maramu, pere ruke i njima prolazi kroz kosu. Sedne da piški i opet pere ruke. Odlazi u kuhinju i otvara frižider, vadi komad kačkavalja i grizući ga proždire, pa onda lagano žvačka uživajući. Seda u veliku fotelju i pali televizor. Izvali se kao u malom čamcu i potpuno se opusti, toliko se opusti da glasno prdne, a onda se pocepa od smeha i opet prdne i ponovo prasne u smeh i glasno izgovori..

"Jebote, pa ja pucam od zdravlja.." i ustane hitro i sva sa sobom, iznutra u histeričnoj, a spolja u neprekidnoj i bizarnoj zabavi. Gotovo zaranjujući u frižider, sa hladnih rešetkastih polica izvuče staklenu bocu Jelen piva, jer i ona zna zašto. Vrati se u fotelju i šaltajući kanale na tv-u, nastavi da pevusi ..

"I don't wanna dance, dance with you, baby no more." Izbor programa se svodi na parenje lavova u Nacionalnom parku Serengeti, građevinske poduhvate u Dubaiu, reklame, takmičenje za najboljeg poslastičara, američke, turske, indijske i meksičke serije, reklame, turbofolk kontakt emisije, simulaciju duplog ubistva za studente forenzike, reklame, emisiju o Aleksandru Velikom, skandinavsku fudbalsku, domaću košarkašku utakmicu i međunarodni teniski turnir, reklame, muzičke spotove, propoved o Kosovu, diskusiju o homofobiji u Srbu, reklame i vesti. Izabere parenje lavova u Nacionalnom parku Serengeti, život jedne sezone dvanaestostčlanog čopora, a zatim emisiju o hijenama u Nacionalnom parku Kruger.

Mobilni telefon je kucnuo, stigla joj je poruka.

Prišavši stolu, uze mobilni, sve sa pivom u drugoj ruci i taman da nagne, zaledi se. On joj je poslao sms. Srce joj je preskočilo i nastavilo da pumpa sve jače, a ona se na tren zamislila li uopšte da otvoriti poruku. Počne da drhti i klikne na view: "Hej, mili, nema te da se javis? Kad ce ta usta?". Baci telefon i nagrne flašu dok ne osta u njoj ni pola guca. Ustane, dohvati telefon i neurotičim pokretima istipka:

"Jebeno si romantičan. Nikad". Izbriše ono Nikad, jer zna i sama, a poznaje sebe, poznaje i Njega...izusti nešto kao nnrrn... i odgovori. Prošlo je dobrih deset minuta dok nije vratio poruku: "Svrati...". Ružica, zarumenela kao ruža, što od

strasti, što od besa, što od stida.

Niko ne zna za Njega. Reši da mu ništa ne odgovara i razmišlja kako će svratiti kad ona bude želela. A želela je odmah, iz istih stopa, kao metak da poleti ka njemu, ali ima i ona malo ponosa. Nema gordosti, trunku oholosti, a ono malo dostojanstva se svaki put pred Njim istopi kao parafinska, ona najjeftinija sveća. Uze novu bocu piva, urola veliki, dugački dzoint i legne da sanjari. Zamislja kako je On požudno gleda, kako joj sa glasom punim erotskog naboja kaže "Dodataj", pružajući ruku ka njoj, zamišlja kako je ljubi po vratu, kako je mazi po grudima, butinama, kako ih spretno razmiče, zamislja kako je grli i miluje, kako se zariva u nju celim svojim nabreklim egom. Ruža zatrese glavom i telom, kao kad ruža na vetru strese zrele latice, tako i ona strese svoju požudu.

Odluči da ne misli na njega, ali odluka nije dovoljna, mora svoj um da zabavi nečim što će joj odvratiti pažnju sa njene opsesijske. Ugasi televizor i uzme knjigu, Frejzer i 49 pesama od Srđana Valjarevića.

Alarm na mobilnom telefonu zapišti tačno u 7.00. Raščupane kose i razmrljane maskare podigne glavu sa malog jastuka. Levicom dočepa telefon, ugasi alarm i zafrjaci telefon u policu sa knjigama, pri tom oborivši stari svećnjak od mesinga koji bučno tresne o parket. "Pička materina jutro...jebem ti mater..." i zagnjuri lice u jastuk. "I don't wanna dance, dance with you, baby no more.." i ta pesma se provukla i kroz san u kojem dolazi kod njega. U snu drugačije doživljava prostor, nekako više kao kod autističnih ljudi, ako može da se napravi i slično poređenje, a da se ne naruši integritet. Mala zelena čitaonica, fotelja, stočić, dvogled, tri biljke u saksiji, radijator, piksle, činija sa vocem, parket pun psećih dlaka i prašine, polica sa knjigama, uramljene fotografije, vrata od terase i prozor, vrata od kuhinje, pokretna vrata od dnevne sobe, grafika, brojanica boje žada i

nekoliko relikvija. Sve je tu, samo je On okrenut ledjima kuhinji i gleda kroz prozor. Krene rukom do dvogleda, ali je odustao i nastavio da čita "Katehezis", pa se prekrsti.

Devojka ustane, pa se i sama prekrsti i sunce je nekako obasja i sam trenutak je nestvaran. Pod bleskom sunca pojavi se Njegov lik i stiže nova poruka "Dođi, tu sam do večeras." -"A gde ćeš večeras, majke ti, na koncert etno

muzike?" - reče Ružica aparatu, hvata je pivo...

Trezna je kao Ejmi.

Kako joj nedostaje, kao rođena sestra, kao drugarica koja je poginula, Vera...Kroz suze i smeh borí se sama sa sobom da li da mu odgovori ili samo da otkuca stih Edi Granta koji pevuši danima...

Kafa ili čaj u pet. Britanski sindrom, Ružica ili Rouz, nesrećno zaljubljena bogatašica, kupa se polako, pije kafu, pije čaj, oblači, diskretno šminka i pali cigaretu. Uzima telefonski aparat u ruku i sveže lakiranim noktima tipka broj taksijsa, deset minuta, vozilo 323, kao mazda, tipka poruka "Tu sam za šesnaest min?". Nije prošlo ni pola minuta, stiže odgovor od kog joj poskoče grudi, stegne stomak, zastane dah i ispusti dug izdah nesavladive želje..više fantazije, jer On je zapravo nikakav ljubavnik. U mačkastom stilu, sva umiljata i divlja, zvoni na Njegova vrata. Čuju se psi. I Njegov glas je među njima..ona ulazi i psi je ližu, drhti što od hladnog vetra, hladnog znoja koji je oblije u tom gnezdu, pod maskom moralu i duhovnosti, lascivni fanatik, egocentrik,

shizofreni ekshibicionist, priglupi desničar, ali ništa od te saznajne odbrane ne odvrati Ružicu, tako nežnu kao lat ruže, plišanu i meku, da padne u zagrljav Velikom Njemu.

Nešto se promenilo, nešto je sigurnija u sebe i kao da preuzima njegovu snagu da ovlađa situacijom. Prepušta mu se, ali oseća da ga više ne oseća, da je ne uzbuduje sve što joj radi.

Sve što radi je radi Njegovog veličanstvenog zadovoljstva.

Ne želeći da se oseća kao gumena lutka iz sex šopa, čini male promene i uvidevši koliko Ga to vreda, čuteći se oblači dok on još pokušava da je zadrži hvatanjem za zadnjicu, grudi, ljubeći je. Ružica ne oseća Njegovo prisustvo u Njegovom prisustvu, mnogo je priyatnije da mašta, jer u mašti ne može da je povredi. Obuče svoj ljubičasti kaput, pomazi pse i ostavlja Ga nedovršenog, zbnjenog posmatrajući kako Ga uvreda čini još grublјim. Izlije na Ružu nekoliko rečenica dirajući je u žive rane, bolne tačke njene prošlosti, ali mu hladno vraća reči kao da su se odbile o ogledalo. Ljut kao dete, naduren, ne ustaje da je isprati, prate je psi i ona tiho izade iz Njegovog stana rešena da stvarnost ostane fantazija. U njenoj mašti Veliki On ne može da je povredi.

MIRJANA SELENA MALI CVET

Dušan je pre tri dana doputovao prvi put, posle tridesetidve godine provedene u Americi, u Zemun. Kući.

Iako je bio sumoran, vlažan i nikakav dan za šetnju, ipak je odlučio da izade iz još sumornijeg stana. Njegova soba ostala je skoro netaknuta od momenta kada je zatvorio vrata za sobom, poljubio majku i sestru i otišao. Dva protekla dana nije napuštao ovo mesto, ovu grobnicu uspomena. Prvoga dana je samo sedeо u staroj očevoj fotelji i pušio. Pušio jednu za drugom. Gde god je pogledao, video je njih. Majku, oca, sestru ... bili su tu, tako živi, ali nečujni. Činilo mu se da može da ih dotakne, ali nije pokušavao, a nije ni mogao da podigne ruku dalje od pepeljare, koju je već sasvim punu opušaka, onako prljavu i smrdljivu, slučajno oborio kada je htio da iz kutije izvadi još jednu cigaretu. Glasno je opsovao, onako sočno, srpski, kako već duže vreme nije. A onda je ipak ustao, našao u kupatilu malu metlicu i lopaticu i uredno počistio gomilu pepela i opušaka. Već se smrkavalio i u stanu je bilo mračno. Nije žaleo

da pali svetlo, hteo je još malo vremena da u potpunoj tišini, provede sa duhovima, koje je itekako osećao da su tu, da ga gledaju i da ga vole. Otišao je napokon u svoju sobu, skljokao se onako umoran u svoj krevet i zaspao snom pravednika.

Tridesetidve godine ostao mu je u nosu miris ovog doma, ove sobe, miris krofni iz kuhinje, miris majke, miris

knjiga, duvana iz lule njegovog oca i njegova slika, onako zavaljenog u ovoj istoj fotelji, sa naočarima debelim kao dno od sifona, uvek sa knjigom u rukama i tihu, siptavo disanje teškog astmatičara. Sve teže je disao, ali lulu nije ostavlja. Znao da mu se bliži kraj i nije želeo da produži život za dva meseca, ako ostavi duvan. "Moja lula i ja idemo zajedno i ne zaboravite da mi je tutnete u ruke, onda kada budem izlazio nogama napred".

Ovo sećanje mu je iskrivilo kraj usana i taj nežni osmeh poklonio je njemu. Svom dragom ocu, koji je otiašao zauvek godinu dana pre njegovog odlaska u Ameriku. Setio se i majke, drage majčice, kako ga je grlila bez reći se oprištajući od njega, a znao je da ako izusti ijednu reč da će se iz nje izliti čitava bujica plača i ridanja, pa je sirota, čvrsto stežući zube, ostala tako pribrana da nikako ne sme to da mu priredi. Znao je i da su i ona i sestra neutešno plakale danima, mesecima...Sestra ga je ispratila pogledom punim nade da će je jednoga dana, možda kada mame više ne bude, pozvati kod sebe, u Ameriku. Dušan je to pročitao na njenom licu i čvrsto se zakleo da će tako i biti. Međutim, kada su se pre dva dana sreli na majčinoj sahrani, Duda ga je jedva nekako bezvoljno i mlako zagrlila.

Video je da je ljuta, razočarana. Njene oči nisu pokazivale ni tugu za majkom, ni radost što, iako u ovakvoj prilici, ponovo vidi jedinog brata. Bila je to sada sredovečna žena, ispijenog lica, siva, sa usnama povijenih krajeva nadole. Žena prazna, izmučena, ojađena, bez emocija. Žena na čijem je čelu pisalo da je imala promašen život.

Stezalo ga je u grudima, čak mu se činilo da je neko trnjenje osetio u levoj ruci. Odmahnuo je rukom, izvadio još jednu cigaretu i zapalio. Bilo mu je ustvari žao Dude, koja je čekajući da je pozove kod sebe u Ameriku, a poziv nikako nije stizao, rešila da se uda za udovca iz komšiluka. Ostala je tu, blizu majke, ali je dobila još jednog bolesnika koga je negovala. Majka i on. Njen muž. Dva izvora njene muke. Njenog jada. Majka je otisla, a ona je odmah posle daće, zbrisala pravdajući se da mora kod Prleta, koji je

nepokretan i čiji život zavisi od njenog prisustva.

Bolan grč mu je rasparao utrobu. Krivio je sebe za ovo što je, jednostavno iz čiste nemarnosti, učinio Dudi. Sve vreme tamo, u Americi, sećao se obećanja datog da će je dovesti, ali kada mame više ne bude, jer tako je rekla sama Duda. Njen dolazak u Ameriku povezivao je sa tim....kad mame više ne bude, ali mama je živila. Živila do pre tri dana. Mama je živila još pune tridesetidve godine. Ni Duda ni on nisu razmišljali o tome...kad mame više ne bude....kada će to biti. I evo, mame više nema, a Duda? Ne, Duda je ljuta. Na mamu? Na njega?

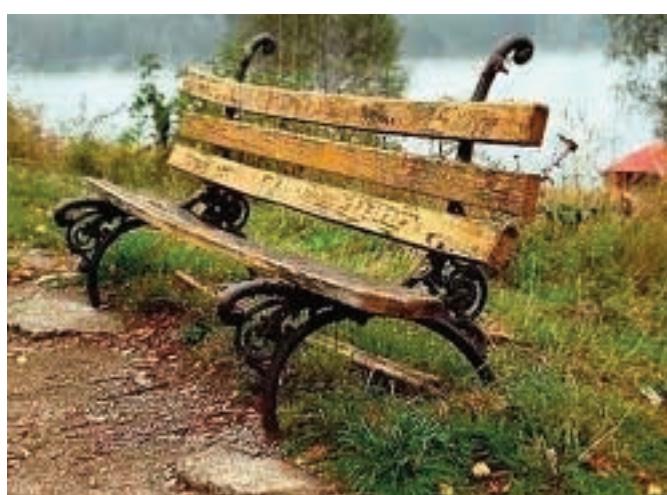
Rešio je da pobegne od ovih misli. Ovo je za njega suviše. Prvi put posle ko zna koliko godina lagodnog i bezbrižnog života, ovako se oseća. Nepodnošljivo je.

Zemun nije više onakav kakvog ga je ostavio. Ali uvek divan. Najlepši grad na svetu. Zemun je najveća ljubav svih Zemunaca, Zemun se naprsto voli. Ta ljubav ga je oporavila. Srce mu je poskakivalo od divote, od miline što opet hoda svojom ulicom. Sreće neke nepoznate ljude, čuje ih kako govore nekim nepoznatim narečjem. Ko su ovi ljudi? Zemunci ne govore tako. Rešio je da prvo svrati na mamin i tatin grob. Želeo je sada potpuno sam da popriča sa njima, da im kaže koliko ih voli, koliko voli Dudu, da im kaže kako je srećan tamo daleko, da im se izvini za sve.

Zapalio je sveću i rekao im šta je mislio, a onda se uputio na kej. Ha, kej. Mesto svih uspona i padova, mesto svih ljubavi i rastanaka, jednostavno, sveto mesto za svakog Zemunca. Klupe su bile vlažne, nije mogao da sedne, ali se naslonivši na jednu, na mestu koje je uglavnom bilo mesto okupljanja, zapalio cigaretu i zagledao se u Dunav. Dunav njegove mladosti. Ova klupa. Da, to je klupa na kojoj je prvi put poljubio Ljiljanu. Zatvorio je oči i počeo da priziva Ljiljanin lik. Jasno je video njene bademaste smeđe oči sa pogledom preplašene srne, kada mu je kroz plač rekla da je gotovo, da mu ne prašta. Da odlazi. Da je ne traži. Da joj se ne javlja....da je zaboravi...svašta je izgovorila toga dana i otisla. A znao je da ga voli isto kao što je znao da i on nju voli. Ali, desilo se. Pogrešio je i gotovo. Ljiljana je otisla.

Zatvorenih očiju nepomično je stajao uz vlažnu klupu.

Cigaretu je dogorela do požutelih prstiju. Odjednom, iza njega neko pade...

Okrenuo se, bacio pikavac i za tili čas podigao devojku. Svilenkasta smeđa kosa joj je pala preko lica i ona je, čim se pridigla, blatinjavom rukom podigla kosu, pogledala nepoznatog gospodina, zbnjeno mu se zahvalila i pokušala da očisti lišće koje se prilepilo na kaput. On je devojku sve vreme držao za mišicu ne dozvoljavajući joj da ponovo posrne, a niti da ode.

- Vidim da ste u jednom komadu, gospodice....- pokušao je da se našali.

- Mislim da jesam,ahaha....odgovorila je zbnjena. - Jako mi je neprijatno....hvala Vam...

- Nema potrebe da se zahvaljujete niti da Vam bude neprijatno. Šta mislite da sam ja

pao a da ste Vi mene podigli, hahaha, e to bi tek bilo neprijatno.

Podigla je glavu i pogledi im se susretoše. Tog momenta je pustio devočinu ruku. Pogled mu je ostao prikovan za te oči. Ne zna zbog čega, ali pogled nije mogao da odvoji od njenog lica, od očiju, tako lepih, kestenjastih. Gledali su se par trenutaka, ali oboma je to bila večnost. Devojka se prva pribrala.

- Ana - pružila mu je ruku u znak upoznавanja. - Ana Živković - i nasmešila mu se.

- Dušan, hm, možda čika-Dušan za Vas.

- A ne, ne. Nikako. Nemojte tako da mislite ni o sebi ni o meni. Pa nisam ni ja neka klinka, baš.

- Vi svakako izgledate kao klinka, haha i ne bih sa jednom tako divnom damom o njenim godinama, ja sam ipak jedan pristojan gospodin! - smeškao se već razmekšani Dušan. I naravno, ponudio se da Anu otprati ka njenom odredištu.

- Ja sam izašla samo da malo provetrim mozak, nešto nisam sva svoja ovih dana pa bih kući, pošto sam se baš lepo iskaljala. Gde bih ovakva?

- Vrlo rado ču Vas otpratiti, ali samo iz straha da opet negde ne poljubite beton, haha...

- Šalite se Vi, ali ni malo mi nije prijatno. Malo sam se i udarila, sva sam se isprljala, ni sama ne znam šta se dogodilo, verovatno sam stala na ovo mokro, klizavo lišće i ...

- Žao mi je što ste se povredili, ali ja, ovako zaledan u Dunav, okrenut ledima....Vi bi ste prošli i ne bih Vas ni video...ovako, sam Bog mi je bio u pomoći, ali na malu Vašu štetu....Jel Vas boli?

- Neee, nije mi ništa. I meni je drago što sam Vas upoznala. Nadam se da ćemo se još sretati na keju, zar ne?

- Naravno, draga moja Ana, ne ljutite se što Vas svojatam, draga moja nova prijateljice, nadam se?

- Ne, nipošto. Ali ja sada idem. Doviđenja! - potrcala je poskakujući. Okrenula se i mahnula mu. Dušan je dugo gledao za njom sve dok je nije izgubio među šetačima.

Kao lopov tiho se ušunjao u stan. Seo je u očevu fotelju, zapalio cigaretu i zažmuriо. Video je samo oči. Anine oči. Uživao je tako par minuta, a onda sebe prekorio zbog

toga. Potražio je telefon i pozvao Ajrin. Kratko joj je ispričao o pogrebu, pitao za decu, rekao joj da je voli, ali da će izmeniti plan. Ostaće još jedno vreme u Beogradu, javiće joj kad dolazi. Ima mnogo posla ovde oko sahrane, oko stana, oko sestre...pravdao se osećajući krivicu zbog promene plana. Prekinuvši vezu, telefon je nehajno bacio na sto.

- Matora lažovčino - nasmejao se glasno i zapalio cigaretu.

Ana je nekoliko dana dolazila u isto vreme na kej. Setala je po vetru, po kiši, stalno se osvrćući i trežeći pogledom Dušana. Ali, Dušana nema. A Dušan, nemajući pojma koje je doba dana bilo a ne koliko sati kada je sreo Anu, dolazio je rano ujutro, dolazio popodne, uveče....sve sa nadom da će ugledati Anine oči.

Pronašao je stare drugare, obilazio zemunske kafane, ali uvek je nalazio momenat kada bi prošetao kejom, sve u nadi da će videti Anu. Najboljem svom drugaru Pedju se poverio. Priznao mu je da se, ovako mator odrtaveli konj zatreškao kao klinac u mnogo mlađu devojku koju je upoznao baš tu, na keju, tako i tako....Peđa se smejavao, malo ga zafrkavao, ali ga je i upitao kakvi su mu planovi, šta misli o svemu....- Pa pobogu, razmisli, tamo imaš porodicu! - a Dušan je samo slegao ramenima.

- Ne znam, ovo je nešto ludo. Ja jednostavno moram da ostanem ovde i da je vidim. Bar samo još jednom da je vidim. Ni sam ne razumem, ali čoveče, ovo me ubija....ovo je nešto sudbinski.... - izgovorio je puštajući dim kroz nos.

- Ana, hoćeš li mi konačno reći šta se to događa sa tobom, vrlo čudno se ponašaš!

Ja bih rekla da si se zaljubila i to baš!

- Mama, nemoj samo da mi se smeješ niti da mi nešto zameriš, ali...čini mi se da jesam, da, mislim da je to ljubav, ali ja tog čoveka ni ne poznajem - i onda je sve

ispričala o njenom susretu sa

Dušanom.

- Eto, šta da radim. Idem kao luda po tom keju sve u nadi da ču ga bar još jednom videti.

- Rekla bih da je taj čovek dosta stariji od tebe, bar po ovome što si mi sada rekla....

- Aha, bar duplo je stariji od mene, ako ne i više....ali ne zameri mi, tata je isto tako stariji od tebe!

- Naravno da ti ne zameram, dušo. Nadam se da ćeš ga videti pa ćeš nekako uspeti da definišeš to osećanje....možda si samo općijena tom pojavom, ponašanjem....ali to sigurno ne može biti ljubav, ali dobro....

Zemun se već zabeleo, sneg je napadao i Dušan je krenuo na kej. Zastao je kod svoje klupe, vadio je cigaretu i preko plamena iz upaljača, pogledao u pravcu "Venecije". Ana je stajala na jedno dvadesetak koraka od njega. Kao kip. Nepomična i bleda. Nosić i obrazi su se samo malo zarumeneli, ali njene tamno smeđe oči uokvirene dugim trepavicama, video je sasvim jasno. Gledala ga je i stajala. Bacio je cigaretu i krenuo prema njoj. Stao je na korak dva od nje. Kao dva mermerna stuba, stajali i gledali se. Dušan, uzdahnuvši duboko, pruži ruke ka njoj i zagrlji je. Na tren samo. Odmah se pribrao, odmaknuo se i prošaputao

- Konačno sam te našao...
- Da....tu sam. Tu sam danima....Čekala sam te....

- Hajde, idemo na čaj, da se ugredješ.
- Može.

Dok su ulazili u "Veneciju", Dušanu se za trenutak pred očima pojavio Ljiljanin lik. Ovde su popili čaj, čuo se šlager "Mali cvet" i divan glas Živana Milića. Čutali su i slušali. A onda je Ljiljana predložila da izađu. Došli su do njihove klupe i tu mu je saopštila da je ovo kraj.....Brzo je počeo nešto da priča, Ana ga i tako nije slušala, samo je silno želeta da ga drži za ruku....

- Pričaj mi o sebi, draga.
- Šta bi ti želeo da čuješ? Nema tu mnogo priče, jedan sasvim običan život.....
- Sve, sve hoću da znam o tebi.
- Otac mi je bio alkos, a majka se ubila. To bi te zanimalo?

- O mila, molim te, sve mi pričaj!

Bila sam mala, tata je strašno pio i tukao je mamu. Godinama. A onda se ona obesila. Posle se on oženio sa jednom divnom mladom ženom, Natašom. Ona mi je stvarno zamenila majku, a on, on je nastavio da pije, tako pijan je seo u auto i zabio se u kamion. Ostale smo nas dve. Same. Jedna drugoj smo sve. Ja je i dalje zovem mama, ona to voli....Pomagala mi je u svemu, oko škole, završila sam gimnaziju i višu ekonomsku i zaposlila sam se. Radim tu, uNije loše, ona je dobila njegovu penziju i nekako sastavljamo kraj s krajem. Eto to ti je sve. A ti? Mislim da te nikada nisam videla, mi Zemunci se uglavnom svi znamo, bar iz viđenja....

- Jesam ja, dušo, Zemunac. Ali, otišao sam u Ameriku pre tridesetidve godine, da, ti se još dugo nisi rodila....a ja sam tamo radio svakakve poslove. Malo po malo, znaš mogućnosti su tamo velike i ako imaš imalo snage, volje i pameti možeš da uspeš. Nije bog zna šta, ali imam svoju firmicu, ništa naročito, ali dobro je. Mogu da kažem da je dobro.

Učutao je. Zgrabilo je paklicu i nervozno vadio cigaretu. Ljutio se sam na sebe što joj je prečutao da ima porodicu.

- Jesi li oženjen? - odjednom ga je upitala i dotakla mu ovu drugu ruku, koja je kao u mrtvaca bila hladna.

- Bio sam - slaga i zakašlja se.
- Šta ti je?
- Ništa, duvan...mnogo pušim.

Tišina. Ana ga gleda širom otvorenih očiju upijajući svaku njegovu boru....

- Imaš li decu?
- Da, dvoje. Odrasli su već. Ćerka i sin. - pa

opet pročisti grlo.

- Jel se vraćaš tamo?
- Ne znam.
- Od čega to zavisi?

Počeo je priču o majci, sahrani, sestri.....a ona je gledala u njegove oči, usta, zube požutele od duvana, divne duge prste.

- Hoćeš li doći i sutra ovde, na čaj?

Dogovorili su se. A onda su svakoga dana bili zajedno. Šetali, pili čaj, išli na ručak "Kod kapetana", na večeru u "Šaran", smejali se dok joj je pričao o svojoj mladosti i o Zemunu kakvog je ostavio.

Nataša je zahtevala da ga upozna, ali Ana je izbegavala, pronalazeći milion razloga da to ne učini, a da ni sama nije znala zbog čega.

- Dušane, znaš da je sutra Sv. Nikola, to je bila naša slava i svake godine na taj dan odem kod mojih roditelja. Ne idem često, jednom preko leta i za slavu. Bila sam ljuta na mamu što me je ostavila, a na njega isto, znaš već....Hoćeš samnom?

- Naravno, draga moja, svratćemo i do mojih...

- Evo, ovde mi je majka - prišla je crnoj mermernoj ploči, poljubila majčinu sliku, stavila mali buketić suvog cveća, zapalila sveću i nekako je postavila uz ploču da ne padne, okrenula se i prišla Dušanu.

- Dođi da vidiš sliku moje majke, bila je mnogo lepa....ali ja ni malo ne ličim na nju!
Sa ovalne fotografije gledale su ga oči preplašene srne.

Skamenio se.

- Šta ti je, Dušane? - Ništa mila, idemo....hladno je, smrznućeš se.

- Hoćemo li sada do tvojih?

- Ići će ja drugi put, idemo....hladno je.

- Zar je tebi toliko hladno, dragi, sav drhtiš?

- Odvikao sam se od ovih zima, znaš.

Ni sam nije znao kako se stvorio pred vratima Peđinog stana.

Zazvonio je. Peđa je otvorio vrata i veselo užviknuo!

- Oooo, Dućo, otkud ti? Baš si me iznenadio, 'ajde upadaj!

- Ne, duže, hvala ti. Došao sam samo da se pozdravim. Sutra putujem. Kući. - Peđa ga je gledao potpuno iznenaden. - Idem druže, zajebao sam stvar....kao i uvek! Ja sam kriv....Bežim! Ostaj mi zdravo druže...

Bežim....nemam izlaza.....bežim kao zadnja kukavica i kreten....da, bežim....nemam snage, nemam u ovim godinama....mrzeće me....povrediću je.....ali mlada je ona, shvatiće.....vreme je da bežim.....vreme je.....

Na stepenicama je zastao. Okrenuo se.
Peđa je bez reči stajao na vratima.

- Peki, uzmi pročitaj Kronina, "Judino

drvo"....a možeš i Golsvortijevu "Jabuku" svejedno....biće ti sve jasno.

A možda jednom i objasniš Ani....a ni ne moraš. Možda joj samo kažeš da i ona pročita

Zbogom prijatelju....

.MIROSLAV MAHAČ ŽELJKOVE ŽELJE

Ugledavši me kako ulazim u njihovo u dvorište, moj unuk Zdenko je istračao iz kuće, sav uplakan, i krenuo mi u susret vičući:

- Deda,deda.

-Šta ti je Zdenko, zašto plačeš?

- Tata mi ne dozvoljava da se igram na kompjuteru.

- Da ti, možda, nisi nešto zabrljao?

- Nisam deda, baš sam bio dobar, ali tata kaže da sam se za danas već dosta naigrao a onda je počeo da mi ponovo priča o tome kako dugo sedenje ispred kompjutera nepovoljno utiče na moje oči i kičmu i...

- Zdenko, da znaš da je tvoj tata potpuno u pravu.

- Ali deda, ja sam htio još samo jednu igricu da odigram a on mi nije dozvolio! Zato sam, stvarno, ljut na njega.

- Znaš šta, ti si već veliki i pametan dečko pa mi nije jasno zašto si se sad raspekmezio kao neka mamina maza?! Bolje bi bilo da me upitaš zašto sam došao kod tebe.

- Pa kaže onda kad si navalio.

- Došao sam da te pozovem da idemo na pecanje na onu baru na kraju sela, da pokušamo da upecamo nešto lepo za večeru. Da li se slažeš?

- Super! Baš bih voleo da vidim kako se pecaju ribe.

- Takvog te volim! Videćeš da je to mnogo lepše i bolje, nego da sediš po ceo dan sam u sobi za tim kompjuterom.

- Deda, ali ja mnogo volim da igram igrice na kompjuteru!

- A da li ti možeš da zamislis da ja, kada sam bio tvojih godina, nisam ni znao da kompjuter postoji?

- Stvarno? Pa kako si se onda igrao kad si bio mali? Da li si

se nekako igrao ili nisi?

- Igrao, itekako i to mnogo lepih igara, mada smo mi, klinci najviše voleli da se igramo indijanaca i kaubojacu. Ali o tome ču ti, ako želiš, da pričam dok budemo pecali. Sada idemo kod mene da se spremimo, ali ti prvo uđi unutra i kaži tati i mami gde idemo i da ne brinu, jer ćemo se, sigurno, vratiti pre mraka.

Dok smo pecali, Zdenko me stalno nešto zapitkivao nestrpljivo iščekujući da vidi tu prvu upecanu ribu. Konačno, posle više od dva sata upornog pecanja, prva riba se praćakala na udici. Zdenko je odmah, sav srećan, skoči sa stolice vičići:

- Bravo, bravo,deda.

Mislim da sam, u tom trenutku, bio srećniji od njega jer sam već počeo pomalo da se plašim da će se obrukati pred unukom što ne uspevam ništa da upecam. Kada sam ribu izvadio iz vode, Zdenkovo oduševljenje je naglo splasnulo te, razočarano, reče:

- Deda, mi takve ribice ne jedemo, već ih hranimo u akvarijumu.

- Pa možemo je staviti i u akvarijum, mada bi bilo bolje da ovu ribicu damo mačoru Mišku, jer ih on obožava a i inače mi je, pre nego što smo ovamo krenuli, šapnuo da mislimo malo i na njega.

Zdenko se namršti:- Deda, kako je on mogao da ti to kaže, kada mačke ne znaju da govore.

- Zdenko šta ti je odjednom?!

- Ništa!

A da li ti gledaš crtane filmove?

- Naravno da gledam, kad god stignem.

- A da li si zapazio da u crtanim filmovima životinje, ali i stvari, među sobom pričaju.

- To je drugo, tamo je sve izmišljeno.

- A zašto onda ne voliš kada ti takve i neke slične priče pričam ja?

- Deda, nemoj odmah da se ljutiš. To je zato što kada ti pričaš nije kao na filmu. Kada je neki ribar na crtanom filmu upecao zlatnu ribicu ona mu je ispunila tri velike želje...

- Zdenko izvini što te prekidam, ali šta bi ti poželeo ako, kojim slučajom, takvu ribicu upecamo mi?

- Imao bih samo jednu želju, da što pre porastem pa da

prestanu matorci da me uče pameti!

ALEKSANDRA PRLE OLUJA LJUBAVI

Jos jedna tmurna noć,kiša sve jače pada,a nebo blješti zbog munja.Biće ovo jedna duga i olujna noć,baš kao ona od pre par godina.Gledam slike i prisećam se prošlosti.Sećanja naviru,a za njima i suze,pitam se da li je sve morala da bude tako?

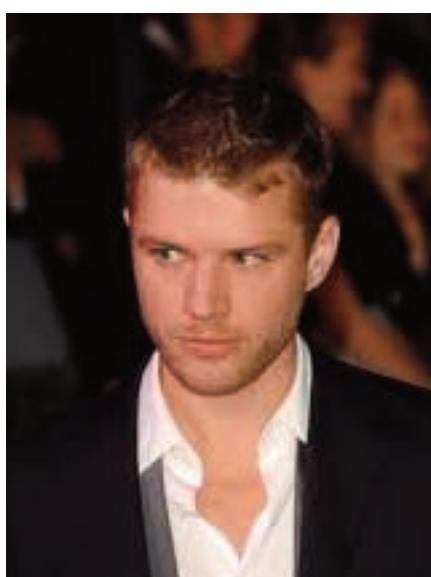
Sve je počelo pre četiri godine,završila sam fakultet i želela sam da odem da živim u Italiji,ali nije bilo moguće,nije bilo lako naći posao,stan...Ipak verovala sam da će jednog dana uspeti u tome.

Pre četiri godine

:"Aleks dođi sutra do mene na večeru,dolazi moj prijatelj iz Italije i želi da te upozna.."

Ova poruka je u moj život unela mnoge promene,ali tog trenutka i veliki osmeh na mom licu.Jedva sam čekala sutašnji dan,znala sam da moram da se potrudim,da izgledam najbolje što mogu.Jutro je ubrzo osvanulo,negde oko tri sam otišla kod Jovane.

"Videćeš on je divan,jako je dobar i lep,pomoćiće ti,a mislim i da mu se sviđas.."

"Ma daj,baš mu se ja sviđam,kao da..."

Razgovor je prekinulo zvono na vratima.Sledećeg trenutka na vratima se pojavio prelep mladić,da dve ruže u ruci...

"Zdravo,ja sam Martin,a ti si sigurno Aleks," upitao me je i pruživši ruku poklonio mi ružu.

Imao je predivan osmeh,celo veče nisam skidala pogled s'njega.Dogovorili smo se da se opet vidimo za mesec dana,načiće mi neki posao do tada,a neko vreme će živeti kod njega.Dani su sporo prolazili,a od Martina ni traga ni glasa.

"Izvini, molim te, tek sada sam uspeo da ti se javim, Ne brini, sve je sređeno,budi u subotu u osam na aerodromu, sve je spremno, ti se samo opusti i uživaj. Jedva čekam da te vidim.."priznajem bilo mi je dragو što mu nedostajem,ali jos draže sto će se moj san napokon ostvariti.

Subota, žurno sam se pakovala, pozvala taksi i krenula ka aerodromu.Plašila sam se da će zakasniti,a poranila sam čitavih sat vremena.Kratko sam čekala sama,a onda se Martin pojavio i snažno me zagrlio.

"Drago mi je što te vidim,od sada se više ne razdvajamo," rekao je. Već nakon nekoliko dana sam se prilagodila životu Italijana, a brzo sam se i zaljubila u Martina.Bilo nam je divno, svaki dan bi smo provodili zajedno, planirajući venčanje, a onda... Olujna noć.

Te noci je bila jaka oluja, reka je poplavila deo grada, mnogi životi su te noći ugašeni.

Martin je nestao.

Tri meseca sam čekala da ga pronađu,ali ništa.Tada sam odlučila da se vratim u rodni grad i da ga zaboravim.

Danas.

"Mama,telefon ti zvoni,javi se," vikala je mala plavokosa devojcica.

Ona je bilo sve sto mi je ostalo od Martina, Nasa čerka Ana.

"Halo, da ja sam,oh Bože, odmah dolazim." Užurbano sam išla ka vratima.

"Jovana, pripazi Anu.."

Poziv je bio iz bolnice. Pronašli su čoveka koji je u novčaniku nosio moju sliku, pozvali su me. Imao je amneziju,ali kada me je video svega se setio.Nisam mogla da verujem, posle dve godine ga ponovo vidim.

Zagrlila sam ga,a on je rekao

"Aleks,ti...Volim te."

Oluja mi je uzela Martina i podarila mi čerku,ali oluja ga je i vratila i napravila porodicu.Bilo je vredno suza, straha.

Ovo je oluja ljubavi koja je naš život obnovila i zahvaljujući njoj danas smo svi na okupu.

Nastavak sa strane 23.

Pre neki dan sam platila i neke zaostale račune pa mi nije ostala ni žuta banka a sutra moja unuka slavi rođendan pa bi bio red da joj kupim neki poklon. Reci mi šta ja sada da radim ? Kako da stvorim te proklete pare? .Dragane, stvarno izvini što te sa ovim zamaram, ali moram nekome da se izjadam. Posle toga mi je mnogo lakše. Nemoj da pomisliš da ja od tebe nešto tražim! Meni je dovoljno da me razumeš i shvatiš u kakvim sam problemima. Uostalom, pare nisu sve u životu. I još nešto moram da ti kažem. Ja sam poštena žena pa bih te zamolila da ovo što je među nama ostane tajna, jer ako se pročuje da se viđam sa tobom ili sa bilo kojim drugim muškarcem, ne bih smela mojoj deci i unucima, ali i mnogobrojnim rođacima na oči da izađem. Zatim, nemoj da se zaljubiš u mene da ne bi, ako se naša veza iz bilo kog razloga,

prekine, mnogo patio.

– Sanja, znaš šta, hajde da se mi lepo istuširamo pa da pričamo o nečem lepsem.

– E, moj Dragane, lako je tebi tako da pricaš kada nemaš probleme kao ja.

– Sanja ja te potpuno razumem i pokušaću, na neki nacin, koliko je u mojoj moći da ti pomognem.

Samo sto je to Dragan izgovorio, na Sanjinom licu se pojavio osmeh. Istog trena Dragan ju je nežno zagrljio.

– Kada su posle nekog vremena izlazili iz stana, Sanja je, sva sretna, uhvatila Dragana pod ruku.

– Bas mi je bilo lepo. Bio si sjajan. To je ponovila i kada su ušli u kola.

Dragan je rastao kao kvasac i, sav srećan, očekivao je još neku pohvalu. Umesto toga, Sanja je ponovo počela da priča o onome što je najviše muči: o kreditima, o neplaćenim računima a najviše o rođendanu svoje unuke i o biciklu koji su joj, pre nekoliko dana, ukrali.

Koncentrisan na vožnju, Dragan je, uglavnom, čutao i, povremeno, klimao glavom. On je, zaprav, bio u nekom čudnovato lepom raspoloženju diveći se samom sebi što je uspeo da osvoji i očara tako lepu ženu.

Kada su stigli u grad, Sanja je zamolila Dragana da je ostavi u nekoj sporednoj ulici gde ima malo prolaznika.

– Kada ćemo se ponovo videti? – upita je na rastanku.

Umesto odgovora, izlazeći iz auta, Sanja samo snažno zalupi vratima automobila.

Tog, ali i nerednih dana, Dragan je uporno pokušavao da je dobije telefonom, ali je njen broj uvek bio nedostupan. Pošto mu je Sanja bila stalno u mislima, dao se u potragu za njom. Prepostavljujući da ona stanuje negde тамо где ју је оставио када су се задњи пут видели. Danima се за њу raspitivao у том делу grada, али nije naišao ni на koga ко би је poznavao ili bilo шта знао о њој.

Ipak, vreme je učinilo svoje. Kako су дани prolazili, Dragan је sve manje razmišljao о Sanji, mada сe, povremeno, питao зашто је одједном, bez ikakve најаве и објашњења, prekinula ту њихову, чинило се, stabilну vezu.

Nastavak na strani 50.

NEBOJŠA HAFIZOVIĆ

Rak je uobičajeni naziv, за preko stotinu pojavnih oblika, oboljenja koje sve plaši. Ne bez razloga. Optimističke izjave, demantuje stvarnost. Savremena medicina rak opisuje као: skup deformisanih

ćelija, које se ubrzano razmnožavaju на račун здравих ćelija, којима oduzimaju hranu.

O uzrocima: „Od ukupnog broja umrlih od malignih oboljenja, 35 odsto umire zbog pogrešnog načina ishrane, 30 procenata usled posledica pušenja, за 15 i više odsto odgovoran je неки infektivni činilac (bakterije, virusi ili неки други mikroorganizmi), dok je alkohol zadužen за jedan odsto smrtnih slučajeva, као и sunčanje или zagađenje vazduha.“(INSTITUT ZA RADILOGIJU I ONKOLOGIJU SRBIJE)

U skladu с tim, kao preventivna mera se preporučuje izbegavanje: konzumiranja masnog (naročito svinjskog) mesa, duvanskog dima, infekcija, alkohola, zagađenog vazduha и jakih sunčevih zraka. Preporučuje сe ishrana: ribom, voćem и povrćem, uz fizičku aktivnost.

Lečenje подразумева primenu pojedinačnih или чешће kombinovanih terapija, с ciljem да се оболело tkivo ukloni из организма, а затим, eventualno preostale оболеле ćelije, ubiju и onesposobe за dalje не контролисано razmnožavanje. Obolelo tkivo сe, kada je moguće и proceni neophodnim, uklanja из организма хируршким путем. Ubijanje ćelija raka сe постиže hemoterapijom, која подразумева контролисану upotrebu toksičnih materija ili radioaktivnim zračenjem obolelog tkiva.

Savremena medicina применује и методе имунотерапије, којима се подстиче имуни систем организма да реагује на појаву рака, као оболjenja. Крајњи циљ истраживања у области имунотерапије је пронalaženje вакцине, којом би организам спремно одговорио на појаву рака. Средином прошлог века, хормонотерапија је vrlo obećавала, zbog uočene veze izмеђу muško-ženskih hormona и рака. Подразумевала је primenu hormona suprotnog pola у борби против рака. Истраживање се nastavlja, ali с manje optimizma.

Ne dovoljno dobri rezultati lečenja (koje nije u velikoj meri uspelo da popravi ni pomeranje „granice izlečenja“ sa 7 na 5 godina), podstiču ljudе da, na sopstvenim i iskustvima drugih, traže alternativne metode lečenja. Neke od alternativnih metoda predlažu izbegavanje konzumiranja šećera, kao energetskog pokretačа celija raka. Predlaže se makrobiotička ishrana i konzumiranje namirnica koje nisu termički obrađene. Vitaminska terapija sigurno ne može da škodi, a pristalice je smatraju putem izlečenja.

Jedna od retkih (još uvek) alternativnih terapija, koja ima uporište u teoriji i praksi, podrazumeva upotrebu ozdravljajućih efekata struja visokih frekvencija. Ovi humani napori će svakako istražati, do opšte prihvaćene terapije koja će efikasnošću obesmisliti dalje napore.

Istraživanja

Prvi istraživači, koji su pod mikroskopom posmatrali celiju raka, bili su zaprepašteni. Celija je, u odnosu na zdravu celiju, potpuno deformisana i deluje: „monstruozno“, „čudovišno“ i „zastrašujuće“. Razmnožavanje takvih celija ugrožava ceo organizam, često do smrtnog ishoda. Kasnije je utvrđeno da 95% obolelih celija, nije živo ili bar sposobno za razmnožavanje, ali da se preostalih 5% razmnožava ubrzano! Celije raka

ponašaju se: „potpuno divlje“ i „nepredvidljivo“. Frustracije istraživača dobro opisuje francuski onkolog Lisijen Izrael, u svojoj knjizi „Rak danas“. Retko iskreno, on opisuje svu nemoć istraživača da uoče bilo kakvu pravilnost u njegovom ponašanju, osim JEDNE! **Period udvostručenja**, pretstavlja vremenski period za koji se broj celija raka udvostruči. Taj, period udvostručenja, je toliko precizan, da se može matematički precizno izraziti, on je: **EKSPONENCIJALAN, S TIM ŠTO MU KONSTANTA S VREMENOM OPADA!**

Matematički, se može pretstaviti grafički.

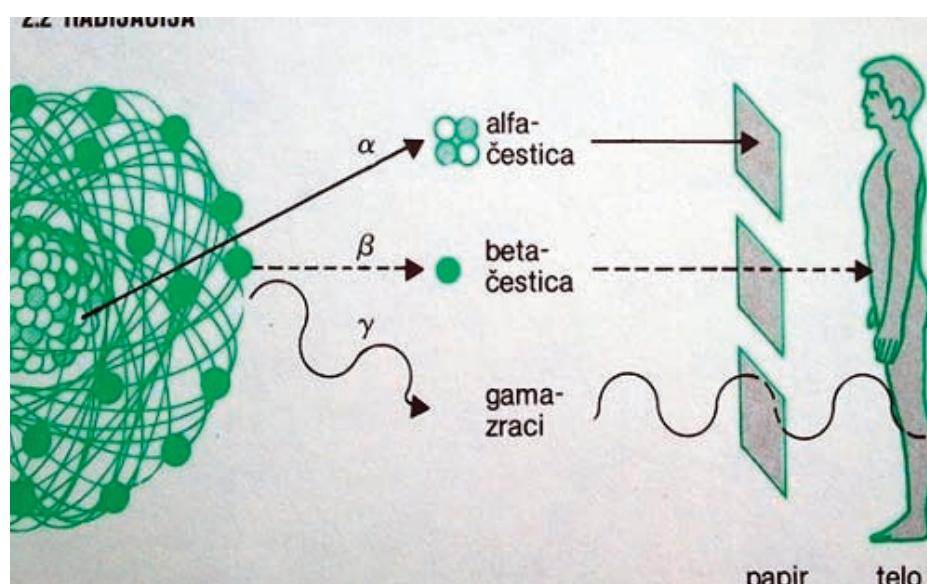
Prema prihvaćenom objašnjenju ove pravilnosti, koju navodi Lisijen Izrael, u već pomenutoj knjizi: „Rast tumora pretstavlja kompromis između: generacijskog vremena, koeficijenta razmnožavanja i procenta gubitka celja“.

Odgovor koji umesto jedne nepoznate, nudi kao objašnjenje tri nepoznate!?

To nije odgovor koji može da zadovolji moju znatiželju. Može jedino da me podseti da je „Prirodi draga jednostavnost i da ne pati od pompe suvišnih uzroka“ kao što je napisao Isak Njutn i da: „stoga, istim prirodnim efektima, moramo (koliko je moguće) pripisati iste uzroke.“ Pravilnost me je zainteresovala, s obzirom na moja osnovna interesovanja za fiziku i saznanja, koja sam pretstavio u knjizi „Oblik vremena“, vezana za radioaktivnost.

Hipoteza o biofizici raka

Rezultat je saznanje da: SVI, pojavnici oblici raka, imaju JEDAN zajednički koren, ali dublje skriven u atomskoj strukturi celija.

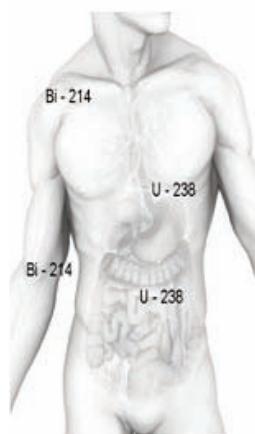
Saznanje je izraženo u tvrdnji da: **RAK predstavlja: PROCES FIZIČKE DESTRUKCIJE ĆELIJA, nizom radioaktivnih raspada, radioaktivnih biogenih ultramikro elemenata, koji se nalaze u njihovom sastavu.**

Radioaktivnost emituje zračenje čija je štetnost uočena. Alfa, beta i gama zračenje razlikuje se po prodornosti i štete koju nanosi živim organizmima.

Najveća oštećenja tkivu nanosi alfa zračenje, zbog toga što je čestične prirode i čine ga četiri atoma helijuma. Upravo zbog toga, ono ima najmanju prodornost i smatra se opasnim samo u slučajevima „unutrašnjeg zračenja“, pod kojim se (do sada) smatra jedino zračenje koje dolazi iz telesnih šupljina, u koje je dospelo unošenjem radioaktivne materije: udisanjem, pićem i hranom.

Međutim, u sastav živih organizama ulaze svi hemijski elementi, koji se nalaze u prirodi. Naš organizam pri tome ne pravi razliku između radioaktivnih i ne radioaktivnih hemijskih elemenata. Oni se, ravnopravno i u približnoj srazmeri s zastupljeniču u prirodi, nalaze u hemijskom sastavu naših ćelija.

Retki u prirodi, radiaktivni hemijski elementi, u

2.3 RADIOAKTIVNO RASPADANJE		
tip radijacije	nuklid	vreme poluraspada
α	uranijum-238	4,47 milijardi godina
β	torijum-234	24,1 dan
β	protaktinijum-234	1,17 minuta
α	uranijum-234	245000 godina
α	torijum-230	8000 godina
α	radijum-226	1600 godina
α	radion-222	3.823 dana
α	polonijum-218	3,05 minuta
α	olovo-214	26,8 minuta
β	bizmut-214	19,7 minuta
β	polonijum-214	0,000164 sekunde
α	olovo-210	22,3 godine
β	bizmut-210	5,01 dana
β	polonijum-210	138,4 dana
α	olovo-206	stabilno

našim organizmima su poznati kao: **radioaktivni biogeni ultramikroelementi**.

Njihov sadržaj u ćelijama, nije sasvim nasumičan i ukazuje na prvu pravilnost, koja potvrđuje ideju „Drugog pravca“.

1. Nuklearna nestabilnost, radioaktivnog hemijskog elemenata karakterističnog za određeni organ, u direktnoj je srazmeri s brzinom razvoja raka, na tom organu. Sasvim je sigurno da svakodnevno (zbog velikog broja ćelija u organizmu), pojedinačni radiaktivni raspadi ubijaju ćelije, koje organizam zameni novim.

Međutim, kada radioaktivni raspad dovede do uspostavljanja „lančanog procesa“ radioaktivnog raspada, započinje „rast“ tkiva, koje počinje da ugrožava ceo organizam. **Za tkivo pluća i organe za varenje**, karakterističan radioaktivni biogeni ultramikro element, koji ulazi u sastav ćelija tih tkiva i organa je: Uranijum 238 i 234. Relativno stabilan (s dugim periodom poluraspada), nizom radioaktivnih raspada (uz Alfa zračenje i preko niza vrlo nestabilnih produkata radioaktivnog raspada), dovodi do „rasta“ mrtvog tkiva i uočljivog raka, koji počinje da zdravstveno ugrožava organizam (približnim prečnikom od jednog santimetra) posle tridesetog udvostrućenja i perioda od 20 do 30 godina.

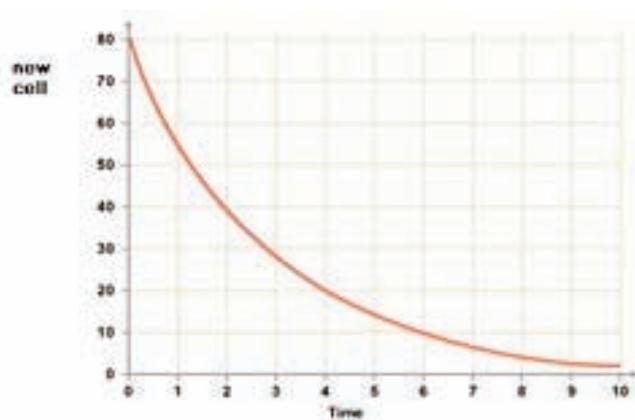
Za ćelije krvi i koštane srži, karakterističan radioaktivni biogeni ultramikro element je Bizmut-214. Vrlo nestabilan radioaktivni hemijski element, svojim radioaktivnim raspadom (u skladu s

prepostavkom) dovodi do pojave Leukemije i raka koštane srži, koje se zbog toga intenzivno i brzo razvijaju.

Pri tome, **svaka brzina** prati krivu perioda udvostrućenja raka, koja je eksponentijalna, stim što joj brzina s vremenom opada, **u skladu s radioaktivnim raspadom (bilo kojeg) radioaktivnog**

hemiskog elementa koji je: EKSPONENCIJALAN, S TIM ŠTO MU KONSTANTA S VREMENOM OPADA!

2. Broj ćelija raka, povećava se: po koordinati, koja opisuje radioaktivni raspad!

Grafi kon perioda udvostručenja raka

Ukazujući da se ne radi o matematički preciznom „razmnožavanju“ ćelija raka, nego o: jednostavnom povećanju broja, radioaktivnim raspadom, fizički uništenih ćelija.

3. Da se radi o fizički razorenim ćelijama, potvrđuje činjenica da su ćelije raka natopljene fibrinom, koji je karakterističan za povrede, a ne za oboljenja.

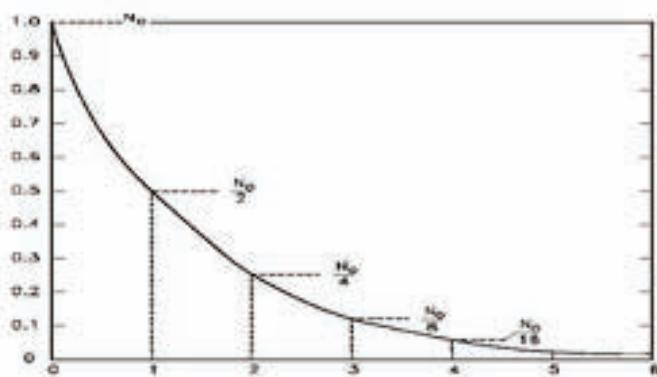
Fibrin je karakterističan za fizičke povrede, sprečava inficiranje rane i zaustavlja krvarenje.

4. Povećanje mase rezultat je povećanja zapremine, istog broja ćelija, koje se fizičkom destrukcijom nalaze u neuređenom stanju, zbog čega zauzimaju veći prostor.

Na povećanje mase mrtvog tkiva raka utiče povećanje broja, radioaktivnim raspadom, ubijenih ćelija u skladu s periodom udvostručenja i periodom poluraspada, koje pri tome imaju veću zapreminu, natopljenu fibrinom. Dodatno, na

povećanje mase, utiče pokušaj organizma da nadoknadi mrtve ćelije, novim ćelijama.

5. Faze u razvoju raka se kreću po fazama radioaktivnog raspada, od radioaktivnog biogenog ultramikro elementa karakterističnog za određeni organ, do neradioaktivnog olova-206 i zavise od nuklearne stabilnosti produkta i

Grafi kon radioaktivnog raspada

vrste zračenja, koju raspada emituje.

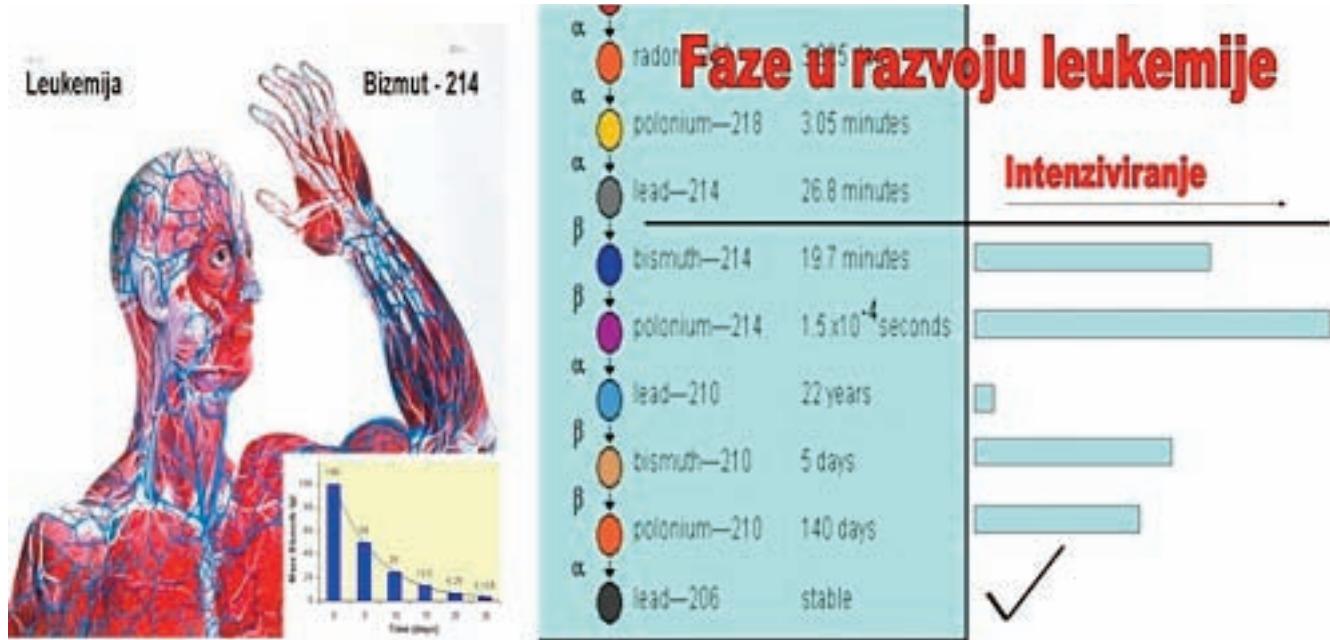
Faze primirivanja odgovaraju fazama u kojima je produkt, radioaktivnog raspada, relativno stabilan, a intenzivira se kada je produkt tog raspada radioaktivno vrlo nestabilan, s kratkim vremenom poluraspada. Faza radioaktivnog raspada koja emitiše Alfa zračenje izuzetno je destruktivna i sa znatno izraženijim posledicama, u odnosu na fazu radioaktivnog raspada koja se odvija uz emitovanje Beta zračenja.

Na primeru Leukemije fazu primirivanja predstavlja faza olova-210 s nešto dužim periodom poluraspada. Organizam koji izdrži sve faze, radioaktivnog raspada, do olova-206 je bez opasnosti od ovog „oboljenja“.

6. Ne reagovanje imunološkog sistema na rak, problem sa dosadašnjeg stanovišta, ne samo da je razumljiv, nego

pretstavlja i svojevrstan dokaz da se ne radi o oboljenju (u klasičnom smislu) nego o fizičkoj destrukciji ćelija, na

shvaćen, jer se nalazi dublje skriven u atomskoj strukturi ćelija. Na ne razumevanje je, od ranije,

koje organizam deluje fibrinom, a ne stvaranjem antitela. Promene u sastavu krvi uzrokovane su izdvajanjem belih krvnih zrnaca u izgradnji fibrina, a stvaranje antitela eventualnom infekcijom, poodmakle faze raka.

7. Zaustavljanje kontaktom, karakteristično za sva tkiva, nije prepreka širenju raka, zato što se radioaktivni raspad ne poviňuje biološkim zakonima.

Zaključak:

Razlika između shvatanja raka kao: „skupa deformisanih ćelija, koje se ubrzano razmnožavaju na račun zdravih ćelija, kojima oduzimaju hranu“ i tvrdnje po kojoj: rak pretstavlja proces fizičke destrukcije ćelija nizom radioaktivnih raspada, radioaktivnih biogenih ultramikro elemenata, koji se nalaze u njihovom sastavu, je velika, ali se može svesti na jedno: RAK NIJE ŽIV!

U skladu sa tom tvrdnjom: sve terapijske metode (zvanične ili alternativne), koje se zasnivaju na ideji da: „raka treba ubiti“ su u osnovi pogrešne. Rezultat je i saznanje da: svi pojavnii oblici raka, imaju JEDAN zajednički koren, do sada ne

ukazivala „konfuzija uzročnika“, koja je obuhvata (za svaki slučaj) sve što se i inače smatra ne zdravim. Time je odgovornost za bolest uvek na pacijentu, a ljudima se preporučuje da budu zdravi, da ne bi oboleli. Dosadašnje lečenje je do te mere ne utemeljeno na znanju, da nije u stanju da odredi, ni kada je pacijent izlečen. Podjednako su ne shvatljivi i slučajevi izlečenja, kao i neuspesi, jer ponovljena, „delotvorna“ terapija ne mora i najčešće ne dovodi do ponovnog izlečenja. „Ispravnost“ se pokazuje kao: slučajnost.

Efekti savremenih terapijskih metoda, se mogu objasniti „efektom bradavica“. Bradavice (na rukama i sl.) nestaju same, posle nekog vremena. Ljudi (u međuvremenu) pokušavaju „sve“, ne bi li ih se oslobođili i zadnje što pokušaju (u periodu njihovog prirodnog nestajanja) ih ostavlja u uбеđenju da je efikasno ... „sami su se uverili“!

Rak se razvija, u fazama radioaktivnog raspada, od: radioaktivnog biogenog ultramikroelementa, karakterističnog za taj organ, do neradioaktivnog olova-206. Bezbedna faza olova-206 ili faza primirivanja (relativno stabilan produkt raspada ili beta

zračenje), ostavlja utisak o ispravnosti terapije koja se primenjuje u tom periodu. Međutim, „ispravnost“ se pokazuje kao (ne shvatljiva) slučajnost, jer već pri sledećoj primeni (zbog toga što zatiče oboljenje u drugoj fazi) ne mora i najčešće ne daje očekivane rezultate.

Provera

Na činjenicama zasnovana tvrdnja zahteva proveru, ali nudi i neka razumevanja, jer je po rečima Ernesta Raderforda, sve nemoguće ili trivijalno: „Nemoguće je dok ga ne razumeš, a tada postaje trivijalno“.

Potvrdu će pretstavljati, jednostavno detektovanje zračenja iz inače mrtvog tkiva tumora, naročito iz njegovih perifernih delova. Moguće je prepoznati faze u razvoju raka, u skladu s iznetim.

Slobodan sam, na osnovu uočenog, da tvrdim da je: 80 do 100 puta češća pojava raka na tkivima, koja su tretirana radi uspešnije transplantacije organa, u 100% slučajeva tretirana nekom od radioloških metoda, što je lako proverljiva tvrdnja.

Profesionalno zdravstvo nas ne oslobađa odgovornosti za sopstveno zdravlje, ali ni prava da o njemu razmišljamo.

DEJAN PAVKOV**DEMISTIFIKACIJA UMETNOSTI**

I u svim narednim brojevima, kao i u broju 4 Brifinga, objavljuvaču, iz oblasti poezije, sve što mi se pošalje.

Od kriterijuma kojeg bih priznao je da stih odgovara na pitanje: Zašto postoje ljudi?

Slikari imaju odgovor na to pitanje: ljudi postoje da bi se njima divili.

U početku beše reč - misao je prvo ispoljavanje Boga - univerzum, priroda drugo.

Reč je stvaralačka i kada je loša. Posebno kada je loša.

Crkvenih uniformi ljudi nisu sigurni sa rečima. Inkvizicija nije prestala nikada da se dešava. I najmanje je ima tamo gde se rodila. Iza nje,

inkvizicije, stoji reč. Reč je gora od mača ako u njoj nije pesnik-sveštenik.

Velika Umetnost je svet jednakih.

Pesnici su sveštenici reči, misli, duha, svetog duha.

Ljudski duh ima jedan vrh ka kome se penje, to je ideal. Bog tu, povremeno, silazi.

Ko drugačije veruje u Boga taj nema pojma - čeka ga sve ono što čeka siromašne duhom ‘njihovo je carstvo nebesko’. Zemaljsko ne razumevaju.

Šekspir je prvosveštenik u svetu jednakih umova Velike Umetnosti. Čovek koji je utemeljio zlo kao lepotu.

Svi ostali samo upotrebljavaju reči sebi na dobro. Uglavnom, na zlo. Svađaju se, nameću svoja mišljenja za jedina, večna, ‘za istoriju’.

I mala napomena saradnicima:

Pesme o Kosovu neću publikovati. Ali ču ih pažljivo čitati.

Za pisati o Kosovu, našoj najvećoj autentičnoj epopeji, epopeja koja nam je promenila i odredila sudbinu, gene, valja biti prvosveštenik, srpski Dante... sve do sada što pročitah, na tu temu, od saradnika, bilo je namera da nešto svoje istaknu daleko od Kosova i umetnosti, možda je bio i po koji sveštenik. Prvosveštenik mi nije pismo pisao, do sada. Prvosveštenik treba da progovori o srpskoj tragediji na Kosovu a ne palitelji džamija i sinagoga. Rodiće se srpski Homer, kao što se rodio i Tesla, samo ne gušimo svoj duh, i sveti duh, lažnim idejama koje nosi sila i nasilništvo, uglavnom, bolesnih kriminalaca.

RASPEĆE SRBIJE

(naslikano 1991.godine. Slika treba da bude osnova performansa slikara samozvana, Kepe, Vladimira Kepića.)

Scenario za performans Hag 1991 god.

Potrebni rekviziti i scenografija za izvođenje performansa :

Drveni krst dimenzija: 3,70m visina 2,20m širina prečke, debljina grede 24x12,5 cm potrebna ukupna dužina grede 6 m.

Gipsana lobanja

Šumadijska Narodna nošnja više kompleta

,Crnogorska narodna nošnja 1.komplet , guslar i 5 učesnika starosti do 60

godina, 5 muškaraca od kojih je jedan guslar i jedna starija žena. Još 6 pomoćnih radnika ,dvojica u vojnim uniformama sa UN šlemovima i ostali za pomoć oko izvođenja, rukovodilac dimnom mašinom i ton majstor . Mašina za pravljenje dima ,sveće. Muzička oprema ,ispravljач za pretvaranje struje iz akumulatora sa 12volti na 220 volti za muzičku opremu. Odštampati veliku sliku dimenzija 4x3 m slike Hag sa belim anđelom na ciradu.

Slika se nalazi iza krsta .U slici napraviti neprimetan prolaz (vrata) veličine 1,5 x 60 koja mogu da se otvore i zatvore (na čičak traku). Drvena ili metalna montažno- demontažna konstrukcija koja drži sliku. Mini autobus ili veće kombi vozilo .

Izvođenje

Performans se izvodi ispred haškog tribunalu u Hagu Holandija.

Na pravoslavni veliki petak 03.05.2013.god prvi put u Hagu (kasnija izvođenja uvek izvoditi na pravoslavni veliki petak). Idealno bi bilo na nekoj zelenoj površini.

Pribaviti sve dozvole od predsednika suda , ujedinjenih nacija i državnih i gradskih vlasti

Holandije(ako nije moguće dobiti dozvolu, izvesti performans bez dozvole u blizini suda tako da se sud bar malo vidi).

Trajanje performansa je 15 minuta.

Na predviđenom mestu instalirati krst (na postolje od metala ,dužina 6 šipki postolja 1,3m raspoređenih u obliku zvezde sklapajući).Postolje prekriti belom ciradom veličine 3x4 m sa prorezom

od sredine preko polovine dužeg dela cirade.

U podnožje krsta staviti gipsanu lobanju. Konstrukcija koja drži sliku postavlja se iza krsta 2-3 m .Učesnici obučeni kao na slici raspoređuju se (kao na slici).

Performans počinje tako što mene, obučenog u šumadijsku narodnu nošnju sa šajkačom na glavi, dvojica momaka u

maskirnim uniformama sa piroćankama na nogama (crna gumena obuća koju nose srpski seljaci) podižu i razapinju na krst vezuju me kaiševima oko zglobova ruke i kače na kopču koja se ne vidi na leđima za već pripremljen odgovarajući deo na krstu.

Noge stoje na postolju kao i na autentičnim rimskim krstovima na postolju za noge. Na nogama imam opanke šiljkane nove i vežene čarape .

Sve vreme dok se izvodi razapinjanje čuje se marš na Drini i muzika iz filma kosa Let the Sunshine In (prepliću se) . Ka da se momci u maskirnim uniformama sklone(idealno bi bilo da to budu uniforme UN) prilaze ostali učesnici tako što pale sveće ispod krsta a žena koja kleći na deblu (trupac prečnika 25-30 cm dužine 1 m cera sa ponekim listom) se krsti i gleda u zemlju guslar gusla i peva o Kosovu ,iza jedan od starijih učesnika u narodnoj nošnji drži otvoreno jevanđelje i mrmlja sebi u bradu. Deda sede kose u narodnoj nošnji drži u ruci veći krst i kandilo ponavlja oj Srbijo mila mati i mlati kandilom kao da blagosilja.

Visok stasit momak sa brkovima u narodnoj nošnji (samo anterija bez jeleka u košulji razdrljenih grudi) drži u ruci nož i čačka nokte. Stariji čovek u šumadijskoj nošnji drži deblju sveću u ruci i gleda u noge čoveka na krstu. Prestaje marš na Drini i ostaje muzika iz filma Kosa dimna mašina počinje da pravi dimnu zavesu i svi učesnici ulaze u dim i ulaze u prolaz iza krsta kroz sliku koji s posle zatvara.Dim se razilazi i pojačava se muzika Let the Sunshine In, posle refrena muzika se utišava i razapet učesnik krikne Srbijaaa i spusti glavu kao da je izdahnuo ,muzika se sada pojačava i pušta se gust dim oko krsta .

Dvojica ga brzo skidaju sa krsta zaklonjeni dimom da publika ne vidi skidanje sa krsta, brzo se demontira krst i umotava u platno slike, ostali skidaju konstrukciju koja je držala sliku i ciradu koja pokriva postolje. Za to vreme dimna zavesa skriva od očiju publike šta se dešava. Na mestu gde je bio krst prosuti 0,5 litara crvene boje na lobanju.

Pod okriljem dima napustiti mesto izvođenja prestaje muzika kada svi napuste mesto izvođenja ostaje samo lobanja polivena crvenom bojom. Dim se razilazi

Kraj

O ČEMU JE REČ OVĐE?

SLIKAR OD IKONE bi smrt da oživi?

Odraslo čovečanstvo je rasčistilo sa apokaliptičnom skupinom svetaca sa ikona i bronzanim i kamenim kipovima silnika.
I narodna nošnja jeste ono što jeste - uniforma..

Hoćemo li odrasti?

Hoćemo, citajte pesnike.

Pesnici ne znaju da lažu. Lagali bi oni ali dok pišu nije im momenat.

Slikar BI DA mistifikuje svoje zanatstvo na nivo božanske metafore? Senka senke BI DA BUDE NAUK ŽIVOTU?

Ili, još poučnije, bi da budu beležnici istorije.

Koje istorije? Stvarne? Gde je rat - rat? Kao Gernika?

Ivan Grozni je groznan jer je obesio tek udatu ženu i njenog muža postavio da čuva stražu da neko ne preseče konopac,

Petar Veliki je vežbao sečenje ljudskih glava, onako kako je, inače, običaj u silnika, i sečenje ženskih dojki udarcem biča,

Nikolaj je proterao čoveka u Sibir i žena ga moli

da joj pusti muža a on naređuje: U Sibir, peške! Frnacuzi i Rimljani su još koloritniji.

Da li su slikari naslikali tu belosvetsku rulju vladara sveta? Jesu - tako su jasno naslikali da danas, na predavanju u organizaciji Rusko-srpskog prijateljstva, profesorica gimnazije u Moskvi tumači da Ivan grozni znači Ivan moćni.

Stanje uma naroda nije se promenilo od vremena podviga silnika kada narod izlazi na trbove kojima je car prolazio i ljubi zemlju po kojoj je hodao. Glupost zna da se stabilizuje a mislilac je nemoćan u ratu sa njom. Narod voli silu, sam bi je primenio. I primenjuje je.

Čovek je lovačkog porekla i prirodno je biće plena. Koliko zla se mora počiniti da bi se stvorilo dobro, koliko ružnoće treba stvoriti da bi se stvorila lepotu. koliko materinstava treba da se desi da se desi Kordelija - savršenstvo materinstva, materinstvo kćerke nad ocem

Igrajte se, samozvanci, bojama i bojankama i ulepšajte haljine naših lepih pesnikinja. I tada ste već prešli granice svoga uma.

**DANIJELA TUKELIĆ
BRAČNO STANJE -
RAZVEDENA**

„Razvod braka je verovatno nastao istovremeno kad i sam brak“, zapisao je Volter u svom Filozofskom rečniku.

Razvod braka?

U porodičnopravnoj knjizevnosti razvod braka se definiše kao pravni način prestanka punovažnog braka za života bračnih drugova.

Supružnici mogu da zatraže razvod braka ako su bračni odnosi ozbiljno i trajno poremećeni ili se objektivno ne može ostvariti zajednica života.

Brak je doživotna duhovna i telesna veza shodno Hristovoj besedi: „Zato ostaviće čovek svoga oca i mater, i prilepiće se ženi svojoj i biće jedno telo. To

nisu više dvoje, nego jedno telo, a što je Bog sastavio čovek ne rastavlja“.

Uzroci razvoda braka?

Statistika pokazuje da svaki treći brak u razvijenim zemljama se završava razvodom. Deca, posao i finansijski problemi se najčešće navode kao uzrok razvoda braka, ali na vrhu su neispunjena očekivanja i neverstvo.

Očekivanja ne može niko ispuniti a kamoli muškarac. Kada se ne ispune očekivanja dolazi do nezadovoljstva, razočarenja što se odražava na brak i razvod je jedini izlaz iz tog začaranog kruga, i novi početak. Preljuba se u pravnom životu teško dokazuje. Ponekad i sumnja u neverstvo supružnika može da bude nezgodna.

Mit o Eufratu je tragičan. Jednog dana Eufrat je u krevetu zatekao suprugu sa strancem, „Braneći svoju čast“, ubio je stranca. Kada je video da je ubio svog sina koji se odmarao kraj majke, Eufrat se bacio u reku koja od tад nosi njegovo ime. (rečnik grčke i rimske mitologije)

Preljuba ima svoju mušku i žensku „ontologiju“.

Muška preljuba je atavistički reproduktivni impuls da se ostvari što veći transver sopstvenih gena. Njihova preljuba je incidentna, bez emotivne utemeljenosti i ambicije. Ženska preljuba je motivisana nezadovoljstvom postojećim partnerom i ambicijom supstitucije.

Bračno stanje-razvedena?

Jedan od najgorih emocionalnih kriza u ženskom životu je razvod. Iako je danas postao socijalno prihvaćen u slučajevima kada ne može da se nadje bolje rešenje za nesuglasice, u većini slučajeva žene preseku i podnesu zahtev za razvod.

Srećom danas se na razvod ne gleda kao na životni promašaj, na nešto čega se ne treba stideti, već jedan hrabar korak ka mirnijem i zadovoljnijem životu. „Bolje dobar razvod, nego loš brak“, što je zaista tačna rečenica. Loš brak nije dobar ni za muškarca ni za ženu. Remeti psihofizičko zdravlje partnera a deca tako mnogo više pate. Tako deca uče loš model zajedničkog života i po tom modelu će verovatno živeti i u svojoj porodici.

Identično kao iz škole, iz braka se izlazi sa diplo-

mom. Svaka razvedena žena vremenom uz napor može sebi da izgradi zadovoljavajući stil života. Život bez partnera ima svojih prednosti kao što je sloboda, nezavisnost, samostalnost. Radost jer raspolaže novcem, brine o deci i provodi vreme kako njoj odgovara.

Deo života razvedene žene sastoji se u tome da ona nauči da bude sama. U početku je to veoma teško, ali kasnije žena nauči kako to vreme da izkoristi najbolje za sebe i svoje potrebe ili uspavane talente.

Kada udovica ostane bez muža svi se sete da joj pomognu, dok razvedenu ženu svi izbegavaju kao da je okužena. Telefoni više ne zvone i umesto da budu puni saosećanja „Prijatelji“ se povuku sa nemom porukom „Promašila si životnu temu moraš da platiš cenom izolovanosti“.

Razvod braka ostavlja velike modrice na duši svake razvedene žene, koja ne reši, na odgovarajući način, svoju razvedenost. Što naj-

manje znači novi brak pod starim uslovljavanjima. Devica devojka ima dve bračne projekcije, vekovima date i predskazane: brak Helene Trojanske i brak Penelope Odisejeve... Ali to je tek

napomena Viktora Igoa o Homerovom, muškom, maštanju žene.

**ZORAN MILIĆ
NOSTALGIČNI
PUTOPIS**

**SVI SU PUTEVI
VODILI U**

Započela je negde krajem šezdesetih, ili smo se tada mi u nju uključili, to više teško da bi ko znao, a nije ni preterano važno, pomama zvana Trst.

Oslobađajući se stega real-socijalizma i sirotinjske uniformisanosti, počeli smo otkrivati „šarene laže“ Zapada, modne trendove i neke daleke svetove, čija smo postojanja tek slutili i maštom nadzidivali njihove stvarne okvire.

U vremenu jednostavnosti i samoupravnog radničkog podvižništva, prevage funkcionalnosti nad estetikom, kad je bezmalо svaki ukras doživljavan kao luksuz, u čudu smo gledali veliku, crnu, plastičnu gondolu sa elegantnim gondolijerom, koju nam je tetka donela iz Trsta. Godinama potom je plovila talasnim dužinama Radio Luksemburga, sa kog su do nas dopirali brumeći zvuci San Rema i italijanskih kancona. Usidrena na televizoru marke „Biser“, nemaštovitog, ruskog dizajna, budila je asocijacije i snove o uzbudljivim putovanjima i dalekim zemljama. Koliko sam samo sati proveo sanjareći kako njome plovim Grande kanalom, ili pak ispod Rialto mosta u Veneciji,, gradu na vodi u kome vam naprsto ne gine neki romantični susret i neko životno zaljubljivanje. Sa gondolom su stigle i moje prve farmerke marke „Super rifle“, uzanih nogavica, zvanih „frulice“, od tamnog, krutog denim-a, sa čvrstim duplim šavovima, proštepanim koncem boje opeke, i sja-jnim, patiniranim nitnama koje su ojačavale i ukrašavale spojeve. Bilo je veoma „šik“ da ih odole desetak santimetara podvrnete na gore. Kako su prilikom pranja obilno ispuštale boju i nakon sušenja bledele, neprekidno smo ih žutim ribaćim četkama

ribali, ne bi li bile što bleđe, čime bi emitovali poruku da ih imamo već godinama, da smo se malene u njima i rodili. Do tada korišćenu grubu vojničku čebad maslinasto sive boje, sa obaveznom uzdužnom prugom, koja jeste da su grebuckala, ali su ipak ugodno grejala, zamenila su meka, talijanska, karirana čebad, predivnih boja i maštovitih dezena. U to doba u modi je bilo prstenje u čijem je središnjem delu bila pločica sa likom američkog predsednika Kenedija, uokvirena kitnjastom krunom. Ponosni vlasnik bi ga na večernjem korzu zagledao i pokazivao i kad treba i kad ne treba. Nekako u to vreme sam dobio i svoju prvu kožnu (čitaj od skaja) jaknu, sa bezbroj rajferšlusa, koja je u mnogome doprinosila mom visokom pozicioniranju među vršnjacima.

Nekom čudnom zamenom teza, umesto da shodno, u ono vreme aktuelnoj, paroli „Trst je naš“, mi okupiramo Trst, Trst je okupirao i potčinjavao nas. Uvlačio nam se pod kožu, opijajući nam probuđena i radoznala čula, poput muzike pastira iz bajke, sa sviralom čiji su zvuci mamili da ga se sledi.

Kako nam je Rim i tada, a danas da ne pričamo, bio daleko, svi putevi vodili su u Trst. Rim je osim „večnog“ grada ostao i večna neispunjena želja većine nas.

Ako ne pola Trsta, ono četvrtina sigurno, izgrađena je „crkavicom“ nebrojenih „Ju-gosa“, koji su kao cilj svih svojih „kvaziturističkih“ tura postavili čuveni trg „Ponte rosso“, koji se ubrzo pretvorio u najveći „buvljak“ na Balkanu. Kao „mladi maj-muni“ beskrajno

smo se oduševčjavali zavodljivim sjajem šljokica i raznih mamipara sa oznakom „Made in Italy“. To je bila šifra koja je otvarala teška vrata nekog surogata otmenosti (danас bi to nazvali blaziranošću) i prestižnog pomodarstva. Marke i modeli su se smenjivali, samo smo mi, večito gladni i željni zapadnjačkih novotarija, ostajali isti.

„Wrangler“, Levis“, Roy Rogers“, „Swinger“, „Silver“, „Clark“, uzane nogavice, da se nogu tek

provuče, ili „zvoncare“, koje landaraju, kupeći prašinu pri hodu, tamni kruti teksas, kakav su nosili prvi doseljenici na „Divlji zapad“, ili pak meki, svetlo plavi, gotovo beli, džins koji je tako lako prianjao uz kožu. Meki vuneni džemperi, predivnih boja i dezena, flanelске, karirane i teksas košulje, sa našivenim džepovima na „preklop“, duksevi i letnje majce sa raznim stranim natpisima, za koje najčešće nismo ni znali šta znače. „Vijet-

namke“ i „vetrovke“ od zelenog, nepromočivog materijala sa belom imitacijom krvna marke „Tanker“, čije izbledele primerke i danas, posle četiri-pet decenija od velikog trgovackog pohoda, sretnem i sa setom prepoznam na našim ulicama.

Sa cipelama je bila posebna priča. Od čuvenih „šimi“ modela, kojima se jednim udarcem komotno mogla probušiti fudbalska lopta, došle su u modu takozvane „Bruks“ cipele, sa ogromnom „džombom“ pri vrhu kod prstiju, prilično grotesknog izgleda.. Sve njih zamenile su u jednom periodu, meke mokasine ili „brodarice“, da bi na mesto njih, u nadolazećem „casual“ maniru, došle „spenserice“ od meke antilop kože, i tako u nedogled. Još negde na tavanu, pod debelim slojem višedecenijske prašine, o nekim boljim vremenima tajnu čuvaju i svedoče par iznošenih, ali još uvek elegantnih, „Madras“ cipela, od predivne mekane kože, kao uspomena na veliki osvajački pohod na „Trieste“.

Za one imućnije bile su rezervisane patike „All-star“ Converse ili „Superga“, dok su se oni skromnijeg imovinskog stanja morali zadovoljiti, ne manje popularnim „Forward-šangajkama“ kinесke proizvodnje, manje zvučnim i atraktivnim, ali, počesto mnogo kvalitetnijim.

Još „golobradi“, u predvorju sveta muškaraca, oličenog u mirisu „Briona“, „Pitralona“

ili u najgorem slučaju komove rakije, kao dezinfekcije posle brijanja, nervozno smo širili nozdrve i njušili neke nove, zavodljive mirise. „Pacco Rabann“, „Aramiss“, tada tako popularni „Pino silvestre“, „Brut“. Magiju „Patchylyja“, „Mosshusa“(Indian summer)

i sandalovog ulja, ljubomorno sam prisvojio tih bezbrižnih „lavovskih“ godina i evo već više od tri decenije istrajavama na njoj, ljubomornio je čuvajući od zaborava.

Izuzimajući „Shanell 5“, Ninu Richi“ i meni posebno dragu „Rommu“, ženski deo naše generacije posebno je tih godina gotivio „Charlie“, zavodljivi parfem, čiji bi sladunjavni trag dugo lebdeo ulicom, nakon prolaska neke devojane „obučene“ u njega.

Ko nije sa zebnjom u srcu, natovaren torbama, nađlon kesama i sa „crvenim“ pasošem u ruci, sa kojim su tih godina sva vrata sveta bila otvorena, osetio onu nelagodu u stomaku sa približavanjem granične rampe sa oznakom „doane“, i momentu kad vam prilazi strogi, namrgođeni carinik tražeći „passeperte“, taj ne zna šta je adrenalin i kako on deluje. Graške ledenog znoja, dok vam uvežbane ruke i sigurno oko rentgenski izvizitiraju sadržaj bagaža, i olakšanje uz ono „uh, dobro smo prošli“ kad se sa granice uputimo ka našoj Pazovi. Trebalо je dočekati sutradan, kad ćemo se sa novim „perjem“ pojaviti na „centru“, držeći napadno u Zubima italijanski, dugački „Kent“ ili „Marlboro“, pripaljujući ih sa „kaubojskim“, samozapaljivim šibicama, koje su tih godina bile pravi hit, o đon novih „Bally“ cipela. Uz sve to su se tako dobro slagale „Brooklin“ žvakaće gume sa okusom

cimeta, kako bi prozapadnjački „šmek“ i napabirčeni rafinman bio zaokružen.

Eh, bile su to lepe godine, kad smo mislili da smo tek na početku osvajanja sveta, nakon čega će, logično, uslediti sve lepše, udaljenije i atraktivnije

destinacije. Nismo ni slutili da je za većinu nas, tim putešestvijem istraživanje sveta upravo bilo završeno.

**JAROSLAV JAROSLAVSKI LITAVSKI
pravo na PLANETU (Proza u pesmi kod 45.
paralele)**

jaroslavlje

„...mama mia – SLOVAKIA!
to bi bilo TO, dragi jaroslave
... da nam majku slovačku i psovačku...“

1. E, vala smo se naživeli na ovim prostorima i spreda i otpozadi.
(kaže SEDA jebo me deda, kaže ZUZA opali me makar zguza)

Jesmo se napatili ali i za pojas zadenu...

Bilo nam je i previše života ali i smrti, čuvari tradicije i menstruacije, pobedivali smo VREME i NEVREME slovačkom aritmijom: srcem, mozgom, dlanovima, DUŠOM...

Ratnici sunca i kurca, nekih novih bolesti u prostorijama zdravlja, sa motikom i internetom, uspomenama i korenima. I majmuni i tajkuni! Nismo se nikad kroz vekove, DŽABE i OVDE, jebavali sa svim i svačim – da bi eto, nekom UGOVORENOM PAPIROLOGIJOM bili oterani i proterani u tri pizde materine („do pići na koči“). Uz viski, tompuse i zvuke klavira. i neko novo

DOGAĐANJE NARODA.

Probao je i satana, i SRP i ČEKIĆ i krst i virus, pa i bombe i katakombe, jebiga, neće pa neće. OSTAJU STAROPAZOVAČKI SLOVACI U PAZOVI I ŽIVI I ZDRAVI.

Jedni umiru da bi drugi živeli. I dalje i bolje. To dobro znamo i zbog toga OPSTAJEMO.

I pevamo.

Nismo se dali, nisu nas ni SRBI dali.

A ruse, amerikance, kauboje i indijance, das ist WALTER odavno zbole čuna i za RAVNOTEŽU MEĐU ZVEZDAMA a kamoli za srbinu i slovaka.

Zbogom narode NARODA!

2. „Anjička – maljička.“

Treba umom biti dobar. Treba udom biti dobar. Stekli smo PRAVO na svog POŠTARA, MESARA, PEKARA, ČASOVNIČARA, KONOBARA, APOTEKARA, DOMARA, ZLATARA, RATARA, FARARA...

Umeli smo i juriti i žuriti ali i stati i zaplakati. I kleknuti, i zveknuti i zalegnuti.

NE DAJ BOŽE DA SE SRBI SLOŽE A SLOVACI MNOŽE !

Pa ipak.

SLOVAČKA ALTERNATIVA starija od Dunava oduvek je znala biti i prijatelj i podrška ljudskoj sorti u dimenziji dobra i zla. I to KAO POČETAK I KRAJ. Nikad zlatna sredina, jebes joj ti mater. Fuj!

Prelepa i poštena SLOVAKINJA, može i u narodnoj nošnji, može i u farmerkama, i sa tangama – ali uvek sa dobrom momcima, nikada sa bitangama.

Istorijski, bili smo i bebe i amebe PANONSKOG MORA, nekom šuljevi a nekome žuljevi...

Što se PLANETI I CIVILIZACIJAMA snilo – to se OVDE uvek zbilo.

Tvoje noge U RITMU MOLITVE.
Možda nismo uvek bili za primer ALI SA PRAVOM NA PLANETU nema zajebavanja. To je stečeno krvljtu, znojem i suzama.

Orgazam proleća: JAROSLAVLJE.

JANOŠIK je bio obična džukela a SEDAM VELOVA KRALJICE OD SABE, naspram dečijih pelena razapetim po našim dvorištima (kod 45. paralele), obične krpe.

3. Ovo ti pišem otvorenog srca i zatvorenog kruga.

Nema vetra, doneli su sutan u naručju i počeli praviti prva gnezda.

Sa lastama je isto kao i sa SLOVACIMA:
UZVIŠENO.

JAROSLAV SUPEK IŠČAŠENE REČI

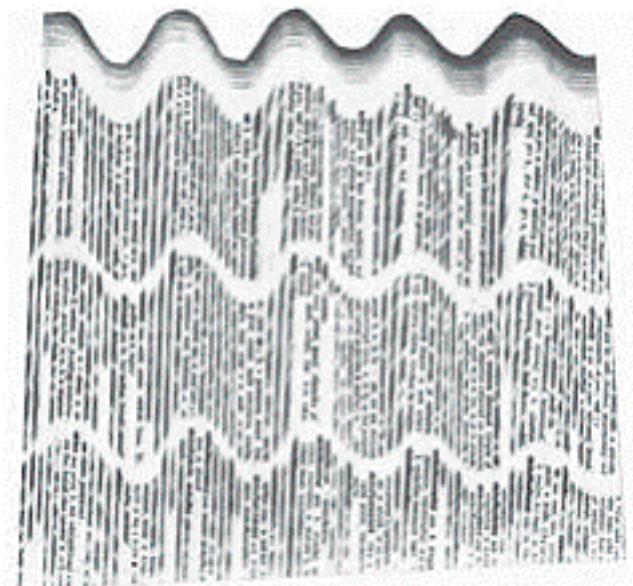
Savremenu književnost možemo podeliti na tradicionalnu i medijalnu. Tradicionalna književnost stvara, zapisuje tekst a medijalna manipuliše sa go-tovim tekstrom ili sa izabranim tekstovima.

Knjiga Iščašene reči spada u medijalnu književnost.

Svaki namerni pomak štampanog teksta za vreme fotokopiranja produkuje copy art, dakle vrlo posebnu, a osim toga i lepu vizualnu poeziju. Kad sam otkrio, da vizualna poezije može biti samo ono što na originalni tekst liči, jer je posledica pomaka onog teksta za vreme fotokopiranja, prestao sam stvarati nove artefakte za ovu knjigu i time sam je ustvari i završio. I ranije me je uvek obradovalo ono što se desilo neočekivano. Tako sam na primer za svoju mail art akciju Homage Cavellini (koju sam kasnije realizovao u Muzeju moderne umetnosti Andy Worhola u Slovačkoj) poslao faksom Kavelinijev lik (reprodukacija portreta, koji je napravio upravo Andy Warhol), ali tako da nisam za vreme slanja dozvolio reprodukciji da prodje uobičajnom brzinom kroz faks. A kad sam otišao u pomenuti muzej da realizujem svoju akciju, otkrio sam da je od slike duge samo oko 20 cm nastao moj faks art artefakt dugačak oko jednog metra. Bio sam oduševljen, jer se reprodukcija kroz faks kretala takvom brzinom kakvu sam joj odredio, čime sam stvorio novo umetničko delo, ne samo jednostavnu kopiju. „Lepo“ je dakle stvorilo nešto neočekivano, u ovom slučaju ometanje običajnog kretanja fotokopir aparata.

U pomaku teksta za vreme fotokopiranja je suština Iščašenih reči, prilikom čega „lepo“ nastaje

neočekivanom nadogranjom u obliku određenih slika. Te slike sam kasnije kombinovao sa drugim slikama i ponovo fotokopirao, iako sam u suštini od njih retko pravio kolaže. Ukratko, Iščašene reči su modifikacija dobijenih rezultata posle pomaka štampanih reči za vreme fotokopiranja. Vizualno

tekst i poezije se razlikuju po tome, da poezija je samo tekst, koji je pomaknut u sredinu strane, jednak s leve, kao i s desne strane. Predpostavljam da je ovaj pomak teksta ka poeziji odredio i naziv za nove pomake u tekstu, ali pre u pravcu razbijanja teksta, pomoću čega je u stvari nastala vizualna poezija. Možda i zato što vizualna poezija liči na tekst sa razbacanim slovima pomaknutim ka sredini.

Vreme kompjuterske tehnologije mi je omogućilo da shvatim, da u Iščašenim rečima nema više slučajnog pokreta. Tako sam na primer pesmu Fujara napravio pomoću slučajnog pokreta, ali sama pesma je bila završena u kompjuteru, što znači, da je bila namerno oblikovana. Ostao sam u dilemi, da li u procesu nestajanja slučajnosti u mojim artefaktima u Iščašenim rečima oni ne gube gubitkom slučajnosti na svojoj umetničkoj vrednosti. Zato se ova knjiga završava pesmom Slovakizam 5, u koja je u stvari jednostavno iskopirana 407. strana Kratkog jezika slovačkog jezika, dakle knjige na osnovu koje su bile napravljene skoro sve Iščašene reči (osim pesama Hentam, Hentu, Apoliner, Zvrtniže ma sedem raz, ...a ja nemam iba, iba – jednu i već spomenuta Fujara, koje su napravljene na Apolinerov kaligram Ajfelova kula).

Iščašene reči su počele kao određeni an-

tikolažni postupak a završile su sa intervencijom napravljenom pomoću kompjutera. Ova knjiga je dakle stavrnji postmoderni simulakrum (kao kopija bez originala) jer originalni Iščašeni reči u stvari i nepostoje. Iščašene reči počinju i završavaju kao kopija. Radi se o igri koju je omogućila savremena tehnika razmnožavanja i prikazivanja, samo (u mom slučaju) radi se o igri koje se završila upotrebom kompjutera.

Preveo sa slovačkog: **Vladimir Valentik**

Napomena: Tekst *Iščašene reči* je u stvari doslov knjizi vizualne poezije Iščašene reči (Vyšinute slová) Jaroslava Supeka (1952-2009), koju je prošle godine izdao Slovački izdavački centar u Bačkom Petrovcu posthumno obeležavajući 60 godina rođenja ovog značajnog slovačkog vojvodjanskog alternativnog pisca i umetnika.

ДЕЈАН ПАВКОВ О БЕЗУМНИ СРБИ

Како се можете вратити под те јармове за које сте били везани?

Не обављајте више ваше велике службе подређене вашим законима. Ја вам објављујем да је

све то ништа.

Волите се.

Ради се о томе како да човек постане једно ново створење.

ПОЗВАНИ СТЕ У СЛОБОДУ.

Доста смо сами себе уцењивали са властитом децом. Због деце ово због деце оно. Доста са тим. Изменимо свет свој одмах.

ОВАКО ЈЕ КАТЕРИНА СФОРЦА
ОДГОВОРИЛА СВОИМ НЕПРИЈАТЕЉИМА
КОЈИ СУ ЈОЈ ДЕЦУ ЗАРОБИЛИ И
УЦЕНЛИВАЛИ ЈЕ НЈИМА

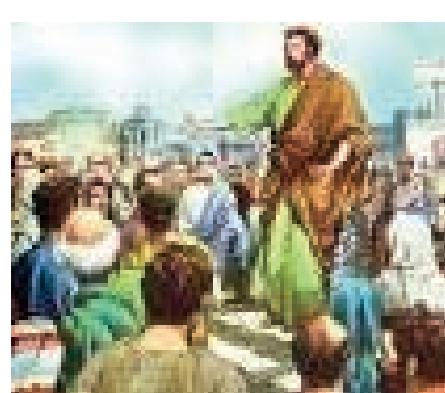
"ИМАМ ОВО," И ПОКАЗУЈЕ ИМ ТО ШТО
ИМА, "РОДИЋУ ИХ СЕБИ ПОНОВО,"
ВРИШТИ ХРАБРА КАТЕРИНА СФОРЦА.

Народ је један пространи један, појединач.

- милост је у основи закона а не правда -

ако није тако, закон није вредан слушања;

фаризеји су по молитвеном домовима - они који знају и спроводе ритуале или немају понизност милости.

Нека се уче
пророку Језе-
киљи да би
им се веро-
вало или нека
оду из
цркава.

Свети Павле,
космополита,
је, после про-
светљења на
путу за Дамаск, 25.01. просветљења које му је
отворило мисао којом је желео да буде целат,
био је и помоћник судији који је осудио Исуса

Христа, дошао на степениште са кога су судије осудили Сократа, у Атени, на Марсовом брежуљку, и саопштио:

нема више Јевреја и Грка.

Са светим Павловм престаје историја народа и почиње историја човечанства. Ходајући мана-

стир, спољни апостол стално је на граници јереси и да буде проглашен за јеретика. Халуцинира, једна половина мисли му је од земље а друга од Непознатог. Има епилепсију као и Достојевски. Само није устрашен као Достојевски. Петар је говорио: Могуће је искренути Павлове мисли у погрешном смислу.

- отворена борба са похлепом за новцем, златом, похлепом за влашћу почела је на том Атенском степеништу. Када та идеја овлада у свести свих народа та битка биће добијена и човечанство ће се трансформисати у људе. До тада то је ствар пустолова и луталица духом поезије. **Поезија иде у рај за песнике нисам сигуран.**

Зауставимо сваки рат, и овом тренутку који је нашој планети, јер рат је похлепа и за једним и за другим, и за златом и влашћу.

Нема више Јевреја и Грка.

DEJAN PAVKOV О BEZUMNI SRBI (2)

Pavel Jozef Šafarik je bio najčuveniji Slovák koji je savetovao Vuka Karadžića kako da napravi srpski jezik. Sam nije ništa učinio po pitanju da napravi jezik Slovaka. Pisao je na nemackom i češkom jeziku. Slovački jezik kao i srpski, da nije naroda

који ih je govorio, bilo bi kao da ih nema. Narodu je trebalo dati pismo saobrazno njegovom govoru a ne da narod saobrazi govor pismu koje postoji.

Zašto mu je bilo tako naporno pisati na jeziku kojim slovački narod govori?

Deset vekova ranije je odgovoren na то питање. **Солун,** је у то време био окружен Словенима.

Ćirilo i Metodije, Grci koji su živeli u ovom gradu, bili su u kontaktu sa Slovenima koji nisu imali svoga pisma, jezik su imali - sa svojima su govorili slovenskim jezikom a sa Grcima grčki. Sloveni su se između sebe razumevali.

Napravili su njih dvojica slova, gramatiku, pravopis, rečnik i krenuše preko Rima a sve se krećuće od crkve do crkve u pravcu slovenskih zemlja. Ćirilo umre u Rimu a Metodije dođe do Moravske. Slovački свети синод га стрпа у тамницу јер је htio да се литургија ради на разумљивом језику за народ. Народ слуша попа који га krštava, исповеда, venčava i sahranjuje a ništa ga ne čuje. Ovog nije briga što га народ не разуме а народ misli да ovaj zba šta govori, tj. да говори свете reči на светим језицима. Ne možeš gledati od светости а камоли шта видети а камоли шта pametno uraditi. Kad si stado onda si i ovca. Kad si ovca onda i blejiš na svom glupom језику stada. Neće Bog говорити tim језиком?

Da li su popovi stvarno mislili da Бог, svemogući Бог, razume само када му се чovek обраћа на грчком, hebrejskom i crkvenoslavenskom језику? Narodni језик не разуме и прља се језик Бога?

Tako sam postao pravoslavni ateista. Navika je jedna muka a odvika sto.

Kako god, Šafarik u devetnaestom veku ne pita pitanja od crkve već hrabri Vuka.

Vuk ima razvratnika Miloša Obrenovića иза себе па сме сва crkvena pitanja da razvezuje. Nalazi podršku umnih ljudi Evrope svoga vremena који га гuraju u ono што sami ne smeju... a neka barbari то пitanje postave а и crkva је pogrešna - pravoslavna nije ni od katolika ni od protestanata.”

Po rečniku starca Milije, /pisca balada ‘Strahinić

Bane' i 'Ženidba Maksima Carnojevića'/ koga je
Vuk pažljivo slušao i beležio,
srbin je pravoslavac,
turčin je musliman,
kaurin ruganje pravoslavcu.
/Kao što je od onomad Ciganin - Rom jer je rom
čovek a Ciganin će biti ruganje/.

Tu je zanimljivo pitanje i I tvrdnja da su „Macbeth“ kao i „Maksim“ istorijski „falsifikati“ prvog reda. Ali nebitno - bitno je da se Vuk upustio u ono što drugi nisu smeli i evo, da podsetim, šta uradi:

**Johan Adelungov princip, piši kao što govorиш
čitaj kako je napisano Vuk prihvata.**

Nemci ne prihvatiše taj princip a Vuk obradova nepismenog Miloša da će ga za jedno popodne opismeniti i mi dobismo u amanet pravopis po kome nam više podosta glasova ne treba da bi razgovarali.

Из старословенске азбуке Вук је задржао следећа 24 слова:

А а Б б В в Г г Д д Е е Ж ж З з И и К к Л л М м
Н н О о П п Р р С с Т т У у Ф ф Х х Ц ц Ч ч Ш
ш њима је додао једно из **латиничне абеџде**:

Жи пет нових:

Љ љ Н љ Т ѕ Т ѕ Ц ц а избацио је:

Ӣ ҝ(је) Ӯ, Ӱ(јат) Ӣ ҝ (и) Ӯ Ӯ(јери, тврдо
и) ӱ ӱ(и) Ӳ Ӳ(у) Ӵ Ӵ(о) Ӹ Ӹ(ен) ӹ ӹ (ја) ӻ
ӹ(ју) Ӵ

ѡ(от) Ў ѿ(jyc) Θ ο (τ) **S** s(дз) Щ щ(шч) Ї
Ӷ(кс) Ψ Ψ(пс) **Ь** ъ (тврди полуглас) **Ь**
ь(меки полуглас)

Kako je velika crkva na to reagovala?

KO ĆE JOŠ MILOŠU VELIKOM OBJASNITI DA JE NAROD PROST I DA TAJ JEZIK BOG NE RAZUME (NIJE STIGAO DA NAUČI OD SILNOG POSLA SVEMOGUĆEG) KADA ON SAM, SREĆOM, NE ZNA DRUGI JEZIK DO JEZIK SVOGA NARODA. ZNAO JE, POMALO, MUSLIMANSKI ALI NIJE SE BAŠ NAPREZ' O DA GA IZUČI - ONO ŠTO NAUČI U KREVETU SA NEKOM MUSLIMANKOM A DA LJUBICA NE ČUJE I TO JE SVE BILO OD UČENJA.

Staroslovenski jezik, kao i starogrački i latinski

jezici osuđeni su na nestajanje. Opstali su u najužim naučnim krugovima da služe za preciziranje značenja.

Вуковим реформама у српски језик је уведен фонетски правопис, а српски језик је потиснуо словеносрпски језик који је у то време био језик образованих људи. Naravno da je to stvaralo otpor kod obrazovanih Srba.

Ali narodu, kao i Milošu, bilo je lakše pa tako i ostade.

Nije što je narod pametan pa izabrao bolje; nije što je narod glup pa nije znao da izabere bolje već je naroda više. Teško je sa idejama koje ne legnu u dušu naroda da se realizuju. Zato popovi i političari toliko i lažu.

Branko Radičević mučenik po svim karakteristikama postojanja, zamerio se crkvi jer je pisao mimo crkvenog jezika a po Vuku.

Crkva ni danas ne može da mu oprosti i da ga u svece uzdigne.

Vladika Njegoš je odbio da da novce Branku za pesmaricu. Ili zato što srbin nije imao para ili zato što je vladika crkvenog pripadanja tek Branko u Nemaca morade iskati novce.

Za nesreću, ili sreću, Branko je voleo Minu Karadžić ali ova nije volela njega. Takve su žene. Glupave.

“Bezimena” se đacima ne predaje Treba biti Milija
pa izjadati tu poemu mladima.

Da Mine nije bilo, tako to biva, koja je skupljala novce za prebacivanje mošti Brankovih, ostao bi Brankov grob ko zna gde.

BEĆ JE VEĆ PRETIO ,AKO NE STIGNU PARE
ZA GROBNO MESTO ODE ON, KAKO I Mo-
cart, u zajedničku grobnicu.

Neka, bolje mu je sada sa nama, na
Stražilovu...Умро је несрећан **не сазнавши да**
љубав никада не опдржи реч. Понекад.

Зашто ово пишем? Пишем, не би ли ми написали неписмени што дижу сву своју буку око 1389 године а истином нису дошли ни у време Српске револуције 1804 године.

Nemac je 1829 nazvao Srpske ustanke - револуцијом. То није србин урадио (србин - правосла-

вац по милијином речнику). За Србе је то устанак, буна.

Не зnam kuda ћemo, budu li nas ovi, bezумni od себе, vodili.

Oprosti им Bože ne znaju шта rade. Opet.

**ALEKSANDAR
PAVKOV**
OD VAZDUHA I
HRANE NE
MOŽE SE
SAKRITI

Od vazduha i
hrane
ne možeš se

sakriti?

Sve mislim, gledajući ovog čiku, da uopšte nije problem ostati trudan. Problem je roditi.
Ali dobro ...

Da li ste možda primetili da vam je auto posle kiše prekriven belom prašinom?

Malo samo da se obrati pažnja i videćete šta vam se dešava pred očima.

Ljudi misle da su nam mejnstrim teme političke, idiotske i zabavne.

Nas svakodnevno nadleću avioni i ostavljaju za sobom tragove na nebnu – ChemTrails.

Otrovi koje ispuštaju ne biraju čija su pluća i organi, nište sve redom.

Verovati nekom, ko nam je poslao tone ‘sirotinjskog’ uranijuma koji uništava organska bića narednih 4 milijarde godina, da nije sposoban ni voljan, da izvede nešto tolikih razmara i da konačno zatruje nas i našu zemlju nije razumno. Najveća fabrika pesticida na svetu – Monsanto, čijih 500.000 akcija poseduje i Bill Gates je

uključena u sve to. Ta fabrika, fabrika pesticida, se preorientirala i postala proizvođač genetski modifikovanog se-

mena – GMO.

NE VERUJETE VESTIMA I NOVINAMA,

Ne verujete ni ovom tekstu.

Ne verujte ni ovoj fotografiji.

U sve sumnjajte. Sumnjajam, dakle jesam - je novi

credo moje generacije. Sumnjaj da imate vremena i da sumnjate. Takvi smo mi, moja generacija, po celom telu. Ne sumnjaj da sumnjate.

Da vam pokrenem imaginaciju, : zamislite fabriku pesticida sa vojnim obezbeđenjem generalštaba koja proizvodi mutantsko seme i što bi rekao neko pametan jednom: možete da nakalemite jabuku i krušku ili kukuruz sa drugom sortom kukuruza, ali kad ukrstite gene pacova, ajkule i kukuruza, onda računajte isključivo na svoju maštu. Sada pamet više ne pomaže.

Umešali ste se u božanske stvari i bogovi će vas ostaviti na miru ili neće. Biti ili ne biti pitanje je večno!

Život i jeste satkan od antiteza, čovek se panteizira (panta rei) posebno kada je antietičan, ali nemojmo preterivati!

Informacije, o ovim pitanjima, lako pronađemo na internetu, ali, tek u njih treba sumnjati.

Poenta je da se shvati šta se dešava,

U Americi 80% ishrane sadrži neki vid GM organizma.

Amerikanci su toliko opsednuti reklamama da produciraju TV emisije o ljudima koji ne mogu da prestanu da kupuju.

Kada spaze ‘akcija’ oni u akciju.

Moraju da kupe proizvod pod akcijom. Zatim kupljeno guraju po celoj kući koja im se, iz prostora intimnog boravka, pretvara u skladište; zastanite i zapitajte se: da li im je mozak podložniji marketinškim manipulacijama od vašeg? Sumnjajam.

Pominjati crni sok (trend je da se ne pominje ime kad se piše loše o soku) i prateći marketing, dolazimo do momenta kad ja neću da ga pijem jer mislim da je otrov na dugačku stazu i ruka mi sama krene ka pomenutom soku; neki deo mozga se aktivira i ja pri osećaju žeđi automatski biram crni sok; ako treba smišljam razloge, racionalizujem svoje postupanje.

Ne teba biti istzraživač da bi uvideo očigledno.

Dok na svim vestima čujete da jedan vizionar među najbogatijim ljudima na planeti donira preko polovine svog enormnog finansijskog bogatstva u dobrotvorne svrhe i svi se oduševljavaju tim potezom, dok na istom ekranu gledate Bill Gates-a kako vakciniše decu i ljude po Africi, Indiji i zemljama trećeg sveta! Čovek im nije dao hleba da iznivelišu naduvane stomake i knjiga da se obrazuju, nego ih je častio Monsanto vakcinom i to se predstavlja kao humanitarno?

Kombinacija sile, marketinga i GMO nas stavlja u nezavidan položaj.

Insistiram da se istraže ovakve pojave da bih mogao da razradim svoju sumnju.

Ministarstvo odbrane neka decidirano kaže: imamo

više je stvar etike ali i prava ako je ugrožena budućnost nacije i njeno mentalno zdravlje. Protiv svake cenzure, jesam, kada su ideologije u pitanju, ali kada ugrožavate svest deteta tada je to priča iz sasvim druge priče, sasvim drugie konotacije.

Deca nisu na prodaju!**Roditelje kupujte i preprodajite, trgujte sa njima, ali decu ne dirajte.**

Organizovati sprovođenje zakona vezanih za zabranu GMO i da se to detaljno prati i sve na način tako da korupcija ne može da ometa proces realizacije zakona.

I ako vas već kupuju, a kupuju vas, držite nivo

Izgovori poput prezauzetosti, izgaranja na poslu, obraćanju pažnje samo na pozitivne stvari u životu neće zaustaviti ovo što se dešava u našem dvorištu

Moramo se pokrenuti svi, i meni je u početku bilo teško da smišljam i pišem ovaj tekst, pa sam uspeo da se nateram, jer možemo doći do momenta da bude prekasno, širenje informacija je krucijalno, naterati ljude u svojoj okolini da se zainteresuju za pitanja zašto su suše pored toliko kanala, zašto poplave pored tih istih kanala.

Finansijske krize, nezaposlenost, korupcija, opeterećujući političari, rijaliti programi i sl. su uvod u nametnuti stil života koji ukuda individualnost i stvaralaštvo.

Zašto klizimo ka nemanju izbora u svakoj bitnoj stvari za našu sadšnjost?

Prošlost određuje sadašnjost samo onoliko koliko nam je predaka u genima a ne koliko i na koji način se sećamo svojih kolektivnih predaka.

ili nemamo informacije da nas neko zasipa otrovima iz aviona u nekim prostorima izvan jurisdikcije države. Ako smo kompetentni za taj prostor da se napišu adekvatni zakoni.

Kontrolisati medije i pratiti uticaj medija na decu

Odgovor je tu, danas, sada, ovde. Samo moram znati „Ključne reči“

i ako je moguće ne živeti u pogrešnoj državi.

sTRAHINJIĆU BANE I JUG-BOGDANE

a kad začu Ture Vlah-Alija,
Kako li se Ture pridrnulo,
Te poskoči na lagane noge,
Opasuje mukadem-pojasa,

U to doba bane pristasao,
Mudar bane, pak je ištetio:
Na jutru mu ne zva dobro jutro,
Niti Turski selam nazivaše,

"A ti li si? jedan kopilane!
"Kopilane, carev hainine!
"Čije li si dvore poharao?
"Čije li si roblje porobio?
"Čiju l' ljubiš pod čadorom ljubu?
"Izlazi mi na megdan junački!"

Al' ne čeka Strahiniću bane,
No na njega đoga nagonjaše,
Pa na njega bojno koplje pušti

Pruži ruke silan Vlah-Alija,
U ruku mu koplje ufatio,
Pa ti banu riječ progovara:
"Kopilane, Strahiniću bane!
"A šta li si, vlašče, premislio?
"Nije s' ovo babe Šumadijske,
"Da razgoniš i da nabrekuješ,
"No je ovo silan Vlah-Alija,

"Što s' ne boji cara ni vezira,
"Što j' u cara vojske državine,
"Čini mi se sva careva vojska,
"Kao mravi po zelenoj travi;
"A ti, more! megdan da dijeliš!"
to mu reče, bojno koplje pušti,
Od prve ga obraniti šćaše,
Bog pomože Strahiniću banu

bog pomaže Strahiniću banu,
Ima đoga konja od megdana,

Buzdohane perne polomiše,
Polomiše, i pera prosuše,
Pa su britke sablje povadili,

Turčin manu, a dočeka bane,
Na sablju mu sablju dočekao,
Po pola mu sablju presjekao;

Ne da Turčin glavu ukinuti,
Ne da svoje ruke ištetiti,
No se brani s onom polovinom;

Do balčaka sablje dogoniše,
Pobaciše njine odlomčine,
Od hitirijeh konja odskočiše,
Za bila se grla dovatiše,
Te se dvije ale poniješe;

A kad banu muka dosadila:
"Ljubo moja, tebe Bog ubio!
"Koje jade gledaš na planini?
"No ti podbi jedan komat sablje,
"Udri, ljubo, mene, ja Turčina:
"Misli, ljubo, koga tebe drago."

Ali Turčin ljuto progovara:
"Dušo moja, Strahinova ljubo!
"Nemoj mene, no udri Strahina,
"Nigda njemu mila biti ne ćeš,
"Prijekorna biti do vijeka:
"Koriće te jutrom i večerom,
"Će si bila sa mnom pod čadorom;
"Mene biti mila do vijeka,
"Odvešću te Jedrenetu gradu,
"Narediće trideset sluškinjica,
"Nek ti drže skute i rukave,
"Raniću te medom i šećerom,
"Okititi tebe dukatima
"
"Udri sada Strahinića bana!"
Žensku stranu lasno prevariti:

POEZIJA

Nastavak sa strane 30.

Na mogući odgovor Dragan je čekao skoro dve godine. Uoči osmog marta, Dana žena, dok se mučio da na malom prostoru u samom centru grada parkira svoj auto, ispred njega je stao nov, novcijat sportski mercedes metalik boje. Iz njega je uzdignute glave sa osmehom na licu i pogledom upćenim negde u daljinu, izašla jedna elegantna dama sa dugom plavom kosom. Njen lepo lice došlo do izražaja i zahvaljujući minđušama neobično lepog oblika, kao i upadljivom zlatnom lančiću oko vrata. Zagledavši se bolje u njen lice, Dragan shvati da je to, zapravo, Sanja. Zbunjen, ne verujući svojim očima, dok je izašao iz kola, mogao je samo leđa da joj vidi i kako se brzo udaljava. U prvom trenutku je htio da potrči za njom, međutim dok je tako neodlučan i kao omađijan gledao za njom, ona se izgubila u masi prolaznika. Osetivši se prevarenim, seti se njenih reči, kada su se zadnji put videli da je ona poštena žena i da pare nisu sve u životu!

MIRJANA SOKOLOVIĆ

SVETIONIK

Pravila sam te
Od snova
Od koraka
Putovanja
Posrebrenog granja

U noći,
Od morske pene.
Tražila sam te
Iza oblaka
U klisurama
Ispod vodopada
Dolazećih neda
U zori,
Iza šaputanja.

Skrivala sam te
Od pogleda
Od oluja
Strahovanja
Lažnih obećanja
U ljubavi,
Od svega mogućeg.

Dozivala sam te
Tišinom
Na obali
Tako sama
Godinama
U predvečerje,
Kao napušteni svetionik.

**У Високој гори храм
Свёти Острог у ка-
мену
Мир сведочи
Веру лије
Док молитвом из ке-
лије
Смеран, веран,
Врх времена –
Бога слави
Василије.**

SLAVA BOGU

Bešumno i blago
Kročio si
Na prag sumnje
Moga nenadanja
Krepkim korakom spasa.
Obučenog u odoru
Svetlucave nade
Spazila sam Te,
Udstojena,
Ovenčanog ljubavlju
Prebesprekornom
Baršunastom i mekom.

Godine lutanja
Žednom dolinom radosti
U zemlju, bezumljem, nizvođene
Sa paperjem goluba
Poletele su
Na sunčeve dvore
A Ti si postelju moju
Poljupcima anđela darivao.
Uslišio

Moj nemušti zov
neznanja –
Na bedemu
spasenja stojim
U smirenju pesmoslovim
U vapaju pritičem
Mirisima Tvoje cvetne bašte
Dok milost mi svoju javljaš.

TATJANA SUSLOV**ALJOŠA**

Naučio si me:
od Dunava ništa nije jače,
u avgustu su zvezde velike i
blizu
-svaki bol je besmislen
kad se suoči sa svemirom.

Svemir.

Ne brini ništa.
Ne boj se ništa.
Materija je neuništiva.

Tu negde, za uvek,
gde se reka račva i brza oko os-
trva,
držaćeš za ruku
radoznaš devojčicu,
ostarelu ženu

DRUGI DAN ZA TUGU

Na tom kamenu sam
ostavila svoj zmijski svlak.
Tašta i neoprostivo ohola,
odustala sam od poniznog odus-
tajanja...

nema kraja dok ne zapeva
debela pevačica i ne pukne puška
okačena u prvom činu...

drugi će neki dan biti za tugu,
neko jutro za tugu,
kada u ogledalu ponovo

ugledam
umorno i nesrećno
lice moje majke.

**JOVANA MILUTINOVIĆ
PESNIKOVO SLIKANJE**

Noćas, moje telo postaće ti
platno,
u kistove od zlata pretvori prste,
sad zaustavi na časovniku klatno,
tvoje reči u boje nek se prekrste.

U tišini stvaraj svoje prvo delo,
lagano iscrtavaj konture lica,
oboj vrat i nabrekla nedra u belo,
ne daj žudnji da ostane samo
skica.

Slikaj po stomaku nijanse
proleća,
pomešaj s kapljicom rose tem-
peru,
oživi purpur tek procvaloga
cveća,
zaboravi da činiš pesmi neveru.

Sa palete uzmi ko vatra crvenu,
na široka bedra ruke svoje spusti,
rasplamsaj dodirom buktinju
strastvenu,
novom činu umetnosti se pre-
pusti.

Od mesečine meke načini mi
ram,
među sedefne zvezde okači
sliku,
zarobi u grudima pred knjigama
sram,
u nemirnoj tami divi se tom liku.

Uzdignute glave napusti atelje,
tragove od greha suze će da
speru,
sa sobom ponesi naslikane želje,
u sumornu zoru vrati se svom
peru.

Deveta noć

U peperalji zapaljena cigareta,
Mirisi mošusa i dima,
Na radiju opereta,
Jad u slabim grudima

Na stolu plamti sveća,
Oči postaju vlažne,
Čaša vina već treća,
Reči su nevažne.

Nag muškarac u mom krevetu,

Nepoznat ukus tela,
Ne spavam noć devetu,
U mislima sam tvoja cela.

**BERISLAV BALAŽ
DVE SILE**

Tiho u tami međ' četiri zida,
sa usana tvoje mi skliznulo ime.
Ničeg' sem njega bivalo nije,
da razbijje podmukli veo tišine.

Nisu se čuli vapaji srca,
koje kroz uzdah slao sam tebi.
Ni reči molitve smišljene vešto,
u moje te naručje vratilo nebi.

Na tronu noći bez izuzetka,
u meni za prevlast se pobila sila.
Jedna je ta sto još te volim,
sa onom da moja nisi ni bila.

Zalud se nadam tebi k'o zeni,
jutro mi bolnu istinu nosi.
Jer ona druga sila u meni,
sasvim sigurno pobedu nosi...

MILENKO MILOŠEVIĆ**JAVNA TAJNA**

Ljubav je javna tajna
Hrana za dušu milost za telo
Najlepše za svet Božije delo
Ljubav je večera tajna
Melem na ranu svetskoga rata
Dobrim ljudima milošću data
Ljubav je večite mladosti hram
Što trajno u Bogočoveku živi
Beskrajne je nežnosti dokaz
znam
I ni za šta oni u ljubavi nisu krivi
A onaj ko voli nikad nije sam.

KAŽI MI

Moj život, moj pokoj, moj je
grob.
Sahrانjen u Tvom srcu molim Ti
se Bože,

POEZIJA

Ti dragi Bože, reči su Tvoje
blage i večne
kaži mi ljubav, kaži mi djeva,
kaži mi radost, kaži mi život.
Rečju svojom moćnom i presvetom
pozovi me Gospode i probudi u
meni
nadu, ljubav, radost i veru u život
i dozvoli mi da siđem sa krsta
na kome od rođenja raspet stojim.

LUTALICA

Lutalica u potrazi za Tobom
Lutalica u potrazi za srećom
Lutalica u potrazi za ljubavlju
Od oaze do oaze kroz pustinju
Od ostrva do ostrva na okeanu
Od zvezde do zvezde u svemiru
Lutalica sam od rođenja
U potrazi za sudbinom
Lutalica sam ženo
U potrazi za rukom Tvojom
Lutalica sam dok tražim Tebe
Večito sam kao Ti što si sama
Dok dojiš dete lutam u mislima
Po predelima koje volesmo
Kao jedno drugo i sav svet
U kome lutajući nadosmo se

DAJANA KOSTIĆ

BOJA SNA

Prišao mi je, jedan prosedi gospodin, dok sam razgovarala sa koleginicama i ljubazno zamolio da uzmem presavijeni komad papira.
Nisam shvatila o čemu je reč.
Misnila sam da treba nekome da predam poruku, no on je ubrzo otklonio moju nedoumicu: "Ne , ne treba nikome ništa da date.
Ovo je za Vas".
Ljubazno se nasmešio , predao mi papir i otišao. Otvorila sam ga radoznalo i ugledala stihove:

UHVATIO SAM TI OSMEH
PRE NEGO ŠTO ME JE
SVETLOST PROBUDILA.
NISAM STIGAO
DA SHVATIM MISAO
PRE SRCA I OKA,
A TI TAKO SREĆNA I
DUBOKA
PROBUDILA SI U MENI
ZORU U KASNO POPODNE.

ZATO TI HVALA PLAVA
OD ANĐELA I LJUBAVI SAZ-
DANA.

GORDANA KNEŽEVIĆ POZORIŠTE UTAKA

...ništa ti tu ne možeš....
ni da me raščlanиш
u vodu potopиш
ispod busena trave ime da mi
sahraniš
da me na mokroj steni
uz veštačke alge položiš
pa da me nahranиш
da me pojedeš
da me....
tražiš
između lomnog mesa i krljušti
u nakotu vučjem
u pačjem kljunu
da čutiš
kroz zidove od plastelina
pa preko pamučnih polja

do lovora
do bronzane glave
do...kraja i beskraja
gde sam te provincijski
volela kao pralja
u pitomo pseto se preobratila
da bih te omela
zavela
u mladu trsku sakrila
od proždrljivih ala
od slepih mravinjaka
od.....nule do zlatnog broja
sva naša zimzelena venčavanja
i ovo carstvo da se sačuva
jezikom punim vina i vinograda
i tvoje neznano gde
i moje sigurno ništa
na uskršnje jaje
detelinom oblepi
i decu nam nerođenu
u žuto nacrtaj
i... ništa ti tu ne možeš
ovo je nas svet
Pozorište Lutaka

LJUBICA ĐUKIĆ NEMIR

Nemir je pravi nepozvani gost,
Dolazi uvek kad mu vreme nije,
Telom našim vešto gospodari,
I u duši često ume da se krije.

Kao pauk, mrežu svoju plete,
Sapliće nas na svakom koraku,
Danova nas vodi ispod ruke,
Noćima nas presreće u mraku.

A za nemir prave medicine
nema,
Poznaje ga tuga, poznaje i sreća,
Nikad ne umire, a uvek se rađa,
Što je stariji, snaga mu je veća.

Ima samo jedan nemir, to svi
dobro znamo,
Jedini nemir koji nam je mio,
Slatki nemir, u mladosti što je,
Zbog ljubavi, često k' nama
dolazio.

MINA MIHIĆ SAN

Sanjala sam nekakvog anđela
predele poznate, daleke

Sanjala sam onu grobljansku
tišinu belinu smrti i savršenstvo
buketa crvenih ruža.

Sanjala sam u toj belini tminui
ruku sa nebesa
što ka meni se pruža.

Sanjala sam da pevam u inat-
nekakvom zlu crne vrane
osećala zlu slutnju

Sanjala sam grehe
isebe na poznatom tlu

Da li sam sanjala
samo okajavanje
kroz čutnju?

MINA MIHIĆ OSTAVLJAM TE

Povređuješ me svesno pokretom svakim
Zid postaje proziran dok duša se kida,
Ali ostavljam te i odlazim korakom lakim.

MIODRAG JAKŠIĆ, MIĆA IZVESNE KLICE ISTINE

Imam pet početaka, za pet
pesama.
S namerom, dovršetka.
Baš, zbog početka.
Razgovoru, smerno, dodajem
potrebnu dimenziju
za smisao u punoj želji,
da rečenice krenu, da nas
zbližavaju.

... Tražeći univerzalnu
metodu,
nemoj postavljati pitanja ako
nisi kadra primiti odgovor,
ma kakav on bio.
I uzmi sve veličine, rationale,
granice...
U istom trenutku mislimo na
iste stvari, koje bi radili.
Saznanje da um stvori ono
večno, koje prvo boli, shvatiš:
Japanski kralj je zabranio
ljubljenje na ulicama Tokija i
stvorio najlepša ljubavna
gnezda.

Saksonski alhemičar tražeći
hemijskim putem zlato,
napravi, porcelan.
I taj, KK, tražeći pomorski put
ka Indiji, otkri novi, najvažniji,
kontinent.
To tako, ide...
S busolom ili bez nje, izvesne
klice istine, prirodno niču iz
duše.

Probnim usaglašavanjem us-
pevamo da,
ubacimo, zajednički, žeton u
džuboks života.

Melodiju, po meri, da biramo.
Ili da život posmatramo iz
zadnjeg reda bioskopa,
na velikom platnu...
Više ljubeći se, no gledajući.
I sve to,
u prilog dovršetka pet pe-
sama,
jureći ka toj jednoj, jedinoj,
napisanoj i stvarnoj.
Tebi.

TANJA MILOJEVIĆ POSADIĆU VRBU

Nestaću jednog dana
Ni malo lepog ...
Ni toplog,
Ni hladnog
Ni posebno nešto lošeg

Ali ču pre toga posaditi,
jednu malenu vrbu kraj reke,
i to će biti jedina vrbu na svetu,
s razlogom pravim žalosna.

Posadiću vrbu.

FILM

Sa mnom se parniče svi snovi
moji
Sa snovima tudim što svako ih
sanja
Moja su sećanja taj film u boji

A slova subtajtla sve manja i
manja ...

I ovo nij emoj dom , niti moj
kutak
I pitam se čija su ovo deca kraj
mene
Prepoznajem samo onaj trenutak
Kad zaledim sliku i svi zaneme.

BITANGA

I opet činim nešto pogrešno.
Bitanga ostaje bitanga ali ,
sa velikim B .

Bitanga
Burbon.
Boca.
Belo.
Bes.
B.

I opet činim nešto pogrešno.
Bitanga ostaje bitanga ali ,
postati Bitanga sa velikim „ B „,
je ipak n

**VLADIMIR BLAGOJEVIĆ
SREĆA**

Pitao sam jednom život
Da me malo sačeka,
Rekô mi je:
Da je čar u čekanju,
Čekô bih te doveka.

Stani, bre, živote – opet ja –
Pa, zar sreća nije lepa „samo dok
se čeka,
Dok od sebe samo nagoveštaj
da“?

A, život će:
To ti rekô onaj što je čeka...
Ili onaj što je lično zna?

Dobro, bre, živote,
što se sam od mene ote,

Da l' je lepa sreća što se desila?

A, život će:
Nije sreća ubeđenje da je
prošlost vesela,
Već je sreća ushićenje na to što
se dešava!!!

Pitao sam jednom život
Da me malo sačeka,

Rekô mi je:
Da je čar u čekanju,
Čekô bih te doveka.

DA SAM

Da sam drvo samo gledao,
Dosada bi drvo triput procve-
talo.Da sam oštar kamen grlio,
Sada bi oblutak bio.
Da sam pismo u boci pustio,
Dosada bi svet oplovilo.
Da sam trud za tebe polovio
Možda bi mi život jasan bio.
Al' sam dao. Nisam stao.
Kad prelilo? Nisam znao??!

ILUZIJA

Medeni mesec, jednom davno
Sedi čovek na ivici bazena,
S druge strane prolazi,
U belom kupaćem kostimu,
Predivna žena,
Doživotno urezana scena.

Ta žena i ta scena,
Uvek su stajali između njega i
njegove žene,
Tajanstvena misterija trenutka
Remetila je život i ljubav sve
vreme.

Na godišnjicu, dvadeset godina
kasnije,
U istom hotelu, na istom bazenu,
Slike konačno postaju jasnije.
Čovek sedi na ivici bazena,
Gleda i ne veruje,
S druge strane bazena prolazi

Onaj isti beli kupaći kostim
I ona predivna žena,
Prosto nemoguća déjà vu scena.

Ovoga puta on ne odustaje,
Ne veruje da je moguće, ali us-
taje.

Obilazi bazen i ženi iza leđa zas-
taje,
Rukama joj ramena okreće,
I s nevericom gleda. Stalo je
vreme.

Ne zna da li da se smeje ili da
plače od sreće.

Dvadeset godina iluzije
Neke druge idealne žene,
A nije ni shvatao da je ima,
Dvadeset godina ranije,
S druge strane bazena,
Nije je video jasno,
Prošla je njegova žena.

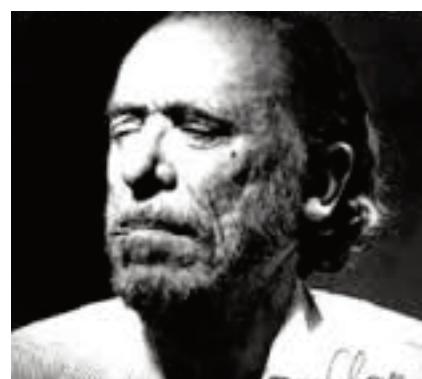
POEZIJA ŽIVOTA

I kad me nebo
Na svoje pamučne oblake digne,
I kada dode na red
Ono što svi čekaju da stigne,
Ja ču znati da je počelo...

Počela je pesma moja
Da živi bez mene,
Da slobodno pliva etrom,
Kao miris žene...
I znaću da je živa...

Gledaću je kako
Kroz tanane duše hodi
I kako bez tela moga,
Uzvišenu ljubav vodi...

I kad učini se da je vreme za me
stalo
I da zadnje poglavlje je moje

priče palo,
Poezija moja živeće... te
večnosti malo...
Sve što jesam, to je u nju stalo.

ZBUNJEN SAM

Rekla si da voliš kišu,
A od nje se pod kišobran kriješ...
Rekla si da voliš vetar u kosi,
A kad duva, ti kosu u kiku sviješ...

Rekla si da voliš sunce,
A od njega u hlad bežiš...
Rekla si da voliš prirodu,
A ka centru grada teži...

Rekla si da muziku voliš,
A muzika retko svira...
Rekla si da moju poeziju voliš,
A knjiga se retko dira...

Rekla si da mene voliš...

USPAVANA LEPOTICA

Strasti su joj utihnule,
Ni vetrovi s Himalaja ne bi je
uzbudili.
Kô Trnovu Ružicu...,
Uzalud je poljupci mazili i budili.

Mislio sam godinama
Da njen princ sam ja,
Držao je sve to vreme podalje od
sna,
Mislio sam da i ona bajku dobro
zna, Poljupcima toplim,
Budio sam emocije ja.
Ali, jednog dana proročanstvo se
i desilo,

Uspavana lepotica tonula je u
sve dublji san,
Tople usne više nisu uspevale...,
Strasti njene duboko su snevale,
Više nisam uspevao želju da joj
dam.

Put svile bih putovao,
Sve bogove ovog sveta konsul-
tovô,
Samo da mi neko,
Pravi recept dâ,
Da još jednom poljupcem je
Probudim iz sna.

BANE EKSER MARINA

Imaš osmeh koji leči,
mirišeš na sitne slasti,
ljubiš se sa puno žara,
morao sam na to pasti.

Ušla si u moju pesmu,
prekrila me velom snova,
pališ požar u mom srcu,
ti si moja ljubav nova.

Kad pogase se fenjeri i zapale
svici,
na krilima strasti u najlepšoj
priči,
kapne mi tišina u čašu crnog
vina,
dodirnimo zoru, draga Marina.

Zamagljene su nam oči,
desila se ljubav nama,
padni sad na moje grudi,
da ne budeš više sama.

Ušla si u moju pesmu,
prekrila me velom snova,
pališ požar u mom srcu,
ti si moja ljubav nova.

Kad pogase se fenjeri i zapale
svici,
na krilima strasti u najlepšoj
priči,
kapne mi tišina u čašu crnog

vina,
dodirnimo zoru, draga Marina.

MILOVAN VITEZOVIĆ - RASTKO NEMANJIĆ

Iznad istorije ratova i država
koju stvaraju moćne
vojskovođe, u kojoj se
pokazuju do mita neustrašivi
junaci, stoji istorija ljudske
borbe da se čovek, ljudi i nar-
odi što više uzdignu, to jest,
istorija ljudskog mira i
pregnuća. To je istorija
ljudske civilizacije, ta
čudesna brojanica kultura
naroda. Tu istoriju stvaraju
oni koji su umom i duhom
najmoćniji. Među njima se,
opet, izdvajaju junaci vekova
i naroda.

U ukupnoj istoriji srpske kul-
ture posebno se izdvajaju
dve ličnosti, dva velika
stožera — Sava Nemanjić i
Vuk Karadžić. Sava Nemanjić
je utemeljitelj duhovne istorije
Srba, a Vuk Karadžić ob-
novitelj.

Delo Save Nemanjića jeste
delo da se narod srpski pre-
poznaće u svojoj državi, u
svom uverenju, u svom
jeziku, u svojim zakonima i u
svojoj pravdi.

**ALEKSANDAR OBROVSKI
TAMNO PLVO NEBO**

Tamno plavo nebo.
Bez meseca
zvezde se prse.
Kućica za psa –
truli čamac bačen
na obalu.
Cveće i korov
svuda oko kuće.
U kući zaključan mrak.
Umesto da
zakukuriče – zaškripi
Petao na krovu.
Odškrinuta vrata
– proviruje debela
komšijska mačka.
Bulke iz žita –
izviruju na prašnjavi
seoski drum.
Letnje popodne!
Deca se vraćaju s plaže -gazeći
senke drveća.
Sneg ne prestaje!
Najavljenim gostima
podgrevam čaj.

VITOMIR MILETIĆ – VI-TATA

Vrela cev topa.
Isparava prolećna kiša.
Letnji sumrak.
Senka srušenog mosta
na drugoj obali.
Klizi čamac.
Po vodi razlivaju se
senke topola.
Kroz ogradu
od bodljikave žice –
miris Dunava.
Zidni kalendar –
iz juna u januar

prelete muva.

Seosko groblje –
razapetog Isusa
šiba kiša.
Ispred šanka
stoji preparirani
vuk -
pijanac mu naz-
dravlja.

Ulična svetiljka.
Pijanac mokri svoju
senku na zidu.

BRANISLAV ĐORĐEVIĆ
Jučerašnji sneg.
Od ariša do bora
– trag veverice.

Još samo vrapci
u kuću mog bivšeg psa
ponekad svrate.

Prolećno jutro.
Na kraju srebrnog traga
– puž.

Procvale trešnje.
U svakoj krošnji još
i mlad mesec.

Ostrvo Vido...
još lebde nad nama
duše ratnika.

Gledam kapute.
Nijedan pogrbljeni -
na čiviluku.

Jesenja magla.
Tek zvižduk voza stiže
na treći peron.

Sakupljam lišće
sa groba moga oca -
vetar sa susednog.

**OSTRVO VIDO,
BELEŽNICA SRPSKIH
MUČENIKA**

**ZORAN ANTONIĆ
Logorska vatra.**

Logorska vatra.
Kreću se levo-desno
senke Cigana.

Prolećni pljusak
sa školskog zida skida
Čića-Glišin osmeh.

Nad katedralom
rasprsnu se vatromet -
padaju zvezde.

Snežna pahulja
u dugoj crnoj kosi -
jedini ukras.

Zlatiborska noć -
u jezerskim talasima
nestaje mesec.

Kora hrasta -
preko urezanog imena
prelaze mravi.

Opada lišće -
sve više zvezda
u krošnji hrasta.

Starac za konjem
zaora poslednju brazdu
i svoju senku.

GORAN POLETAN

Vjetar, vragolan,
miluje sve ruže redom-
one se crvene.

Nepomične, kao
razbacano kamenje
- ovce u polju.

Ptice pojele
trešnje –
peteljke ostale
meni za čaj.

Pijanac priča
- konj samo potvrđuje
klimanjem glacem.

Nova godina
- gledam nove čestitke
starih prijatelja.

Ispucalu zemlju
prekopava seljak
- za njim i ptice.

Prošla je ponoć
- zidni sat sve glasnije
broji minute.

Muva u mojoj
čaši – šteta za nju
i za mene.

**SVETLANA ĐURĐEVIĆ
EPILOG**

Eto, to sam Ja. Ja sva, pa Ja, i
sva ja, pa opet Ja. Negde, kao
kroz maglu, podsvešću mi
promićeš. Nestvaran si, neposto-
jan, Stalno uzmičeš dodiru i
prelamaše i imaginarnoj,
našoј...

Ipak, hvala ti.

Hvala što si, makar i tako,
bio sa mnom;

Što si mi pomogao da nađem
sebe... u tom nestvarnom i
nepostojanom delu ... tebe.

KOŠMAR

Udišem pohlepno tvoj opojni
zadah rušim se u procepu
beskonačnosti i mrtvila.

A voleh te nekad u rujnom ob-
zorju jeseni. I mišljah, da sreća
nije ružin prah...

O, kako samo očajno poželeh da
te upijem u sebe osmehom
sveobuhvatnim! ... a ostade mi
samo bela smrt. I vetrar, koji
izbrisaje srebrni ružin prah

Videh te, jednom, na kraju sum-
raka kako spokojno vučeš poder-
ano srce. Osetih strah treptanja
krila ptice nemoćne da dođe po
svežu krv.

OSTATI SVOJ

...A ja sam pusta stena
okrnjenih crnih suza nečijih.
Upijam sav zadah ove trošne
izbušene i opustošene planete a
ipak i dalje stojim na bedemima
nekih starih izmrcvarenih i
davno zaboravljenih pojnova
Pravda i Istina.

..A ja sam samo kamen spoti-
canja izopačenih,
nekad briljantnih misli.
Okužena i uprljana grešnim
i besmislenim vizijama sreće,
i davno pokopanim
iskonskim osećajima bola
i patnje nekod drugog Ja.

...A ja – eliksir – plutam
u bezgraničnom vihoru
krika ptice zloslutnice,
ulaštenih zlatnih pera,
dok mi vapaj crnih slutnji
zagrušuje kliktaj
osakačene, pregrubo deflorisane
tajne –
ostati svoj.

**SANJA POPOVIĆ
STAZA**

Pola života Ljut, samoživ, lud
Čitav život Animalan oko svoje
ose Na kraju Oči uplašenog
dečaka

Pružaš ruku Zver u meni krotka-
Suza deteta Moli oproštaj za
oboje

ODGOVOR TRAŽIŠ

Sad klekni Na pesak moje duše-
Pokaži mi horizont Ustani tiho
Usamljenost ostaje nema Nošena
vetrom U korak sa tobom istina
golaLomi nam oko Put srca

LJILJANA CRNIĆ**UNUKU NEKE KRALJICE
MAJKE**

Ti, malo umrljanog porijekla
agrarnom krvlju, uzvišen,
pusti mene,
princezu od rođenja.
Pogriješiti će
nastaviš li da me gledaš...
Znam da si unuk neke kraljice-
majke,
doduše vanbračni.
Naber mi onih kaćuna
očaravajuće ljepote
kad kreneš niza stranu
svoga kraljevstva.

Rasprostrij močvarne livade,
smanji
aktivno svoje želje. A ja?

Ja ču prosuti ljubav umjesto
mamca...

Čekam da se pojaviš, da kren-
emo kroz sadašnjost.

KRLEŽINA ZEZALICA

Ti moj Bog Mars izazivaš.

Mrzim Žohare oko sebe
preplavljuju , guše me.

Dovodiš me do Ruba pameti.

Teze za jednu diskusiju
slobodno upotrebi,
do novog našeg susreta upamti!

Ne volim nešto Krležu
“Andriću” moj...Na sreću, nisam
grofica, nisi ni ti baron iz Glem-
bajevih. I neću da budem
netko koga nitko neće.

A ako napravim ipak Izlet u
Rusiju Ti ćeš biti pored mene.
Valjalo bi , zajedno da je upoz-
namo.

Ja u Logoru, a ti? Gdje si?

Dovodiš me do Agonije dok ti
uporno govorim- nisam pjesnik,
nit’ esejista a nisam ni novelista
ni romanopisac. Čak ni drame
ne pišem. Ma ni novinar nisam.

Pusti me. Hoću samo sanjar da
budem i da te volim. Onako.
Mazno, željno, bludno baš tebe...
Da, tebe, “Andriću” moj. Da li si
upamtio?

Hoću dnevnik o nama...

MILI MOJ, DRUGI PUT / Ni-
hadu Mešiću Riveru /

Možda te iznenadim slijedeći
miris Baščarsije. Pa te nađem u
kući Maka, naslonjenog na onu
olovku, koja je samo malo višlja
od tebe, dok te bez daha slušaju
mnogi.

I nemoj da ostaneš bez teksta
ako me ugledaš da sam navratila.
Ma ne. Tebi se ne navraća.

Tebi se dolazi da pjesničarimo,
ljudujemo, sanjarimo. Zaboravl-
jene stihove vraćamo smijehom

dok nas peckaju one slatke,
meni, tvoje slane kifle

iz Imareta. Vrele iz vrećice
krademo jedan od drugog.

Pa pod fenjerom mjesecевим
posijedamo na Njeno
Veličanstvo kaldrmu (Još je pok-
varili nisu) iznad Sebilja, sve
‘nako, svečano obučeni.

Ogrnemo se Sarajevom,
snovima, stihovima ljepotom i
smijehom, ne sluteći da to djeca
iz nas vrište. A Mak? Možda sa
nekih visina, čudom se čudi i
sluša naš smijeh, dok smjehu-
jemo na putu ka Telalu i Hajatu.
U kojem si ono ti? Soba 204.
Ostalo su snovi. Volim te Mili
moj...

Jednog 11.O1.2013. dok se
mjesec spremi na spavanje...

O PSIMA I KARAVANAMA

Umorna od ja nekvalitetnima, is-
praznila sam džep pun čarolije.

Vi čudnim slučajem nekim
zalutali u moj život- Što će vam
tolike laži? Iz skrovišta vaših,
od košmarnih snova, izmišljen-
jih,

izbacujete svoj otrov, po-
danicima licemjerja, bescilja

i ranjenih sujeta... Kada su vam
radosti nestale? U duši mi tuga
drijema, ali vam više ni
svoje psovke ne dam.

CRVENA NESTAŠNA MAŠNICA

Noćas bih ti poslala sebe. Onako,
upakovana u nešto crno. Sve sa
mašnicom crvenom. Da se od
nje zacrveniš. Da me poželiš. Za-
grij krevet. Pod jorgan da ulti-
tim. Možda nam se noge u
bezobrazluk zapletu... Pa ti još i
u pjesmu uđem...A poslije?

Sanjariti mogu sama...

NAŠ SAN

Zlatni okvir ogromnog ogledala
šepurio se sred sobe. Knjige
svuda uokolo. Tvoje knjige gu-
raju se na rafovima snova. Mojih
nigdje nema. Da l’ knjiga, da l’
snova da l’ mene? Oko tebe, neki
čudni popovi šetali su te noći sa
većom bradom od tvoje.
Gledali nas.

Ništa govorili nisu A mene nije
bilo. Nigdje nije bilo mene. Da li
su osuđivali naš grijeh? Meni,
ljubavi, nikad dosta...
Ostala sam te željna.
Nek mi jutra krenu nježnošću
tvojom.
I bi san. Naš san.

ŠUTNJE

Opustošena stvarnost
nagomilana u
razlomljenim mramornim
slikama
naših šutnji čeka.

Sve naše tištine
ponijela sam u svom ruksaku,
crvenom od stida.
Nadam se
poklanjam ih zaboravu...
Nekada davno
i te šutnje
značile su mnogo više.
U njima je duša stanovala...

nas dvoje...

ALEKSANDRA PRLE LJUBAV - ILUZIJA SREĆE

Tvoj lik i oči te
Samnom plaču i smeju se.
Noću mi dođu i krase sne,
Ujutru me bude i prate me.
Gledam ih tajno i želim ih,
Al njih nema, nema ih...

Čini mi se da te volim, ili je to
šala samo,
Al, i ipak, hajde da se upoznamo.
Upoznaj moje srce, oči i sreću
moje. Videćeš koliko liče na
tvoje.
Svako slovo imena tvoga,
u mojim usnama k'o dar od
Boga.
Ne krijem to da te volim,
ali za ljubav ja neću da molim.
Pitam se dal' je ljubav ili laž
ne znam da li možeš srce da mi
daš.
Ljubav je u stvari iluzija sreće
svako je želi, a posle je neće.
Jer ona nas vara, ona nas laže

ZLATKO PAŠKO JEDNOM

Kad se zagledam u stvarnost
umesto u san koji me opija,
otkriću kako je lepo lutati
Severom i voleti bez cilja!

Gromade okamenjenih uzdaha
odleteće sa mojih nejakih ra-
mena. Začuđen shvatiću kako je
tebe, draga, ljubiti lako.

Kad sklopim oči izroniće iz tame
svi tonovi ovog sveta i razliti se
poljem pokošenih nada.

Tada ćemo do mile volje recito-
vati pesme očima

DANAS sam blag kao vetar,
priželjkuju me laste, breze za
mnom tuguju...

VIDA NENADIĆ NEĆU VAM REĆI IME GRADA

Neću vam reći ime grada u
kome me moji koraci još traže.
Neću vam reći ime grada čiji su
mostovi duži i od života.

Neću vam reći ime grada nad
kojim je nebo bilo kao šatursko
krilo.

Neću vam reći ime grada u
kome naučih da kad stignem
uvek ponovo krenem.

Neću vam reći ime grada koji
nikad ne podleže zubu vremenu.

Neću vam reći ime grada u kome
sretoh i one druge oči boje
oblaka.

Neću vam reći ime grada u kome
sam kucala na svoja vrata iznu-

tra.

Neću vam reći ime grada koji
bejaše premali kavez za moja
krila.

SNEGOVI SRBIJE

Sećam se svih zima i majčine
ljubavi u njima.

Sećam se kako smo kuće Mia-
mama i ja pravile prtinu od
snega.

Godine prođoše. Miu mi lovci
ubiše. mamu sahraniše. Ostadoh
ja, da prtinu pravim sama.

I još me kroz sve duge zime
greje ljubav moje mame.

NA IZLOŽBI KIŠOBRANA

Nošena misaonim izvorima,
rečima i nadanjima, pritisnuta
tonama besmisla često osećam
poplavu u očima.

Tad, poželim kišu. Uporno se
trudeći da bar namirišem sunce,
uvek kad u Londonu pada kiša,
krenem ja bez ulaznice, na tu
izložbu kišobrana.

Tad ne vidim ni ljude, ni njihova
lica. Kao da pobegnu sa ulica.
Ne vidim ništa, osim pola mil-
iona kišobrana.

Vidim samo žute, zelene i sve
šarene kišobrane. Vidim i one
najbrojnije crne, odbačene sa
strane, zbog iskrivljenih i
polomljenih žica.

Vidim i one crvene, što se sijaju
kao zrele jagode. Najjasnije
vidim one plave, što su, dok ih
kiša kvasi kao tvoje oči i morski
talasi.

ZAMENA TEZA

Laž je istina, dobro je зло,
mnogo je malo, ljubav je novac,

bara je jezero, nepravda je pravda, prazno je razno, glupost je mudrost previše često da bi to bilo podnošljivo sad, kad više niko ne ulazi na vrata i ne izuva cipele.

NIŠTA VIŠE NIJE KAO PRE

Iako na prvi pogled izgleda isto ovo je ipak neki drugi London. Pun je miševa. I pacova. Baš im odgovara klima ova. Ovo je London bezmalo bez turista.

Uplašili se novih terorista.

Gledamo se u nedoumici. Ovo je isti grad, samo su sad u njemu drugi glumci.

A ja dođoh opet, preko sivih oblaka do ovih uspavanih umova.

Ovde sam, jer neću da budem glas požutele slike sa zida. Hoću da na njeno mesto okačim sve svoje zablude. Što pre.

Ovde sam već dugo. Dobar dan engleska recesijo. I tugo. I hladno mi je. Ni zimi ni leti

ovde čizme ne izlaze iz mode.

Znam, ne uklapam se u već napravljene ramove.

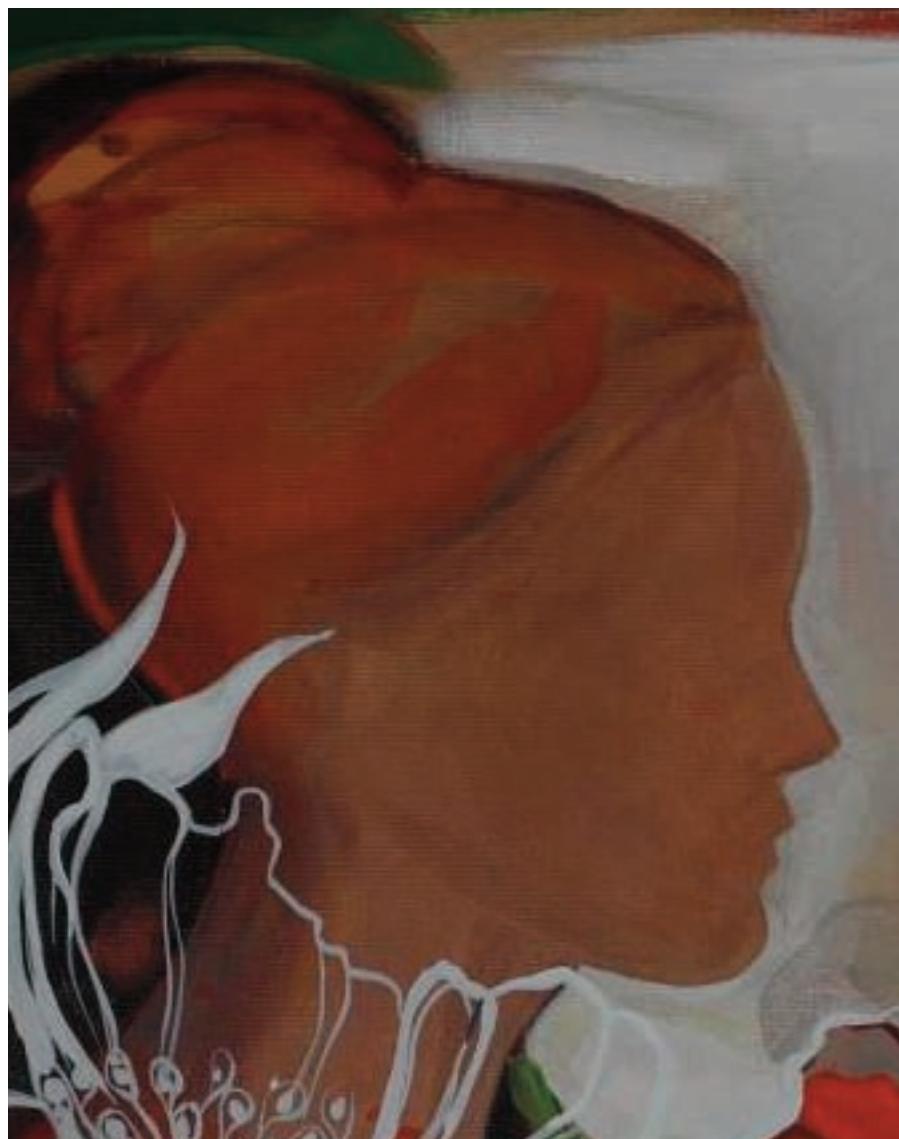
Ostaću ja samo jeka što povremeno odzvanja. Izdaleka. Kad kažem: Ovde sam Kao i da nisam. A biću. jesam.

PUTUJ

Putuj! I ne oklevaj, jer oklevanje vodi porazu.

Putuj! I uživaj... Putuj svodovima godina. Putuj!

Dok ne nađeš istinu ma gde bila. Putuj!

I traži je, makar se krila
i u najtamnijim predelima svesti.

Na putu od istoka ka
zapadu. Možda ćemo se tu i
sresti.

SEN(K)A MENE

I bi svetlost.

A moja sen(k)a se istanji
i stade verno iza mene
kao moja pratilja.
Uzalud sam je ja gazila ko-
racima.

Ona je i dalje, uporno,
koračala iza mene.
I vidno me je pratila svuda,
sve do prvog mraka,
dok se nije s njim stopila
u jedno. Crno.
I nepregledno.

I prostrla se onda preko mraka
poput stolnjaka,
kao nešto
što je naše
zajedničko postojanje.

A ona druga sen(k)a
koja je takođe moja,
malo je kome ona bila primetna.
A rasla je, u meni,
sve vreme nekako čudno,
i za mnoge neprimetno,
jer nju može da primeti
samo ono oko,
koje je dovoljno oštro.
I... duboko.
Rasla je ona u meni
znajući da tako mora,
inače
ja ne bih nikad ni porasla,
ovako sama
među tuđim sen(k)ama.

MILIVOJE POPADIĆ, DODOLE

(Kada kiša ne pada na zemlju)

Pisao bih ja i dodolama ali isprovociran reakcijom mojih prijatelja: - Šta ako kiša ne pada?

Continuo (odmah)! Kiša pada no: exstra provincian. Osvrnute se na ova četiri broja. Vidite li bujnu travu, cveće, mlade stablike, osvežene krošnje stasale flore, poneki kamen, a ispod njega izvor, par gromada, stena, barica, potočić, nadošlu reku i konačno: Sunce posle kiše.

Sjajne li slike, bogo moj!? No ako sunce pripeče tezapreti sušom onda pijte sa izvora, navrnite potoći na svoju stranu, zalite floru viškom vode iz nabujale reke i prkosno gledajte u sunce jer znate da ono uzrokuje kišu i daje vam potrebnu energiju da se izborite sa nadolazećim poplavama, požarima, vetrovima i hordama sve prisutnih vandala.

Nikako ne igrajte dodole! Nikako do doole. Ostanite gore. Kiša tuđih oblaka neće vas škropit vodom kao našeg lista. Tuđa kiša je već prerasla u nepogodu, provale, grad, oluje i orkane. A nikako da stane. Nemo doctus nasctiur.

Nemojte se prvo učiti zabrinutosti. Tuđa kiša i onako najviše pada na tuđu zemlju. Što to!: „šta ako...“ prijatelji moji? Bolje čitajte šta o zabrinutosti piše T.T Nađite dovoljno vremena da mislite. Nemojte slobodno vreme da opterećujete mišljenjem, no oslobođite vreme za mišljenje. Samo sloboda mišljenja daje zdrave plodove misli. A kada vaša unutrašnja kontrola u slobodnom vremenu utvrdi kvalitet, objavite to u kojoj god formi se vaša kreativna misao može izraziti. Tamo im je mesto. Ostavimo dodole da žive u folkloru tamo im je mesto.

Otkako plovim u svojoj maloj jedrilici okeanom slobode (vreme kada je moja država počela da se bavi sama sobom) svestan da vetar neće duvati u smeru mojih namera poneo sam vesla i pojasa za spašavanje i veštine hvatabnja ribe i znanje sakupljanja vode iz vazduha i strateške – taktičke planover ‘kompass’ da se znam vratiti u slobodnu luku koju sam uz božiju i prijateljsku pomoć delimično oslobođio; od tada moj život ima smisao.

Nisam odveć zabrinut što se moja država bavi samom sobom (neko je ’moguće’ prokleo)! Zabrinut sam samo sada kad su drugi počeli da se bave njom, da joj ne padne napamet da se bavi nama slobodnim ljudima. Naravno nisam rođen sa tom zabrinutošću i ne brinem samo o svojoj slobodi, jer sam naučio da budem slobodan na strašnom, mestu i u još gorim okolnostima; brinem i o fauni iz ovog broja, te sam se na ’Brifing’ pretplatio na neodređeno vreme kako bi makar misli bile slobodne kad ne mogu ljudi biti i na strašnom mestu postojati.

Kad me je već terao neki vrag da pomenem državu oprostite, moram da upotrebim jedan bezlični glagol na latinskom ali se on ovim jeziku ne upotrebljava u imperativu nego se umesto njega uzima konjuktiv: Pudeat te neglentiae tuae!

Bezlično se upotrebljava i pasiv neprelaznog glagola u trećem licu sibgulara svih vremena i u infinitivu na primer vivitur, živi se ! Naravno ovo neće štetiti državi a verovatno ni meni. Ali zašto sam upotrebio ove neprave ili bezlične glagole?! Fefellit, fallare. Dakle izmiče mom znanju. Nezna! I vi i ja znamo zašto sam sve ovo napisao: ’Kiša pada na zemlju’.

Milites dictunt: ’Omnia fatimus, quae nobis imperata sunt.’

A mi sve činimo ne bi li bili slobodni. Bili ili ne bili!? Mi postojimo dok slobodno mislimo i imamo kome to da saopštimo. Neka njega bezličnog da se uklapa u uslovne rečenice.

Dodore su otišle u folklor zbog glagola igrati.

Studendum est, ne qua anikvorum, discidia fiant! Što i bez prevoda znači: - treba nastojati da ne bude kakvih razdora među prijateljima.

Zahtevna rečenica, zar ne!?

LEONTINA

Ravnica

Sve je ravno.
 Zemlja i zlatno platno posećenog roda.
 A onda, ravna izmaglica, dim
 nagorelog poda,
 Gori sve ono što rodilo nije
 Ili je to neko odlučio tako
 Kad uzme šta želi, ostatak spali.
 U glavi malo prebiram misli
 Na šta smo mili, u stvari pali?
 Ja, kao magla sprženih želja,
 ležim bez reči iznad tvog tela,
 Mada bih više od svega htela
 Da se rasprhnem i krenem dalje.
 Ravnica čuti, čime to drži
 Oblaći dima, kao na tacni,
 Niko ne zna.
 Pritiskaš me na sebe, osećam teško,
 Tako mi se i čini,
 Da stvari naležu preko ravnice.
 Kad vidim drveće, reku i ptice,
 Svi bre, ko lepkom, stoje na ploči
 i dok ih tegom nevidljivim vuče
 Zemljina kugla, ja čujem srce
 A srce tuče.
 Znaš kako magla spaljene slame
 Stoji, k'o vinil na zvučnom stroju,
 Iznad ravnice.
 Sve čuti teško, k'o olovni vojnik,
 Polego poljem
 Sužene svesti u ljutom boju...

 Tako i ja ne mrdam više,
 Dok moju želju iznad tvog tela
 Usnuli dečak u tebi diše.
 Na putu za Novi Sad

Dalekovod

Dve žice na dalekovodu
 I zgusnuto jato što lebdi na dah...
 Kažu da ptice lete tako,
 Što toliko udahnu jako,
 Da im se kosti napune srećom,
 Pa lebde, lebde k'o zvezde.
 Ja sam do sada plivala dahom

Stihove Dagmar Mária Anoca (1951) i svoje sa slovačkog jezika prevela Viera Benkova

VUKOMANOVIĆ

Skoro da puknem k'o balon na Sajmu

Letos, na moru, kad odoh duboko.
 A vidim, možda da probam da poletim,
 Kad tehniku manje-više znam.
 Onda se možeš nadati zajmu,
 Jer vazduha dovoljno u grudima imam.
 Naučiću tebe, jer s velikom glavom
 Svašta bi mog'o, samo da hoćeš.
 Ti znaš da padaš s padobranom,
 To si mi rekao,
 Ali nisi da umeš da letiš.
 Mene nauči da padnem, a ja ču tebe
 a usnama napuniti ptičijim dahom,
 Pa, kad se umorimo,

DAGMAR MARIA ANOCA
 Kako je čudesan ugao na ramenu drveća
 Nadamnom kruška raskrilila svoj zeleni-prozračan sunčobran.

Aký je krásny uhol na ramene stromu
 Nado mnou hruška rozprestrela svoj zeleno-priezračný slnečník.

Bože,

kako dugo me nisi poseatio...
 ispunio leptotom i pokorom pred savršenstvom našeg bića.
 Zostúp medzi ľudí kao spokoj.
 ako dávno si ma nenaštívil...
 nenaplnil krásou a bázňou pred dokonalost'ou nášho bytia.
 Zostúp medzi ľudí Siđi među ljude ako pokoj.

SANJA PETROVIĆ, OŠTAR JEZIK

„Tvoj oštar jezik će ti doći glave.“ – je rečenica koju sve češće čujem.

Živimo u doba kada je opasno misliti... da ne spominjem beležiti i javno iznositi isto. Nekada...

Platon je vrednovao sposobnost racionalnog prosuđivanja iznad hrabrosti i želje.

Aristotel je smatrao da je promišljanje najviša delatnost. Danas...

Kapitalističko društvo ili društvo koje teži da postane kapitalističko ne poštuje intelektualce, pogotovo ne one koji promišljaju stvari pomoću reči.

Nepoželjni su.

Opasni su.

Mogu probuditi svest naroda koji su oni tako uspešno uspavali hraneći ga dobro osmišljenom količinom budalaština koje se konstantno emituju putem TV ekrana.

Biblioteke su nam prazne, knjige se ne kupuju, pisci

Jaroslav Sami finansiraju izdavanje svojih knjiga.

Intelek-

tu-

alci

imaju

niži sta-

tus jer nji-

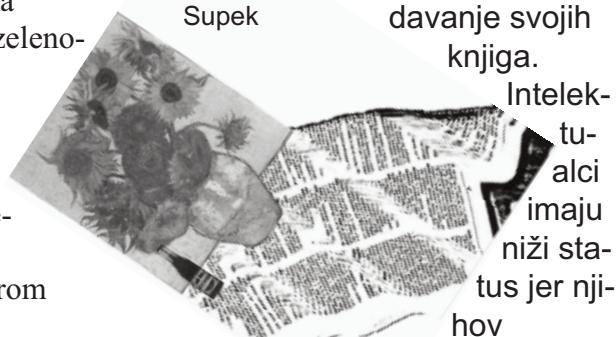
hov

ekonomski

doprinos

društву nije u

skladu sa ličnom vrednošću. Ko im je kriv?

JOVANA MILUTINOVIĆ PENIKOVO SLIKANJE

Noćas, moje telo postaće ti platno,
u kistove od zlata pretvori prste,
sad zaustavi na časovniku klatno,
tvoje reči u boje nek se prekrste.
U tišini stvaraj svoje prvo delo,
lagano iscrtavaj konture lica
oboj vrat i nabrekla nedra u belo,
ne daj žudnji da ostane samo skica.

Slikaj po stomaku nijanse proleća,
pomešaj s kapljicom rose temperu,
oživi purpur tek procvaloga cveća, zaboravi da činiš pesmi neveru.

Sa palete uzmi ko vatrica crvenu,
na široka bedra ruke svoje spusti,
rasplamsaj dodirom buktinju strastvenu,
novom činu umetnosti se prepusti.

Od mesečine meke načini mi ram, među sedefne zvezde okači sliku,
zarobi u grudima pred knjigama sram,
u nemirnoj tami divi se tom liku.

Uzdignute glave napusti atelje,
tragove od greha suze će da speru,
sa sobom ponesi naslikane želje,
u sumornu zoru vrati se svom peru.

DEVETA NOĆ

U peperalji zapaljena cigareta,
Mirisi mošusa i dima,
Na radiju opereta,
Jad u slabim grudima

Na stolu plamti sveća,
Oči postaju vlažne,
Čaša vina već treća,
Reči su nevažne.

Nag muškarac u mom krevetu,

Nepoznat ukus tela
Ne spavam noć devetu,
U mislima sam tvoja cela.

MIROSLAV BJELIK
*/Prevod Martin
Prebuđila/*

DILEMA
Vilijamu Marčoku

Za roman se treba
naživeti
Pesmu time možeš i ubiti
Ali svet je već umoran od reči
i ne veruje rimi

Mudrošću još misliš
da ćeš to promeniti
I tako ostaje to,
što bi na početku.

Zato se vraćam,
kao Odisej sa bludnih mora
U orahovu ljusku
prve pesme
„Ó, Bože! I keby ma zatvorili
do orechovej škrupinky,
bol by som schopný považovat' sa

za pána nekonečného
priestoru...“ W. Shakespeare

Eksplotacija je bolest.
Prisilno služenje je bolest.
Ropstvo je bolest.
Vladati ljudima je bolest.
Bolesni ste.

Finansirati časopise za kul-
turu je ulaganje u
budućnost mogućeg vašeg
ozdravljenja.

A mi smo poniženi.
Koliko vam još kamiona,
zgradurina, aviona treba da
vam kupimo?
Tada će doći, ne Bog, već
generacija koja će vam sve
to oteto oteti.

Istina, kada bude pri-
menljiva, naći će vas.
Prof.mr Dejan Pavkov

Autor-
Jaroslav
Šupek

STRAHINIĆ BANE I JUG BOGDANE

Lako skoči, ka' da se pomami,
Ona nađe jedan komat sablje,
Zavi komat u vezeni jagluk,
Da joj bilu ruku ne obrani,
Pa obleće i otud i otud,
Čuva glavu Turčin-Vlah-Alije;
A ošinu gospodara svoga,
Gospodara Strahinića bana,

Toliko se bane uostrio,
Zakla njega kako vuče jagnje;

Turi ljubu za se na đogina,
Pa pobježe bane uprijeko,
Uprijeko, ali poprijeko,
Otkloni se od te sile Turske,
Te dolazi u ravna Kruševca,
U Kruševac, u tazbinu svoju.
Viđe njega starac Jug Bogdane,

"Od koga sam rane dopanuo:
"Kad dijelih megdan sa
Turčinom,
"O moj taste, stari Jug-Bogdane!
"Onda mene ljuba obranila,
"Ljuba moja, mila šćera tvoja,
"Ne šće mene, pomože Turčinu."

"Na komate kuju iskidajte."
Silna đeca baba poslušaše,
Te na svoju sestruru kidisaše,
Al' je ne da Strahiniću bane,
Šurevima riječ govoraše:
"Šure moje, devet Jugovića!
"Što se, braćo, danas obrukaste?
"Na koga ste nože potrgnuli?
"Kad ste, braćo, vi taki junaci,
"Kamo noži, kamo vaše sablje,
"Te ne biste sa mnom na Kosovu
"Da činite s Turcima junaštvo,

FRANJO FRANČIĆ KIŠA, KIŠA ...

Ne znam ništa o ljudima,
radosti, ljubavi,
veoma kasno naučio sam se
osnovnih stvari
kako da napišem pismo,
kako da zapalim vatr u peći ,
kako da prebolim groznicu ,
bes, nemir, koji se širi u snu,
onda kad bih sreо ženu ,
čvrsto sam verovao da su poput
igračaka
samo na trenutak,
nisam ih uznenimiravao,
niti mučio, nisu bile moje senke ,
ni zaoste majke
iako nisam znao,
iako nisam mogao,

jednog kišnog dana
znao sam da slažem
tako dobro
da sam sam u to poverovao,
izmišljaо sam ovo ili ono,

neke igračke
u bajkovitim dvorcima,
igrajući žrtvu ,
i najvažnije za mene je bilo
to da vodim ovu igru,
da neću biti onaj
koji je bio ranjen,
tražio sam
ljubavnika i monaha u sebi,
tražio sam ključ
kojim bih mogao
da zatvorim ta vrata
tražio sam šamana koji bi
magično zaveo more,

na početku izmišljaо samo glu-
posti,
laž za laž,
izdaju za izdajom,
tragao sam za žrtvama,
da im ispijem krv,
pojedem dušu
koja je bila slična mojoj,
rođen u pustinji,
molio sam da pada kiša,
tu tihu melodiju kišnih kapi
da zaboravimo na trenutak,

o izgubljenim jutrima,
oštrici u ruci,
kako je došlo do sloma ,
drama, begova , neuspeha , siro-
maštva,
sve dok nije stigla
napokon
usamljenost: kišovita....

IRENA MILETIĆ RUKE

Noćas me ruke,
davnom molitvom
sazdane, vode, predelima, gde
granica nema.
Ili ih ja ne vidim.
Gde vetrovi, strastveno,
svetuјu eksploziju,
mirisa, cvetova raskošnih,
koje ne videh, nikada.
Gde voda briše zaborav.
Gde se plamen e gasi.
Gde boje grlenebo.
Gde pesma izvire i nikad
ne nestaje,
čuvajući ovu noć, i ruke.Tvoje.

SONATA

Noćas čujem glasove nečujne,
sto žare telomi gore, u dahu-
Jednog.
Noćas čujem reči,
sto čute dodriom, i plamte
mirisom.
Noćas Mesecu, sviram sonatu.
O neizrecivom.MIRIS LJIL-
JANA

Duša mi lautom putuje,
dimenzijama,

smrtnicima nepoznatim trepta-

jima, nedoglednim,
što izviru i poniru tebi,
ireći miris hiljadu ljiljana,
rascvetanih,
koji postelju spremaju.
Za odabране.

SABAHUDIN HADŽIALIĆ PENETRATIO SINE QUA NON

Bludničenje nad ljudima
svakodnevno radja i radja
nove pretpostavke....ludila...

Bosna i Hercegovina
Anno domini 2011. 12.,13.g.
i nije ništa drugo
do razdjevičena, bivša djevica,
nad kojom i dalje,
nesuvislom surovošću,
svoje komplekse (čije li još?)
nedonošćad politička lječi.
A ona i dalje, strpljivo, podnosi
silovanje duha i tijela
tuzemnog.

A mi?
Čak ni pijuni!
Surove stvarnosti.
Samo gledatelji!
S razlogom.
Ulica mojih snova
Ne zalazi u pogrešnu ulicu
Možeš se veoma la(h)ko izgubiti.

Ulice su kao ljudi:
dvosmjerne, jednosmjerne,
čiste prljave, alinerijetko
slijepo.

BUDUĆE ZORE

Galebovi promiču horizontom.
Tišina mora upija
moju umornu dušu
dok valovi sudbine,
kao neočekivani svjedok,
ščekuju moja nadanja.

OPSTANAK

Zamislite mogućnost.
I postanite sjećanje!

OSTANAK
Otisla je od mene.
Da se vrati.

MALICIOZNOST

Kada pomisliš da možeš
vjerovati.
Ljudima.

SUŠTINA

Moja sudbina.
Da li?

LJUBAV

Kada mi pokaže gestom
a na žezlom.

MILINA

Kada mediokritet ne shvaća
da gluposti čini!

SARAJEVO

Vatra koju sam volio
Vječna.

MOSTAR

Grad rođenja
Mrtav danas.

BUGOJNO

Grad življena ondašnjeg.
U procesu umiranja.

PJESMA

Kada opstane
Da ostane.
U meni.

BOEMIC SOUL

Moja duša ispijena luta.
Ako naiđeš na nju,
nemoj joj prići.
Kamen baci.
I dva.
Ako promašiš,
neću ti oprostiti!

BESMRTNI SNOVI

Zovem je noću dok spava.
Refleksija mogućeg
nije pojmljiva
meni smrtniku
jer
Arijadna plete
svaju nit
iz srži isto-
pljene.
Moje!
Zovem je
danju dok
spava.
nažna je u
svom
nebuđenju
dok izležava se
na mezarju grobova moje...
Sudbine.

ESENCIO

Molitva je suština spoznaje.
Još kada je iskrena
u biću vlastitome.
Eh, tada više i nije potrebna.
Molitvom postaješ sam.

BUDENJE

Odsjaj sopstvenog
ludila
blješti u noći mojih
nemira.
Liječiti vapaje ljud-
skih snova
ne mogu sam. S kim
ću? I kada?

MAGLINA DUŠE

Osvjetljujem pakao
sunovrata
dok nestajem u gu-

bitku
smisla sebe.

Borba za ovaploćenje duše
maglinom se vabi. Da li će op-
stat...duša? Ili nestati među sti-
jenama, liticama traganja
Padu stremeći.

ONA...PJESMA

Pjesma o njoj
optočena mojim suzama
dekadama nastajaše...

I, u trenutku izbjeljedlosti, svjet-
lost bljesnu daljinom i nam-
jerom...Nestade pjesme sa
njenim povratkom.
Varam li se,
ili je ona moja...pjesma?

STOPE

U sumraku mojih sjećanja
otisak njenih uskrsnuća
Borim se u bijegu Ne stižem

Bol je neizmjerna
mojom krivicom sluđena
I dalje se molim i volim
jer ona je uvijek tu
ostaje vaskrsava.

IZGUBLJENE DUŠE

Oni stoje na granici razuma
moga i... tvoga.
Oni su vojnici sudbine
moje i tvoje.

POEZIJA

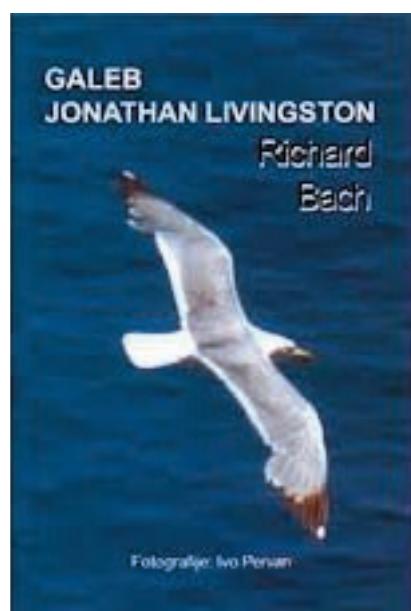
Oni su tužno sjećanje
sopstvenih vizija...
Ali, i mojih i tvojih.
Njihovo ime je moje i tvoje.

AFRODITA...pandORA

Hladnoća struji
mojim venama snova
dok toplota buđenja razdire dušu
Pravednika....Jednostavnost
složenosti bitka i nije ništa drugo
do sjećanje na sebe, životu usmjerenom, dok 'štujem njene iluzije.
Ne prepoznavati hladnoću
u topotu može samo onaj
ko ne vidi topotu u hladnoći!

S I Z I F O V C I

Na razmedji vlastitih slutnji

Opna zabludjelog okruženja nadahnjuje generacije u potrazi za identitetom njihovih snovidjenja. Ono što ostaje biti čeosjećaj naprezanja na putu do konačne istine...

K O N T R O L O R I

Ulaze i u posljednji kutak svijesti. Vrše čišćenje...Od suvisnih misli... ispiraju već isprane tendencije preinake svijeta....

Suptilnost perfidnosti je umijeće vladavine našim htijenjima...
Primite me u svoje redove...
I ja bih da ispiram već isprano...
Šta mi drugo preostaje...

ZID

Stajao sam ispred njega usamljen u sopstvenoj nakani da...
Okrenuo sam leđa samome sebi i otišao u ništavilo bemisla.
Zid i dalje pokazuje da snaga nije više samo u betonu već u ideji. Ideji samoga zida.

AMANET

Ne osjećaj zavist prema onima što baklju nose. Dogorjeće u njihovim rukama!

GALEB JONATHAN LIVINGSTON

Krila moje mladosti su na opravci u njihovim radionicama. Vratiće mi ih prepravljene i skrojene drugačije. Više to neće biti krila. Ostaje samo odblijesak nečega što se let zvaše. Police me katranom i pokazivati svijetu.

Predskazujem budućnost svoju a i njihovu.
Perje ne dam, to mi ne možete uzeti.

ČUDAN SAN

Ruke u pijesku duboko
Krvave obje.
Pokušavam pijesak doseći
dubinom pritiska
sve dok ne osjetih bol.
Dva plava oka ka tebi duboka
Krvava oba
Pokušavam te vidjeti
očajnim suzama nošen,
ali... van horizonta si bila. Avaj!
Prišla si mi sa leđa i rukama
zagrlila Svet!

FILMOVANA REALITY

Sumorna slika vlastitog otiska

vremena koje to jeste, u liku koji to nije, očajno traži nju!
...Kraljica Elizabeta, Katarina, Nikolajevna, princeza Dajana, Fatima

nestaju pred očima suludih hordi.
Ostajem sam na razmedji slutnje i pokušavam odgonetnuti namjere njihove.

Virtualna stvarnost irealnog svijeta filma nije ništa drugo do lažna slika stvarnog svijeta oja zavarava kretnje sluge pokornog. Mene! Nje nema više! Da li će je biti? Pitanje je zameo vjetar. Sačekaću dok oluja prođe i pokušati maestralom uvalu naći, kao i mjesto gdje je sretoh. Bosu i nagu. Onomad. On the stage!

NASTAVI SPAVATI, SNJEGULJICE

Njene oči su plamteće bile u rasutim snovima mojim....
Nisam se čudio tom liku iz bajke koji sam kreirao.
Jedino što me je boljelo je bila njena slika na svim javnim mjestima.
Od podzemne željeznice i sve do obližnje žičare....Otišao sam do vlastite sjene i rekao joj:
Izbrisala te kao da te nikada nije ni bilo?"

Nasmiješila se i otišla dalje, ka obližnjem billboardu, uz riječi: „Zaboravljaš, maestro, da onoga trenutka kada sam nastala tvoj naum je prestao.
Ljepota je in the eye of the beholder.
Ovaj put uzeo sam kist
I zario ga u ruku kojom sam je nacrtao. Nećeš više!

REPETICIO EST MATER STUDIORUM

Toplotu vremenai okruženja nije ništa drugo do lepršavi obliku čudnih rima što odjekuju dairama moje sudbine. Hladnoć

viđenog okruženja nije ništa drugo do nesuvlisi oblik čudnih nadanja što nelagodno uzimaju daire njene.I plešu bez nas.

Nas dvoje smo nestali još ranije u magli sunovrata razuma.Moga.U nadi da će njeno jutro magli reći...NE! Ostalo je na tome.Zidom nadanja omeđeno!

RIJEKA U SNOVIMA

Njene rijeci su rijeka unutar mojih snova..
Ne Nil, ni Mississippi, pa čak ni Dunav a kamoli Volga...
Njene riječi su tkanje suvislih nadanja... Mojih...njenih...

DUHOVI I BOGOVI

Ne znam kako da preživim sopstvenu smrt!?
Jer, ona se približava neumitno žećeći moj 21 gram..
Duha!
Da li ste znali da u trenutku smrti bivamo lakši za 21 gram?
Duha!
Odmah mi je lakše jer taj 21 gram ipak ostaje dio energetskog bića jačeg i od smrti.
Boga?
Možda, ako ga ima?

MAESTRO I MARGARITA XXI VIJEKA/STOLEĆA

Toplina sopstvene sujete ispunjava istkane pore mojih sunovrata.
All aboard! uzvikuje crni mačak dok tramvaj zvani čežnja presijeca glavu nedoraslog lika.

PJESMA NAD PJESMAMA

Prije trideset godina sam napisao prvu pjesmu.
Bar sam mislio da je to pjesma.. .I danas pišem pjesme...
Za koje još uvijek mislim da su pjesme!

VIERA BENKOVA
METAMORFOZA DUDOVOG LISTA
Viera Benková

Metamorfoze dudovog lista

juče me iznenadi list iz nepoznatih krajeva,
list prozračan, siv, na pogled mio;
s tragom putovanja na kraju dalekog puta,
na prozorski kapak sleteo...

na prašnjavom putu suncem i žedi iskušan,

suludim vihorom na moj prozor bačen,
možda iz pustinjske žege meni poslat,
pored mene se zaustavio, oronuo dudov list...

...kao da ga je neko blizak na put spremio
i pozdrav iz tuđine meni poslao...

beše to pozdrav mio i veoma dragocen,
od dudovog lista meni podaren...

Metamorfoze dana na mraz otpornih

u dvorani ogledala čarobnice zime
sa belim pticama lepršaju i beli dani;
iskričav mejk-ap sedefaste boje
sjaji se na kapcima snežnog sela...

u napuštenom podzemnom prolazu grada
kupujem kartu za boravak u samoći;
menjala bih ga za neki drugi, veoma privlačan,

lagodan boravak u letnjoj dugodnevici...

noću čitam sa nebeskog svoda
nedosanjane doživljaje u životu ljudi...

potkovicu ljubavi na mom licu,
Tvojim usnama u čežnji darivanu,
kao kod prastarog običaja dočeka novog proleća,
čuvam pod pragom svoga uma
kao izuzetnu, dragocenu relikviju...

na promrzle ruke ove zime
potrebne su mi rukavice na smrzavanje
otporne...

Metamorfoze krhkosti sveta

juče sam razbila poklonjenu kristalnu čašu;
kao da je iz ruku počeo da mi izmiče ceo svet,
parče, po parče da se gubi u magličastoj opojnosti..

sa ostacima razbijene, puknute čaše,
nestajao je i njegov ceo i dijamantom izbrušen svet u savršenom obliku...

u očima mi je ostao samo njegov skorašnji,
ali već mutan, nestajući oblik,
utisnut u matricu nesigurnog sećanja....

sa njegovim krhkim slikama koje se
gube
iz sobe su nestali i blistavi ljudski
snovi:
čežnje mlade i mladoženje,
usute u srebrne osnove ogledala...

posle majčinog iznenadnog odlaska
i

očevog prelaska na novo mesto,
na svom blistavom srebrnom licu
ogledalo je zadobilo popucane rane...

...iz ruku je polako počeo da mi nestaje

moj dragocen, jedinstveni, krhki svet;
počevši malim razbijenim stvarima
nestajući u jezivoj magli zaborava...

Viera Benková
(Na slovačkom, orginal)

Metamorfózy morušového listu

včera ma prekvapil list z neznámych krajov,
list priezračný, šedivo vetchý, pohľadne milý;
s pečiatkou putovania na konci ďalekej cesty,
na rebre drevnej okenice záchytne previsol...

na prašnej ceste slnkom i smädom skúsaný,
do môjho okna bláznivým vetroňom hodený,
možno z pústnej páľavy ku mne vyslaný,
pri mne sa pristavil, ošumelý morušový list...

...stáby ho niekto blízky na cestu poslal
a pozdrav z neznáma ku mne zaslal...

bol to pozdrav milý a veľmi vzácný,
list morušou podarovaný...

Metamorfózy mrazuvzdorných dní

v zrkadlovej sieni majsterkyne zimy
s bielymi vtákmami poletujú i biele dni;
iskrívý make-up perleťovej farby
leskne sa na viečkach snežnej dediny...

v opustenom mestskom podchode
kupujem si lístok na pobyt v samote;
vymenila by ho za iný, veľmi lákavý,
lahodný pobyt v letnom slnovrate...

večer predčítujem z nebeskej oblohy
nedosnívané príbehy v živote ľudí...

podkovičku lásky na mojej tvári,
Tvojimi perami v túžbe darovanú,
zo starobylej obyčaje víťania jari,
uschovávam pod prahmi pamäte,
staťa výnimočnú, vzácnu relikviu...

na preziabnuté ruky tejto zimy
potrebujem mrazuvzdorné rukavičky...

Metamorfózy krehkosti sveta

včera som rozbila podarovaný
krištáľový pohár;

akoby mi z rúk začal unikať celistvý svet,
kúsok po kúsku strácať sa v hmlistom opare...

s troskami rozbitého, puknutého po-hára,
unikal aj jeho celistvý a diamantom vybrúsený svet v dokonalom tvare...

v očiach mi zostala iba jeho skorá,
ale už matná, strácajúca sa podoba,
vtlačená do matrice neistej pamäte...

s jeho krehkými miznúcimi obrazmi z izby vymizli aj žiarivé ľudské sny:
túžby mladej nevesty a mladoženicha vliate do striebornej osnovy zrkadla...

po matkinom nečakanom odchode
a otcovom posune na nové miesto,
na svojej lesklej striebornej tvári
utfžilo zrkadlo popraskané rany...

...z rúk sa mi začal pomaly vytrácať
môj vzácný, celistvý, krehký svet;
začínajúc malými rozbitými vecami
a miznúci v desivej hmle zabúdania...

**DAGMAR MARIA ANOCA
(1951)**

Kako je čudesan ugao na ramenu drveća

Bašta

Bio si već iza horizonta? Bio?
Tamo je prazan sto,
tamo vlada naga misao,
oko nje iz gora , iz dola
stoje misli
misli o tebi,
misli o životu,
misli o svemiru,
misli o Omar Chajam,
o kome ništa ne znam,
plete po meni nemi bič...
To sam ja... Gonič zveri nemirnih strasti.
Želela bi da se vratím tam, gde nisam bila.
Pružićeš mi snagu gromobrana?

Záhrada

Bol si už za horizontom? Bol?
Je tam holý stôl,
predsedá tam holá myšlienka,

okolo nej zhora, zdola
stoja
myšlienky
myšlienky na teba,
myšlienky na život,
myšlienky na vesmír,
myšlienky
a Omar Chajjam,
o ktorom neviem nič,
pletie na mňa nemý bič...
To som ja...
Krutý pohonič
netrpezlivých väsní.
Chcela by som sa vrátiť
tam, kde som nebola.
Dáš mi
silu hromozvodu?

21.

Keby si predsa prišiel
-len raz- ukázala by som ti
zázrak
materinskou rukou:
Najprv uvidíš nebo.
Od zeme po zem
troma bodmi zaprelo ticho
do nášho sveta.
Na belasej tabuli
klinec slnka dýcha tieňom,
visí na ňom nás polčasový kabát.
Potom sa, milý môj,
pozri nižšie, uvidíš

Ako bi ipak došao
-samo jednom-pokazala bi ti
čudo
majčinske ruke:
Najpre saglesaš nebo.
Od zemľe po zemľu
u trima tačkama odreklo se tišine
do našeg sveta.
Na sinjoj tabli
ekser sunca diše senkom,
na njemu visi naš polusatni
kaput.
Nakon toga, dragi moj,
pogledaj naniže, opazičeš

našu čiernu silu
vzdúvať sa farbami.
Reka,salaš, bagremi
upliču si u ugore srebro
baš kao starice kike.
A posle moraš da gledaš pona-
jbolje.
To, što vidiš na kraju,
uopšte nije vidljivo.

našu crnu snagu
nadimati se bojama.
Rieka, salaš, agáty
zapletajú si do úhorov striebro
ako stareny vrkoč.
A potom sa musíš pozerať na-
jlepšie.
To, čo vidíš nakoniec,
vôbec nevidno.

(vrt)

Raskrilila bi se
kao kaseta od višnjevog drveta
sa zlatním šarkama.
Odgrnula bi iz sebe
ruho od lipe.

(Záhrada)

Otvorila by som sa
ako kazeta z višňového dreva
so zlatým kovaním.
Vybrala by som zo seba
lipové šaty.

Mirisno,
u maglenoj disperziji.
Varijacie na orjentalnu temu

Voňavé,
v hmlovej disperzii.
Variácie na orientálnu tému

Tvoje prsia – dva pramene,
Tvoje grudi- dva izvora,
po celú noc som z nich
cele noči sam na njima
uhasínal svoj smäď
gasio svoju žedj
a nie som unavený;
i nisam umoran;
len ráno mi ťa ukradlo,
tek jutro mi te je ukralo,
prikylo ružovým snom.
pokrilo ružičastim snom.

Tvoja široká hrud' – trávnaté
lúčiny;
Tvoje široke grudi- zeleni pro-
planci;
po celú noc som na nich
cele noči sam na njima
spásala svoje sny
pasla svoje snove
a nie som unavená;
i nisam umorna;
len ráno ma ukradlo
tek jutro me ukralo
ako bielu hmlu.
Kao belu maglu.

Tvoje ramená – dva prúdy živej
vody;
Tvoja ramena- dva izvora žive
vode;
po celú noc sme v nich blúdili
cele noči smo u njima latalili

a nezablúdili sme.
i nismo zalutali.

Až ráno sme zbadali,
Tek ujutru smo opazili,
že je to ten istý dom,
da je to taj isti dom,
v ktorom býva smrť.
U kome prebiva smrt.

Jesenný denník s višňou
Jesenski dnevnik s višnjom

Priateľka višňa mi
Prijateljica víšnja
dnes vyplazila jazyk,
isplazila mi je danas jezik,
naširoko ho operala o sklo
svom širinom ga naslonila na
staklo

a slabikovala:
i skandirala:
pod' so mnou do sna,
podji sa mnom u san,
na jar sme zase spät'.
u proleče se ponovo vračamo.

Nevie, že za oknom je iný svet.
Ni ne sluti, da je iza stakla drugi
svet.

**Nárek neveriacej
Jadikovka nevernice**

Bože,
Ty dobre vieš,
Ti dobro znaš,
že ja v Teba neverím.
da ja u Tebe ne verujem.

Privolávam si Ťa
Prizivam Te samo
preto,
zato,

aby som pred všechnávou
zmierlivost'ou
da bi pred sveobuhvatnom pokorom

vyjadriala ten obrovský úžas zo sveta,
zrazila taj ogroman užas iz sveta,
ktorým sa napĺňam aj vtedy, ktorí me prožima i tada,

ked' pred oknom duše kada pod prozorom duše

ako v zrkadle
kao u ogledalu

zobká vrabec.
kljucu vrabac.

X

Och, Bože,
obraciam sa k Tebe,
obračam se Tebi,
lebo Ty vies, že som neveriac...
jer Ti znaš, da sam neverník...

a smutná som, smutná až po hrob...
i žalosna sam, žalosna sve do groba...

Kdesi mi vraždia milého a Ty sa ho nezastaneš;
Negde kolju moga dragana a Ti ga ne štitiš;

kvet Tvojho sveta stvoriteľského – človeka –
cvet Tvoga stvaralačkog sveta-čoveka-

nechávaš padať do väznice záste. ostavlaš da pada u zamke mržnje.

Och, Bože,

kdesi mi usužovali priateľku a Ty mlčíš- negde su mi mučili prijateljicu a Ti čutiš-

kdeže si?
gde si?

„Mne pomsta a ja odplatím”, vrvá Pán.

„Meni sledi osveta i da uzvratim“, reče Gospod.

Ó, zastav, zastav, kým nám nezaklope na dvere
O, zaustavi, zaustavi, jer će nam pokucati na vrata

sa mečom v ruke
mačem u ruci

skrvavená ľudskosť.
okrvavljená ľudskosť.

X

Bože,

aké je predsa zložité to Tvoje stvorenie.
Kako je samo komplikovano to Tvoje biće.

Kráča si ešte stále pešo za mŕtvym,
Još i sad korača peške iza mrtvaca,

aby malo čas uvažovať
da bi mogao da razmišľja
o živote a smrti. V pokore.
o životu i smrti. U smernosti.

Potom si vezme zbraň a bez vásania
Posle se hvata oružja i bez razmišľjanja

rozsieva smrť.
seje smrt.

V mene života.
U ime života

Pane,
Gospode,

Môj priateľ práve umiera,
Moj priatelj upravo umire,

dokonáva svoje dielo.
završava svoje delo.

Od mladi je poznačený i Tvojím znakom, Pane.

Od mladosti je obeležen i Tvojim belegom, Gospode.

Hľadá sa na dne nenávisti,
Traži se na dnu mržnje

kým mu dejiny pomaly usekávajú údy,
dok mu istorija polako seče udove,

dušu predávajú medzi Východom a Západom...
dušu prodaju izmedju Istoka i Zapada...

On je ten večný Jozef, bratia- tí vierolomní
On je taj večit Josip, ta braća-nevernici

hodili ho znova do studne
bacili ga iznova u bunarn

aplnej už jeho krvou.
ispunjen već njegovom krvlju.

Predať sa náhodným kupcom,
Prodati se slučajnim trgovcima

čo sa k nám nastahuju?
što se k nama doseljavaju?

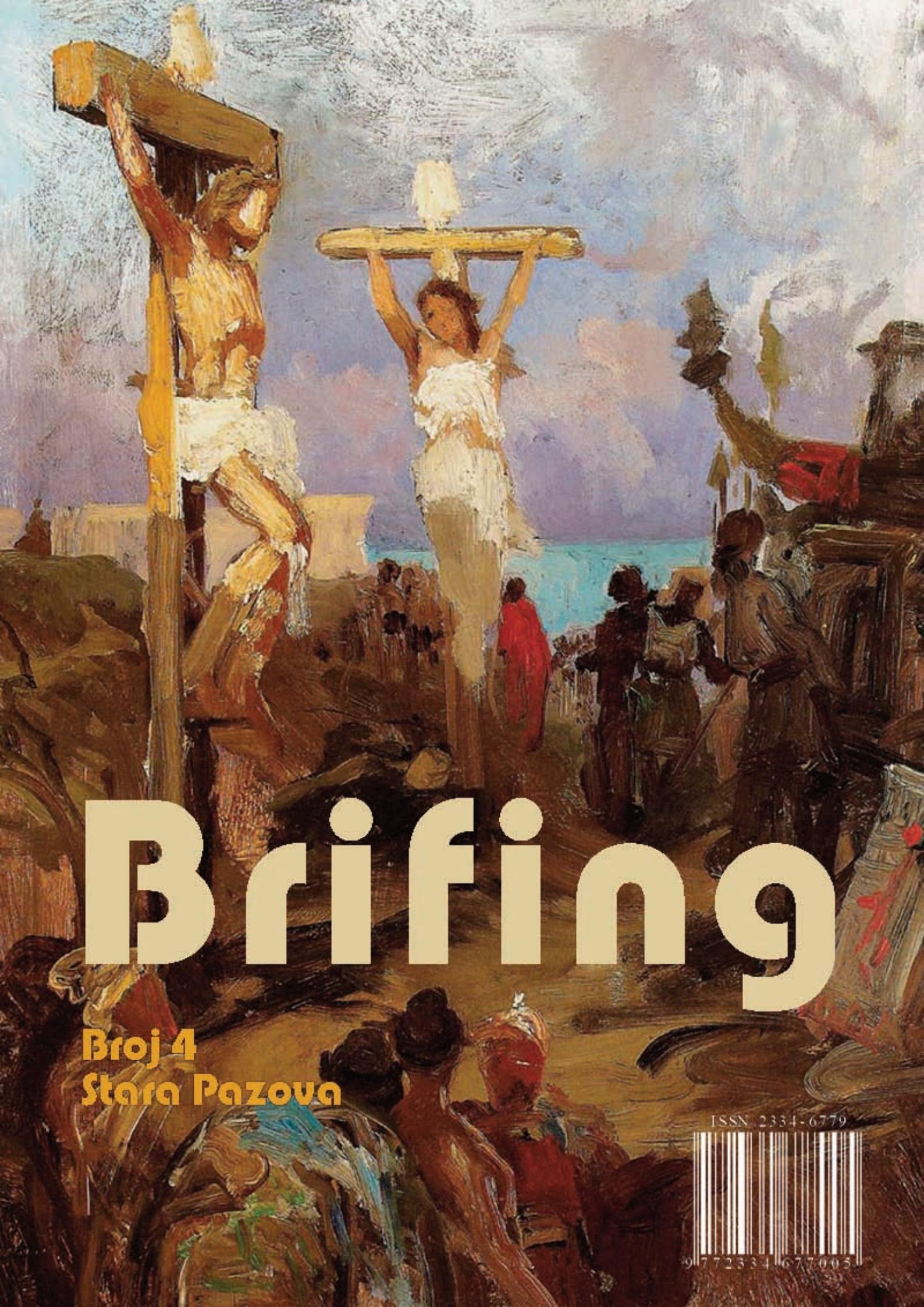
X

Vy mocní...
Vi silnici...

Prečo je mŕtve ticho tam, kde kričia obete
Zašto je mrtva tišina tam, gde vrište žrtve

a plačú stáročia...
i nariču vekovi...

Odvraciate uši k slnku a ohrevate si v pohodlí
Odvraćate uši ka suncu i podgrivate u izobilju

Brifin 9

Broj 4
Stara Pazova

ISSN 2334-6779

